

TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE EN HISTORIE „WESTERWOLDE”

Driemaandelijks tijdschrift van de
Vereniging voor Genealogie en
Historie
Westerwolde

Redactie:

3 de jaargang No 1.

September 1982

J.Drok, Schotlandlaan 6,
Stadskanaal, tel. 05990-13487

J.W.Hiskes, Hardenbergstr. 3,
Wildervank, tel. 05987-13095.

Alle correspondentie betreffende het lidmaatschap van de vereniging, abonnement op het tijdschrift, enz. te richten tot het secretariaat: Mevr. G.P.I.Hiskes-Knigge, Hardenbergstraat 3 te Wildervank, Tel. 05987 - 13095.

LIDMAATSCHAP : Entree f.10.- (éénmalig), contributie f.25.- per kalenderjaar + f.7,50 voor het tijdschrift.

Het tijdschrift wordt op de driemaandelijke bijeenkomsten uitgereikt; bij eventuele verzending per post worden de portokosten in rekening gebracht.

BANKREKENING : Bondsspaarbank Veendam, no.95.72.73.622 ten name van : Gen, en Hist. Ver, Westerwolde. Het gironummer van de bank is: 802395 .

Bijdragen van leden voor dit tijdschrift zijn steeds uitermate welkom!

N.B. Niets uit dit tijdschrift mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotografie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie, geviseerd door het bestuur.

SWIENETRAGEDIE

Ons lid de heer H.Gelling vond in ,het Gronings gemeente-archief onderstaand stuk, dat wij interessant genoeg vonden om het te plaatsen. Temeer omdat het ook een goede oefening kan wezen in het lezen - en begrijpen - van oude stukken.

Op requeste van Wolter van Pol, dat ten huize van Harm Nannes in Onstwedde heeft gekocht van Berend Jansen hondert en negen swijnen en deselve aldaar ontfangen en betaalt volgens quitantie en attestatie annex sub. A en B : welcke swijnen de suppliant na de Pekel A heeft doen drijven om verders desselve ter stede alhijr overbrengen en verkopen; maar de suppliant met deselve in de jurisdictie van 't Oldambt gekomen sijnde heeft eenen Lightvoet geadsisteert met meerder ongerichtelijke persoonen, sigh onderstaan deselve swijnen nijt en onder de jurisdictie van den Oldambt met geweld wegh te halen, deselve brengende ten huise van Jacob Takens in de Pekel A onder 't gerichte van B'ellingwolde waar ter plaatse de suppliant de afgehaalde swijnen wel heeft willen doen arresteren ten eindedeselve niet verder mogten worden gebraght; maar eghter deselve hebben verdreven seggende na 't Gerichte niet behoeven te luisteren, volgens attestatie van sub C; en alzoo diergelijke nexatien den suppl. ten uitersten ruineus zijn adresseert hij, een ingezeten desp.e stadt zijnde sigh an Haar Ed. Mog. oodtmoedigh lrszoekende dat Haar Ed. Mo. Heeren Geoommiteerden gelieven te verleenen voor dewelcke gemelten Lightvoet moge worden gedenuncieert ten einde genoegsame redenen moge geven van sijn geweldigh gedane aannhalinge der swijnen uijt den Oldambt en dat Haar Ed. Mo . verders als dan gelieven te disponeren als tot de dominagement van den suppliant sullen bevinden te behoren.

Gehoordt het rapport van de Ed. Hr. B'orgem. Wolthers ende sijn Ed. Assess, hebben de H.Borgemeester ende Raadt verstaan dat N.Ligtvoet, Detmer Hoitinck ende hare mede heiperen oft die haar tot het afdrijven der varkens moghten hebben gelastet, gehouden sullen sijn, binnen 14 dagen nae insinuatie deses wederom op te brengen de waardige der vercofte ende geroofde varkens ter somma een duisent saven hondert ses en twintig Cas. gld. (1726,-) ende sulks ten huise van Jacob Takens om met arrest aldaar beswaart te blijven, voorbehoudends het Collegie der Admiraliteit tot Harlingen haar recht op deselve soo eenige wegens contraventie sullen vermeinen te hebben, als oock de Stadts Advt Fiscaal sijn actie wegens het gepleegde geweldt.

Den 10 Jan. 1715.

De genoemde Onstwedde Harmen Nannes heette overigens : Spijckmans en het is niet onmogelijk, dat die naam afgeleid was van 't "Spijck" in Onstwedde.

Ligtvoet en Detmer Hoitinck kunnen we terugvinden in oude annalen van Vlagtwedde. Best mogelijk, dat het niet zulke brave broeders geweest zijn, althans zij en enige "medehelperen" schijnen zich min of meer met geweld die 109 varkens te hebben toegeëigend, toen die naar Groningen gedreven werden... Maar het loon volgde op de zonde: Borgemeester en Raad van Groningen beslisten, dat zij de somma van f. 1726 hadden te betalen voor die geroofde varkens.

In onze dagen een koopje: nog geen zestien gulden per stuk.... Van Pol kocht die varkens in Onstwedde van één verkoper, Berend Jansen. Zodat er één vraag openblijft: waren er toen al varkens-fokbedrijven van zodanige omvang, dat ze in één koop meer dan honderd varkens konden afleveren, of was Berend Jansen een veehandelaar, die op zijn beurt die varkens weer bij een aantal boeren had gekocht?

J.W.H.

o-o-o-o-

UIT OUDE BOEKEN

Diaconieboeken zijn niet altijd saai, soms kunnen we er opmerkelijke zaken in vinden. De heer G.Luth zond ons het volgend uittrekseltje uit een oud diaconieboek van Sellingen. Het betreft: "Uitgaven der Arm-middelen", althans dat stond er boven.

1801. Meestal had de diaconie vaste klanten. Eén daarvan was:

T e u b e

Zij kreeg :

30-4-1801	an Teube betaalt (elke maand)	0 14 0
	voor linnen	1 4 0
"	schoenmaker	8 0
	nagtmuts	7 4
	1802 an de kuiper betaalt voor een emmer	
	voor Teube	8 0
3-6-1803	Voor Teube Jan Ever en voor zijroop op die begraafnis uitschooten voor botter en gorte	13 3

Bij de ontvangsten van de diaconie vinden we:

Ontvangen van die verkooping van Teube Geerts haar mobyliere goederen	25	1	0,
---	----	---	----

waarvan die overige 24 5 2 nog niet is ontvangen.

Teube Geerts blijkt te zijn gedoopt te Sellingen 12-2-1736, het blijkt, dat zij op oudere leeftijd door de diaconie geholpen werd. Op haar begrafenis werd de - toen blijkbaar onvermijdelijke - "jan-ever" gedronken en er werd o.a. boter, gort en stroop verorberd. Maar voor wat hoort wat; de diaconie verkocht haar nagelaten boedeltje, dat leverde 26 gulden en 1 stuiver op, waarvan overigens het leeuwendeel "nog niet is ontvangen". Uit die aantekening spreekt een zekere twijfel, of het wel ooit ten volle zál worden ontvangen...

Een andere vaste klant van de dicaonie was blijkbaar Willem Smit. Hij staat in het boek voor :

1801	half pont wolle	0 9 0
"	Brok koft (broek gekocht)	2 8 0
	3 ellen grof linnen koft tot een boksem	0 16 2
1802.	voor een bril	0 2 0
"	linnen voor bukzen voor Willem Smit	0 11 2
	zijden doek	1 8 0
	an Albert Geerts voor klompen voor W.S.	0 7 0
	schoenen voor Willem Smit	1 12' 0
1804.	linnen voor Willem Smit	0 10 0
"	pond tabak voor Willem Smit	0 8 0
1805.	dode laken voor Willem Smit	2 8 0
	doot kist voor Willem Smit	8 0 0
1805.	Aan Konraat Korvendrager (stellig een "kiepkerel"!) uitge- geven voor koffijboonen en klontijs gebruikt op die begraaffenis van Willem Smit	0.16 0
	Ontvangen voor de diaconie op de begraaffenis van Willem Smit in het bekken	0 2 4

1

Tenslotte nog de volgende getuigenis van een drama.

1-4-1809	In de bekken bij het begraven van de arme man	0 7 4
1-5-1809	Uitgeven voor drank, gebruikt bij het ontkleden en begraven van de alhijr gevonden doode man :	
	an Klaas Brouwer	0 15 0
	an Hendriks	0 3 0
	an Jurrijn Jans voor een laken tot de dode	1 5 0
	an Harm Harms Timmer voor kiste	10 0 0
	an Frans Molenaar voor berging van de dode man	3 18 0
	naar Wedde geweest tot bekendma- king van de gevonden dode man	0 6 4
zomer 1809.	In de zomer heb ik de penningen van de alhyr gevonden doode man uit gerigtshanden weer terug ontvangen, zijnde	10 5 1

In dit geval is er dus ergens in Sellingen een onbekende dood gevonden. Hij is blijkbaar ook altijd onbekend gebleven... Zoiets kon vroeger, in de tijd van gebrekkige communicatiemiddelen! We kunnen ons weer afvragen: had die dode geen familie, die nasporingen deed? Of kwam hij misschien van verre? In elk geval had hij tien gulden en vijf stuivers op zak en dat was slechts toereikend voor zijn "kiste".....
Nog even iets over dat laken.

K. ter Laan schreef al, dat in Groningen, Friesland en de oostelijke gewesten een zwart laken over een dakvormig hek boven een pasgedolven graf werd gespreid. In Westerwolde dekte dat laken ook de lijk-kist tijdens de begrafenis, als die kist op een boerenwagen naar de begraafplaats gereden werd, doorgaans op een vloertje van stro.

Op het graf bleef dat laken als teken van rouw zes weken liggen, als er in de kerk begraven werd, welke vorm van begraven overigens al in het begin van de vorige eeuw is afgeschaft,

Bij de begrafenis van een kraamvrouw - en dat is in vroeger dagen nogal eens voorgekomen! - werd over dat zwarte laken een witte doek gespreid; ook wel werd in zo'n geval in plaats van een zwart laken een geheel wit laken gebruikt.

In de diaconieboeken van Sellingen vinden we :

29-10-1810: Uitgegeven aan koopman Jan Bonkers voor 6+ elle awart laatren tot een rouwkleed over delijken, de elle 4 gld., 2' stuiver en 2 deuten; de samen volgens kwitantie 14 8 6.

Men betaalde ongeveer 2 tot 3 gulden voor het gebruik van het laken, dat dus door de diaconie verhuurd werd! Na 1843 komen we in de diaconieboeken geen ontvangsten voor het doodlaken meer voor. Misschien was het toen in onbruik geraakt; of misschien schafte men. zelf zo'n doodlaken aan.

ROERIGE TIJDEN

Naar gegevens van W. v.d. Wijk
te Havelte

In april van het jaar 1580 werd op een kleine hoogte, waar juist twee bespannen wagens elkaar konden passeren op een grotendeels door de boeren aangelegde en onderhouden knuppelweg door de moerassen begonnen met de aanleg van een schans. Die "tange" (hoogte) temidden van de venen heette in de wandeling de "Boertange". Het was Prins Willem van Oranje, die aan de overste Diederik Sonoy opdracht gegeven had, ter plaats een schans op te werpen. De redens Groningen was nog in Spaanse handen en de nieuwe schans moest dienen om gaandeweg Groningen te bedwingen. Het werk vlotte niet erg. Volgens de overlevering hadden epidemieën het Westerwoldse volk zodanig geteisterd, dat er te weinig krachtige mannen te krijgen waren voor het graafwerk. Daar kwam nog bij, dat er blijkbaar te weinig geld was om die gravers redelijk te betalen... Goed, hoe dat ook zij, het duurde dertien jaren, voor er een soort van vijfpuntige schans ontstaan was. De wallen waren toen nog niet op hoogte, maar een kruithuis en soldatenbarakken waren er al. Zo kreeg Boertange een militaire bezetting en de bevolking zal stellig niet altijd even gelukkig geweest zijn met die bezetting.

De soldaten uit die dagen waren immers huurlingen; mensen, die het krijgsmansvak als beroep hadden gekozen en "daar zat van alles onder", om het zo maar eens uit te drukken. Het was een mengelmoes van avonturiers fortuinzoekers, meer normale jonge mensen en lieden, wien de grond elders te heet onder de voeten geworden was omdat zij het een of ander op hun kerfstok hadden. Dat het niet allemaal brave broeders waren, daarvan leggen oude stukken over Boertange en over de bezetting getuigenis af. De heer W. van der Wijk te Have te Havelte heeft zich daarin al eens verdiept en aan hem danken wij de onderstaande bijzonderheden.

Op 2 maart 1785 kwam Geertje Beekhuis, een inwonster van Boertange haar beklag doen; Tussen tien en elf uur in de avond hadden twee soldaten bij haar een vensterruit ingeslagen en waren naar binnen geklommen, " Die booswichten hadden vervolgens haare dogter binnenskamers zijnde, aangegreepen, op het bedde gesmeeten en op een gruiwzame wijze verkragt en mishandeld, haar om het schreeuwen te beletten, het ontblootte mes op de keel zettende", ammer, dat we niet weten, 6f en hoe de daders gestraft zijn; brave jongens zijn het stellig niet geweest!

In september van hetzelfde jaar was het weer raak in Boertange. Toen kwam Moses Levij klagen. Hij had een vierjarige vaars geslacht, maar in de nacht werd het vlees gestolen uit de ruimste "naast het vertrek waarin klager met zijn huisgezin laagen te slapen, zoodaanig, dat het geraamte er alleen was blijven hangen", Het ging om ongeveer tachtig pond vlees en acht en twintig a dertig pond "ongel" (vet) "zijnde de geheel krans en het nierbedde van het geslagte beest". Moses was er van overtuigd, dat soldaten dit gedaan hadden, daarom ging hij klagen bij de garnizoenscommandant, kapitein Vaxis. De kapitein beloofde grif, diezelfde middag nog alle potten en pannen in het garnizoen te zullen inspecteren ("visiteren"). Hoe dat afgelopen is, weten we helaas weer niet.

Trouwens, het waren niet alleen soldaten, die over de schreef gingen. Jan Harms Smit uit de Pekel A was blijkbaar ook niet erg betrouwbaar. In november 1786 passeerde hij Boertange, hij repareerde "klokken of horlogien". De "capiaing geweldige" Johannes Hieller vertrouwde hem een zilveren zakhorloge toe om dit te repareren. Het blijkt, dat Jan Harms hem toen mét dat horloge gesmeerd is, de grens over, naar Munsterland...

"Harm uit de Stobben" had het bekeken, Hij verklaarde in august s 1793 openlijk en zonder blikken of blozen, dat de ondermajoor Van Eijkelen ende lieutenant der artillerie Emmerij "de grootste tuindieven in Boertange waren", zij hadden hem namelijk "twee buiskoolen uit zijne tuin gestolen.. Het werd een zaak voor "het Gerichte" en kijkt vijf dagen na de diefstal trekt een der genoemde daders, de ondermajoor Ven Eijkelen zijn klacht tegen Harm in..Maar intussen had Van Eijkelen Harm wél mooi gedurende 24 uren "in de militaire provoost doen setten". Het Gericht besliste, dat Harm zijn klacht maar eens schriftelijk en mèt bewijsmateriaal moest indienen... Het zal wel met een sisser afgelopen zijn.

"De Stobben" was een boerderij tussen Vlagtwedde en Boertange, evenals Stakenborg. Op de Stakenborg woonde in 1785 Hindrik Jans Bontkes. De hier nogal eenzaam wonende mensen aan de oude weg Vlagtwedde-Munsterland hadden nogal eens last van kwaadwillig volk. Zoals op 8 februari van bovengenoemd jaar. Jan Hindrik Bontkes doet zijn beklag; " ' dat gisteravond teegens tweedonkeren in zijne bewoonde behuizinge, zijnde een herberg, waaren binnenge treden, 36 a 37 soldaten van het guarnisoen der fortresse Bourtange, die terstond hadden gezegd, dat klaager met zijn vrouw en kinderen uit het huis zouden. Dat klaager daarop hadde geantwoord, zig van hun niet te willen laten dwingen en met de zijne niet uit het huis te zullen gaan. Dat daarop de soldaten sterke drank hadden geórdonneert en betaald. Dat de soldaten vervolgens een groote ravagie in zijn huis hadden gemaakt, neemende verscheijden poreeleine theegoet, een pot met vers brood uit de spinde, met worsten uit de wijm, (waarvan klaagers vrouw hun egter vijf ontnoomen hadde). Voorts

vermiste klaager nog verscheidene goederen, welke hij thans nog niet konde noemen. Geduirende deeze ravagie was de lieutenant (of Vaandrig) de Kwaade er met drie sergianten in huis gekoomen, tragtende, dog te vergeefs de deeze baldaadigheeden te stuiten. Klaager verklaarde de naamen der soldaten nader te zullen opgeven". Het blijkt, dat "de Stobben" niet alleen een boederij omvatte, het was ook een pleisterplaats, evenals trouwens "de Leste Stuiver", waarvan de naam al véélzeggend is!

In hetzelfde jaar (1787) vinden we overigens zekere Jan Gravemeijer vermeld als "Herbergier op de Stobben". Bij hem blijkt zonder meer te zijn ingebroken via een venster. Het kabinet was opengebroken "en daaruit genoegzaam alle zijnes vrouwe kleederen, met al het linnen en taavelgoed als meede klaagers nieuwe overrok en twee hembtrokken agter de deure in die kaamer hebbende gehangen, gelijk ook uit een porceleijnkastje in die zelve kamer een porceleijne theebusse, waar in een 'weinig beste thee was geweest".

In 1793 gaat het weer om militairen en wel om drie soldaten, die uit het garnizoen te Groningen waren gedeserteerd. Waarschijnlijk Duitsers van afkomst, die onderweg waren naar hun "Heimat". Zij sloten met de brouwer Pieter Hindriks in Wedde een accoord, dat deze hen met paard-en-wagen naar de Stobben zou brengen en wel voor de somma van acht-en-twintig stuivers. Dan blijkt op de Stobben de "Hospes" Harm Tammes te wonen. Als we proberen, het verhaal te reconstrueren, dan hebben de drie soldaten weliswaar het gelag in de Stobben betaald, maar hebben ze geprobeerd weg te komen naar Munsterland, zonder de brouwer Hindriks zijn acht en twintig stuivers te betalen. Tammes en de brouwer zetten hun na, het werd een vechtpartij, waarbij de drie deserteurs "deerlijk geslaagen" werden, "insonderheijt eene zeer sterk an 't hoofd gewond was en swaar gebloed hadde". De twee achtervolgers hadden voorts de soldaten onynomen: "het snijdgeweer, port epee, een pistool, sakdoek met li nen (bestaande uit hemden), en een overrok "welk goed zij onderling gedeeld hebben; Tammes kreeg de overrok en betaalde aan de Brouwer drie gulden en elf stuiver voor diens aandeel in deze overrok. Zodat we moeten vaststellen, dat deze keer de heren Tammes en Hindriks nogal geducht buiten hun boekje gingen..." De knegt van Wilke Hesse, Everwij, had het voorval zelve gezien"... Tussen haakjes een "snijdeweer" en een "Port epee" waren allebei soorten van sabels of zwaardend

't Moet een nogal eenzame en onrustige buurt geweest zijn, die al-oude weg tussen Vlagtwedde en Boertange Op 28 april 11802 klaagde Friderich Auhage van de Stobben (zijn wieg moet wel aan gene zijde van de grens gestaan hebben), dat Zekere Jarke Bontkes hem 's avonds tussen 9 en 10 uur op de weg had aangehouden en hem (Auhage) er van beschuldigd had dat deze hem behekst had "en dat hij een papier met kruisen bij hun huis had gestoken, enzo en dreigde klager te slaan. Ook had een tweede persoon er dicht bij gestaan, dat daarop de vader Hindrik Bontkes was gekomen en gezegd had of zij er nog niet ingeklopt hadden en dat hij zoveel praatjes niet zoude maken, enz. waarop de klager gezegd had, dat hij tegen drie niet gewogen was en was in huis gevlugt, " Jarke Bontkes waarschijnlijk een zoon van de eerder al genoemde Hindrik (Jans) Bontkes, was blijkbaar niet zo makkelijk. Hij wordt er ook van beschuldigd een schoorsteenveger met een geweer te hebben nagejaagd en de bode van Bbertange op Wisnchoten, Willem Beekhuis beklaagde zich al eens, dat Jarke hem "onverdagts had aangevat in het haar en Bedreigt had hem nog meer zoodanig te zullen behandelen. Maar dat gebeurde blijkbaar in een kroeg, want een kastelein en diens vrouw zijn getuigen zodat we aannemen, dat Jarke wel eens een borreltje te veel ophad. Of een stuk of wat teveel.,

GENEALOGIE

LUTH-ENGELKES

door G. Luth, Heilo

Generatie I

1. Geert Luth, geb. 24-5-1936 te Groningen.

Generatie II

2. Albert Luth, geb. 1-4-1908 te Veerste Veldhuis, landbouwer aldaar, overl. 19-9-1960, geh. 16-5-1934 te Sellingen met:
3. Grietje Engelkes, geb. 12-12-1902 te Wessingtange, overl. 19-2-1982 te Berger.

Generatie III.

4. Geert Luth, geb. 1-6-1867 te Veerste Veldhuis, landbouwer aldaar, overl. 12-3-1943 te Sellingen, geh. 7-5-1905 met:
5. Geertje Wubs, geb. 17-11-1874 te Mussel, kokmeid, overl. 27-6- 964 te Ter Borg,
6. Okke Engelkes,, geb. 7-8-1873 te Wessingtange, landb,. aldaar, overl. 22-9-1960, gehuwd 26-10-1901 te Sellingen met:
7. Meemtina Jandina (Jandine) Huiting, geb. 21-1-1879 te Zuidveld, overl. 22-12-1959 te Wessingtange.

Generatie IV.

8. Hindericus Geerts Luth, geb. 9-10-1840 te Veerste Veldhuis, landbouwer te Ter Wisch, overl, aldaar 24-3-1921, gehuwd te Sellingen op 9-6-1866 met:
9. Wendelke Lukens Meesters, geb. 17-6-1838 te Onstwedde, overl. 19-4-1903 te Ter noch.
10. Albert Heijes Wubs, geb. 1-7-1834 te Onstw, gedoopt 7-11-1834 te Wildervank door Ds. De Cock; overl. 14-12-1881 te Mussel, landbouwer te Barlage, geh. 9-8-1862 te Onstw. met:
11. Albertje Harms Folkers, geb. 23-4-1840 te Mussel, overl. 17-10-1919 te Mussel.
12. Jan Roelfs Engelkes, geb. 8-8-1823 te Ter Wisch, landbouwer te Wessingtange, overl. 17-2-1881 aldaar gehuwd 1ste maal te Sellingen met Jantje Wijnholds, geb. 1827 te Roswinkel, dochter van Wijnhold Wijnholds en Janna Jans. Zij overleed 13-4-1861. Gehuwd 2de maal 14-7-1867 te Sellingen met:
13. Grietje Jans Veldhuis, geb. 25-12-1841 te Onstw., meid, overl. 8-6-1902 te Wessingtange.
14. Lute Alberts Huiting, geb. 2-2-1834 te Weende, landbouwer te Zuidveld en aldaar overl. 6-7-1910, geh. 9-4-1864 te Sell. met:
15. Jantje Meemes Luth, geb. 11-3-1841 te Sell., naaister te Pekela, overl. 6-5-1930 te Sellinger Zwarteveen.

Generatie V,

16. Geert Geerts Luth, geb.8-5-1806 te Ter Borg, arbeider en schaapherder aldaar, landbouwer te Slangenburg, aldaar overl. 51-3-1875, geh. 27-7-1840 met :
17. Albertje Hindricus Warring, geb. 24-7-1819 te Veerste Veldhuis, zonder beroep, overl. 25-2-1890 te Slangenburg.
18. Loken Jans Meesters, geb. 4-1-1787 te Onstw., arbeider, overl. 4-3-1852 te Onstw. Geh. 1ste x te Onstw. m. Geertien Alberts Onweer. Geh. 2de x Onstw. 12-7-1826 m. Wendelke Wakker, geb. 7-12-1800 te Onstw, en overl, aldaar 3-6-1828, dochter van Hindrik Roelfs Wakker en Janna Jans, Gehuwd 3de x op 5-8-1829 te Onstwedde met:
19. Geertje Jans Komies, geb. 28-4-1805 te Onstw. overla aldaar op 21-8-1883.
20. Heije Willems Wubs, geb. Onstw. ged. 2-2-1800 te Wedde, arbeider, overl. 24-5-1856 te Mussel, geh. 30-10-1824 te Onstw. met:
21. Geertje Roelfs Luikens, geb. 4-2-1803 te Onstw., arbeidster, overl. aldaar 5-12-1864.
22. Harm Meemes Folkers, geb.Paasmaandag 18-4-1808 te Onstw. arbeider en landbouwer te Mussel, overl. aldaar 20-9-1862, geh. 7-5-1834 te Onstw. met:
23. Geertruida Harms Wubs, geb. 15-7-1813 te Smeerling, arbeidster, overl. 23-3-18850
24. Roelf Oks (Engelkes),geb. 8-10-1797 te Ellersinghuizen, boerenknecht te Ter Haar, landbouwer te Laude, aldaar overl. 14-4-1846,geh , 23-5-1823 te Sell. met:
25. Albertien Jans Luth, geb. Laude gedo 28-1-1798 te Sell. arbeidster te Ter Haar, overl. 14-4-1859 te Laude, begr. 24-4-1859 te Sel
26. Jan Wubbes Veldhuis (Klein), geb. Ter Borg, ged. Sell. 22-4-1798, boerenknecht, overl. 21-2-1854 Onstw, geh. 7-6-1833 met:
27. Jantjen Jacobs Hoijting, geb. 5-2-1812 Onstw, dienstmeid te Terwalstage, overl. 11-4-1900 te Onstw.
28. Albert Jans Hoiting, geb. 7-4-1804 Veenhuizen, arbeider, vijf jaar gediend bij de 8ste Adf.Infanterie, arbeider te Ter Borg, overl. 3-8-1878 te Weende, geh. 11-7-1828 te Sell. met:
29. Hillegien Luitjes Huls, geb. 16-1-1809 te Wollingh. dienstmeid te Ter Borg, overl. 30-12-1855 te Vlagtwedder Veldhuis, begr. te Sell, 2--1856.
30. Meeme Jans Luth, geb. 22-5-1817 te Sen., landb. aldaar en te Gasselternijveen, overl. 30-5-1882 te Gasselte, geh. 2de x 1-9-1855 Sell, met Wendelke Haan, d,v. Hindrik Harms Haan en Trientje Jans Commies, geb. Onstw. 1828, overl. 17-7-1806 te Gasselte. Geh. 1ste x 4-12-1841 te Sellingen met: (Vertrok omstr. 1863 uit Sellingen)
31. Frerikje Wessels Wever (Meendering), geb. 15-12-1817, overl. 1-11-1853 te Sellingen.

Generatie VI

32. Geert Jans Luth, ged. 24-7-1759 te Onstw0,, arbeider, overl. 19-11-1833 te Sen., geh. 16-5-1796 te Sell, met:
33. Fennegijn Harms Twiest, geb. 22-4-1770 te Sell., overl. 29-1-1836 te Sellingen.
34. Hindericus Alberts Warring, geb. 31-5-1773 te Laude, land. Veerste Veldhuis, overl. aldaar 8-1-1849, geh. Sell. 1-5-1813 met:
35. Jantijn Engels Moorlag, geb. 7-4-1791 te Sell., overl. 6-1-1855 te Veerste Veldhuis,
36. Jan Klazens Meesters, ged. 12-11-1758 Onstw., arbeider, overl. 25-1-1823 te Onstw., geh. Onstw. 26-12-1781 met:
37. Jantijn Lukens (Reupers), geb. ca. 1752 te Onstw., overl. aldaar 1-3-1834.
38. Jan Hindriks (Komies), ged. Onstw. 26-2-1764, arbeider, overl. 19-9-1836 te Onstw. geh. 17-2-1799 te Onstw. met :
39. Wendelke Jans Klein (Veldhuis), geb. 5-12-1779 te Laude, overl. 7-8-18 4 te Onstwedde.
40. Willem Heijes (Wubs), geb. 10-12-1769 te Smeerling, schoenmaker te Onstw. en aldaar overl 18-2-18470 Geh. 1ste x met: Geertijn Abels, d.v. Abel Klaassens en Wendel Wilts. Geh. 2de x met:
41. Aaltijn Jans (Migchels), geb. ca. 1773 te Wedde(?) overl. 10-1-1833 te Onstwedde.
42. Roelf Berents Luiken, geb. 30-5-1764 te Onstw., landbouwer aldaar, overl. Onstw. 6-7-1813, geh. 3-5-1795 te Onstw. met :
43. Geertien Geerts Boeles, geb. 16-8-1767 te Onstwedde, overl aldaar 27-7-1813.
44. Meeme Wubbes Folkers, geb. 16-5-1773 te Onstw., arbeider te Mussel, aldaar overl. 29-3-1830, geh. Onstw. 8-5-1803 met :
45. Alke Hilverts Huiting, geb. 21-3-1781 Onstw, overl. aldaar op 1-10-1861.
46. Ham Heijes Wubs, geb. 13-8-1775 te Onstw., landbouwer aldaar, overl. 19-10-1861 te N.Pekela. Geh. 6-5-1808 Onstw. met:
47. Grietien Alberts Hulsker, geb. 21-5-1786 te Sell, overl. 7-9-1838 te Smeerling.
48. Okke Engels, geb0 Ellersinhuizen, ged. 25-8-1737 te Vlagt. wedde, landbouwer te Ellersinghuizen en aldaar overl. 15-12-18000 Geh. late x 10-4-1773 Vlagtw, met Swaantje Berents van Lisse in Holland, gedo Lisse 3-10-1748, dove Berend Aijsingh en Pieternel Emans. 2de x geh. Vlagtw. 18-5-1793 met:
49. Jantien Jans, geb. oa. 1753 te Onstw, overl. 17-7-1820 te Vriescheloo.
50. Jan Jans Luth, ged. 2-1-1757 te Onstw. arbeider te Laude en aldaar overl. 31-5-18830 Geh. Sell. 7-6-1788 met:
51. Jantien Jarkes Huls, geb. Jipsinghuizen, ged. 2-3-1760 te Wedde, begr. te Sell, 2-6-1815.
52. Wubbe Jans Kleinne (Veldhuis); geb. 9-3-1764 te Sell. arbeider 25 3er7BBoorgeen=aldaar overl. 20-4-1809. Geh. Sellingen

53. Grietje Harms Tools, geb. 6-9-1767 te Wedde, overl. na 1833.
54. Jacob Hilverts Hoijting, ged. 5-7-1772 Onstw., arbeider aldaar, overl. aldaar 9-6-1846. Geh. 6-6-1808 Onstw. met :
55. Grietjen Jacobs Prins geb. N.Pekela tussen ca. 1784 en 1787. Overl. te Kopstukken (Onstw.) 2-2-18810
56. Jan Hilverts Hoijting, geb. 20-4-1767 te Onstw., landbouwer te Ter Borg en te Weende, overl. 13-12-1835 te Weende, Geh. 9-5-1790 te Onstw. met :
57. Roelfien Willems Haan, geb. 5-10-1766 te Onstw., overl. 19-4-1858 te Plaggenborg.
58. Lute Jarkes Huls, geb. Jipsingh. 25-7-1762, landbouwer te Wollinghuizen, overl. Bell. 15-11-1826. Geh. 2de x op 22-3-1813 Vlagtw. met Grietien Jacobs Timmer, d.v. Jacob Haies (Timmer) en Geesjen Harms, ged. Vlagtw. 30-5-1790, begr. Sell. 16-6-1836. Geh. late x te Vlagtwedde op 16-4-1796 met:
59. Wendelina Jans Brouwer, ged. 31-10-1773 te Vlagtw., overl. 29-8-1811 te Wollinghuizen.
60. Jan Harms Timmer, geb. 23-4-1780 te Sellingen, landbouwer aldaar, lid van de Municipale Raden 1811. Tot 1844 lid van de gemeenteraad van Vlagtwedde (Bourtange), Een van de leiders van de Afscheiding te Sellingen, overl. 27-11-1845 te N.Pekela. Geh. 13-3-1804 volgens huw.dont. Sellingen; kerkelijk geh. Paasmaandag 2-4-1804 met :
61. Jantien Jans Luth, geb. 28-5-1775 te Sell. eigenerfde dochter, overl. 2-2-1850 te N.Pekela (1841 n. N.Pekela).
62. Wessel Jans Wever (Meendering) geb. 18-5-1783 te Sen., landbouwer te Sell. overl. aldaar 7-1-1842. Geh. 20-2-1813 met :
63. Alke Derks Hidding, ged. 21-8-1791 te Vlagtw., overl. 24-11-1837 te Sellingen.

Generatie VII

64. Jan Everts, geb.ca. 1725, overl. vóór 1788 Onstw. Geh. 1-8-1748 Onstw. met :
65. Grietje Jans, geb. tussen 1717 en 1730, begr. 28-2-1766 Onstw.
66. Harm Hindriks Twiest, geb. 8-1-1741 te Sell., begr. aldaar 25-9-1805. Geh. 3-5-1767 te Sell. met :
67. Geesje Pieters Wegman, geb. 2-2-1744 Wedde, overl. 5-3-1827 te Roswinkel.
68. Albert Aickes Warring, geb. ca. 1726 te Laude, eigenerfd landbouwer te Laude, begr. 29-3-1790 te Sell. Geh. 2-11-1753 (huw.contr.) met :
69. Hermanna Jans Brands, ged. 30-5-1731 te Appingedam, begr. 24-4-1796 te Sellingen0
70. Engel Jans Moorlag, geb. 24-1-1751, schoolmeester te Sell. tot 1814, keuter te Roswinkel, overl. na 1819 te Roswinkel. Geh. 2de x 26-11-1798 Vlagtw. m. Geessien Jans van Wollinghuizenc Geh. late x 18-5-1787 te Sell. met :
71. Alke Hindriks Twiest, geb. 20-2-1761 Sell., begr. 4-7-1796 te Sellingen.

72. Klaas Harms Meester, ged. -.12-1721 Onstw., landb. Onstw,, overl, tussen 1795 en 1810 Onstw. Geh. 1ste x. 29-3-1744 Onstw, met Geeske Abele Boels, geb. ca.1719, begr. 23-5-1756 te Onstw, geh. 3de x na 1770 met Geertje Willems. Geh. 2de x 8-4-1757 Onstwedde met:
73. Fennigje Jans (Wakker), ged. 6-5-1736, begr, Onstw. 9-1-1770.
74. Luken Alberts Reupers, ged. 12-1-1718 Vlagtw., woonde te Veenhuizen (Onstw,), begr, 22-1-1778 Onstw. Geh. aldaar 9-4-1747 met s
75. Geertje Jans,
76. Hendrik Berende Commijs/Busse, ged. 21-8-1735 te Onstwedde, Geh. ca. 1763 met :
77. Geertijn Jans Leffers, ged. 14-2-1740 Onstw,, overl. aldaar 21-2-1778.
78. Jan Wubbes ten Velthuis, geb. ca. 1730 te Veerste Veldhuis, woonde te Laude, overl. vóór 1801 te Onstwedde(?). Gehuwd 3-5-1763 te Sellingen met :
79. Trijntje Alverigs (ter Haar) geb. ca. 1735 te Ter Haar, overl. Laude, begr. te Sell. 20-10-1817,
80. Heije Jans (Horlings)(Wubs), geb. ca. 1730 Onstw,, landbouwer te Smeerling, overl. aldaar 25--4-18080 Geh. 3-6-1757 Onstw. met :
81. Geertruid Jans (Molanus), ged. 26-4-1738 te Onstw., overl. 5-5-1808 te Smeerling.
82. Jan Migchels, geh. ca. 1775.
83. Aaltien Hiddes
84. Berent Roelfs, geb. ca. 1720. Geh. 18-4-1751 Onstw, met :
85. Hille Luickens.
86. Geert Boeles, ged, 23-1-1735 Onstw, overl. aldaar 1811, Geh. 24-4-1763 Onstw, met :
87. Hadewijch Wubbes Horlings, geb.ca.1741 Onstw, overl. 1807 Onstwedde.
88. Wubbe Elzes Folkers, ged, 23-11-1736 Onstwo, overl.vóór 1811 aldaar. Geh. 1759 met :
89. Harmke Meemes, ged, 5-1-1738 Onstw. overl, aldaar 14-10-1811.
90. Hilvert Jans Huiting, ged. 23-2-1738 Sell., landbouwer, begr. 11-6-1790 Onstw. Geh. aldaar 8-6-1766 met :
91. Roelfien Jacobs (Scholts), ged, 21-10-1744 Onstw., overl. aldaar 27-3-1818.
92. = 80
93. = 81
94. Albert Berende Hulsker, ged, 7-10-1736 Onstw, overl. vóór 1800, Geh.5-5-1768 Onstw. met :
95. Wilmtje Klazens Volders,ged. 1-11-1744 Onstw, overl. na 1805
96. Engel Ockes, geb. ca. 1705 Ellersinghuizen, landbouwer aldaar, begr. Vlagtw. 6-8-1781. Geh. Vlagtw, 16-1-1735 met s
97. Aaltien Roelfs, ged. 2-2-1716 Vlagtw, geb. te Veele.

- 98.
99. Geertje Jans
100. = 640
- 101 =650
102. Jarcke Geerts Huls, ged, 27-11-1729 Vlagtw, landbouwer te Jipsinghuizen, begr. 23-7-1794 tr Onstwedde. Geh. ca. 1756 te Vlagtwedde met :
103. Hille Luites,ged. 9-3-1736 te Wedde (wegens het hoge water), overl. 26-11-1787
- 1104.: 78.
105. = 79.
106. Harm Derks Tools/Eeusingh, geb. 17-6-1739 te Wedder() Geh. 2de x (?) met Zwaantje Geerts (Eefsting) ? geh. 1ste X ca. 1765 met :
107. Haike Bastiaans.
108. = 90.
109. = 91.
- 110.
- 111•
112. = 90.
- 113 = 91
114. Willem Harms, geb. ca. 1715 Geh. 1ste x ca. 1739 met Griete Jans Jacobs, begr. 31-1-1742 Onstw. Geh. 2de x 1-12-1743 met Geesje Jans, ged. 21-1-1722, begr. 5-10-1759, d.v. Jan Alberts en Jantje Luikens Reupers, alles te Onstwedde. Geh. 3de x 22-9-1765 Onstw met (ziekelijk)
115. Hebel Jans, geb. ca. 1740, begr. Onstw. 24-12-17760 Geh. 1ste x Onstw. met Adolf Rotgers(?), die overl. in 1763.
116. = 102.
117. = 1030
118. Jan Hendriks Brouwer, ged. 27-5-1736 Vlagtw., woonde te Jipsinghuizen, overl. Vlagtw. 17-5-1782. Geh. 5-5-1765 Vlagtw. met :
119. Anna Elzes Halm, ged. 4-10-1739 te Onstwedde. geh.2de x 25-11-1787 met Okke Alberts te Jipsinghuizen,
120. Harm Jans Timmer, geb. 7-12-1755 te Sell., landbouwer aldaar en aldaar overl., begr. Sell. 1-6-1829. Geh. 25-4-1779 te Sellingen met :
121. Geertje Menzes Horlings, geb. Smeerling 12-3-1753, begr. Sellingen 24-1-1824.
122. Jan Jans Luth, geb. ca.1734 te Sellingen, landbouwer aldaar, overl. te Sell. tussen 11794 en 17980 Geh. 6-4-1764 Sell. met :
123. Wupke Harms Timmer (Warring), ged.24-2-1741 Sellingen, aldaar overl. voor 1801.
124. Jan Jans Meendering, geb. 30-4-1752 Sellingen, wever, overl. 10-11-1800 te Sellingen, Geh. Sell. ca.1775 met :
125. Geesje Wessels (Schoemaker), geb. 7-9-1753 Sellingen, begr. aldaar 29-5-1822.

126. Derk Alberts Hidding, geb.3-3-1747 Vlagtwedde, landbouwer
aldaar, begr. Vlagtwedde 26-9-1806. Geh. 11-3-1785 Vlagtwedde
met :
127. Freerkien Elzen Halm, ged. 25-12-1755 te Onstw., begr.
Vlagtw. 6-9-1797.

Generatie VIII

- 128 t/m 131 onbekend.
132. Hindrik Jans Twiest (Lange) geb. 10-6-1703. Geh. ca. 1729 met:
133. Fenne Hindriks Mepsche, geb. 6-9-1705.
134. Peter Berents Wegman, geb. ca.1718 te Sellingen, meester-smid
te Wedde, aldaar overl. ca. 4-9-1756. Geh. ca. 1742 Wedde met:
135. Janna Dercks Smit, geb. ca. 1717 te Wedde, overl. ca.
4-9-1756 aldaar.
136. Aicke Alberts Warring, geb. ca. 1694 te Laude landbouwer aldaar
overl. ca. 1770 aldaar. Geh. Sellingen ca. 1723 met :
137. Rixte Jans Schuring, geb. ca. 1699, overl. vóór 1753.
138. Jan Willems Brands, geb. Groningen 16-3-1704 in de A-kerk
(Latijnse School), ondertrouw Gron. 19-11-1729. Studeerde
theologie te Gron. Van 1731 tot 1734 candidatus et Scholarum
(aan de latijnse school) Appingedam. 10-5-1732 opgenomen in
het Damster Burgerboek. 4-3-1734 beroepen tot predikant te
Sellingen. Van 1734 tot 1761 predikant te Sellingen.Aldaar overl. 13-11
Swaantje Ernestus ter Haar, geb. ca. 1695, dochter van Ernestus
Claasen (van Roswinkel) en Wupke Aising, late x geh.
15-4-1715 met Wubbe ter Walslage. Geh. lste x de . 1729 met:
139. Jodoca (Hindericus) Sluyters, geb. ca. 1705 te Roswinkel, overl.
ca. 1737 te Sellingen.
140. Jan Engels Mooriag, geb. 22-10-1723 te Vlagtwedde, aldaar ged.
6-3-1724, begr. Sellingen 12-12-1812. Onderwijzer te Sellingen
Geh. Sell. ca. 1748 met :
141. Jantien Broens Tees, geb. ca. 1726 te Sellingen.
142. Hindrik Hindriks Twiest (Pennen), ged. 16-11-1732 te Sel-
lingen, overl. vóór 1775. Geh. 1765 Sellingen met :
143. Jantjen Jans Hoiting,ged. 12-7-1733 te Sellingen.
144. Harm Luitiens, geb. ca. 1700, schoolmeester te Onstwedde
- 145.
146. Jan Roelfs, ged. Onstw. 9-12-1703, meester-schoenmaker, overl.
vóór 1775. Geh. Onstw. 7-4-1730 met :
147. Swaantje Aikes, geb. ca.1705; begr. Onstw. 5-1-1769.
148. Albert Luikens Reupers, geb. ca. 1690
149. Jantien Luijtiens
- 150.
- 1510
152. Berend Hendriks Bussen, ged. 20-4-1688 Onstw. begr. aldaar
19-8-1760. Geh. ca. 1730 met :

153. Grietje Jans Wilsingh, ged. 16-10-1695 te Onstw., overl.
aldaar 6-3-1763.
154. Jan Leffers, geb. na 1710. Geh. met:
155. Wupke Jans Luikens, geb. ca. 1715.
156. Wubbe Jans, geb. ca. 1710, landbouwer te Veerste Veldhuis,
overl. ca. 1774. Geh. ca. 1732 met :
157. Jantyn Aikes ten Velthuis, geb. ca. 1710, erfdochter te
Veerste Veldhuis.
158. Alverig Wubbes Sijms, ged. 13-6-1691 te Vlagtwo, landbouwer te
Ter Haar, Geh. 1 ste x 20-6-1716 Lukke Boelmen ter Haar,
erfdochter. Geh. 2de x met :
159. Trientien Adolphs (Molanus), geb.
160. Jan Heijes Horlings, geb. ca.1695, landbouwer te Smeer-
ling, begr. 1-7-1774 te Onstw. geh.ca. 1730 te Onstw, met:
161. Geessien Engels, geb. ca. 17000
162. Jan Willems Molanus, geb. ca. 1700 te Onstw. begr. Onstw.
23-7-1742. Geh. 1727 Onstw. met :
163. Hadewijch Harms Hensums, ged. 17-6-1703 Onstw,
164. ws. Migchel Geerts, ged. Onstw. 13-1-1709, begr. Onstw.
20-3-1750, geh. ca. 1740 met :
165. Grietje Jans (Abrahams), die in 1751 hertr. m. Geert
Alberts.
- 166
t/m
- 171 onbekend
172. Boelem Geerts Wessels, geh. met :
173. Geertje Abels Tools.
174. Wubbe Heijes Horlings, ged.22-8-1706 Onstw,, overl.
24-10-1788 Onstw. Geh. 25-5-1733 Onstw. met :
175. Gepke Jans,geb. ca. 1710, begr. 29-2-1752 Onstw,
176. Elze Wubbes Folckers, ged. 6-2-1698 Onstw, Geh. ca. 1720
Onstwedde met :
177. Albertje Wubbes, geb. ca. 1700.
178. Meeme Harms, geb. ca. 1706 Onstw. begr, 1743. Geh.
1737 Onstw. met :
- 179, Antje Harms, geb. aa. 1710.
180. Jan Geerts Hoitinck, geb. ca. 1691 Ter Haar (?); overl.
vóót 1750. Geh. 1ste x ca. 1720 met N.N. Geh. 2de x ca. 1727
te Sellingen met :
181. Alke Hilverts Waarsing, geb. ca. 1703 te Laude (?),
182. Jacob Roelfs Scholts, geb. Onstw. ca. 1718. Geh. Onstw.
12-5-1743 met :
183. Geertruid Hindriks Coets, ged. Onstw. 17-5-1722.
184. 160
t.m.= t.m.
- 187 163.
188. Berend Alberts (Hulsker), ged. Onstw. 26-1-1710, klompen-

- maker (holschker), begr. Onstw. 17-4-1743. Geh. aldaar
24-4-1735 met
189. Trijntje Wubbes Wilts, ged. 21-12-1710 Onstw., overl.
aldaar vóór 1774.
190. Claas Jans Volders, ged. 26-8-1708 Onstw., van Ter Wupping.
Geh. 4-1-1739 Onstwedde met :
191. Grietje Jans Sterenburg, geb. ca. 1715 te Sterenburg.
192. Ocke Feijes, geb. ca. 1675 te Sell., bet. voor armlaken
8-2-1728 Onstw. geh. ca. 1705 Sell. met :
193. Gartijn Engels, geb. ca. 1680 Sellingen, overl. na 1736
Ellersinghuizen,
194. Roelf Jans, geb. 1690 Ellersinghuizen, overl. na 1736 te
Ellersinghuizen. Geh. 5-5-1715 Vlagtw. met :
195. Engeltien Jans, geb. Veele, ged. Vlagtw. 14-10-1694, overl.
ca. 1752.
- 196 t.m. 199 onbekend.
- 200 t.m. 203 = 128 t.m. 131 onbekend.
204. Geert Harms Bulder, geb. ca. 1690, overl. vóór 1735 Onstw.
Geh. Vlagtw. 6-12-1719 met :
205. Annecke Freriks ter Velthuis, ged. 2-8-1696. Geh. 2de x 30-8-
1735 Vlagtw. met Roelf Harms Huistingh,
- 206, Luit jen Harms, geb. ca. 1710, begr. 18-11-1760 Onstw. Geh.
2de x Onstwedde 7-6-1748 met Jantien Jans. Geh. 1ste X
Onstw. ca. 1728 met :
207. Elske Jans Huiges, ged. 26-1-1690 Onstw. aldaar begr.
9-8-1742.
208. t.m. 211 = 156 t.m. 159.
212. Derk Eeuwsing, geb. Vlagtwedde 14-11-1706. Geh. met :
213. Antje Harms (Tools)
- 214,
- 215.
- 216 t.m. 219 = 180 t.m. 183
- 220 t.m. 223 onbekend
- 224 t.m. 227 = 180 t.m. 183
228. Ham Willems, geb. ca. 1685 Onstw., armjager, begr.
1727 Onstwedde. Geh. met :
229. Reine
- 2300
- 231.
232. t.m, 235 = 204 t.m. 207
236. Hendrik Bruines Trenning van Jipsinghuizen. Geh. 4-5-1732
te met :
237. Grietie Jans Brouwer, geb. ca. 1700, erfdochter,, geh.
late X 6-7-1721 Vlagt, met Hendrik Heijes van 't Schot te
Ter Apel.

238. Elze Boeles Halm, geb. Smeerling, ged. Onstw. 3-10-1718, Geh. 30-6-1737 Onstw, met :
239. Wendelke Freerks Harding, ged. 3-5-1711 Onstw.
240. Jan Harms Timmer, geb. ca. 1730, timmerman te Sellingen, overl. vóór 1784. Geh. ca. 1753 met :
241. Rixte Jans (Luth).
242. Mense Jans, geb. ca. 1726. Geh. Onstw. 23-4-175.2, h.c. 16-4-1752 met :
243. Alke Jans Horlings, ged. Onstw. 18-5-1730.
244. Jan Jans Lutjan, geb. ca. 1705 Sellingen, overl. ca. 1765 Sell. Geh. 24-5-1732 Sellingen (hoc.) met :
245. Aaltyen Harms Meems, ged. 14-10-1798 Onstw., overl. tussen 1746 en 1764.
246. Harm Alberts Warring, geb. ca. 1698 te Laude (?), timmerman te Sellingen. Geh. ca. 1725 met :
247. Jantijn Jans Ter Wisch, geb. ca. 1700.
248. Jan Jans Meendering, geb. ca. 1715, overl. vóór 1790. Geh. 2de X ca. 1754 met Tiebe Jans (Twiest), overl. vóór 17959, dove Harm Jans Twiest (Brouwer) en Annegien Derks (Wilts); was 1ste X geh. 29-11-1743 te Sell. met Berent Roelofs Smeenk. Geh. 3de X Sell. 1759 met Hillegien Jans (Hoiting), ged. 25-3-1731, d.v. Jan Geerts Hoiting (180) en Alke Hilwerts Waarsing (181). Geh. 1ste X ca. 1744 met :
249. Janna Jans (Wessels), geb. ca. 1720, overl. ca. 1754.
250. Wessel Harms. Geh. met :
251. Grietien Wilts
252. Albert Derks Hidding. Geh. met :
253. Elsien Roelfs (Heijs)?.

254 en 255 = 238 en 239.

Generatie _____ IX

- 256 t.m. 263 onbekend.
264. Jan Jans (Twiest) geb. 1649. Geh. Sell. ca. 1680 met :
265. Antke, geb. ca. 1656.
266. Hindrik Benes, geb. ca. 1663 Sell., koopman te Vlagtwedde, overl. 15-7-1722 Vlagtw. Geh. aldaar 22-4-1698 met :
267. Annecke Jans, ged. 19-1-1679 Vlagtw. overl. na 1711.
268. Berend Peters Wegman, ged. 21-11-1695 te Steinbild (Dl.). geb. Dersum (Did.), meester-smid te Sellingen, overl. aldaar tussen 1765 en 1773. Geh. 28-11-1717 te Boertange met :
269. Stijncke Jans (Kraai), ged. 10-3-1693 te Vlagtw, overl. vóór 1756 Sellingen.
270. Derck Jans Smit, geb. ca. 1680, meester-smid Wedde, overl. tussen 1740 en 1742 aldaar. Geh. ca. 1710 met :

271. Geessijn Jans, geb. ca.1685 Ter Apel, overl. na 1742.
272. Albert Warring, geb. ca. 1669 te Laude, landbouwer aldaar, aldaar overlo ca. 1720 Geh. ca. 1693 met :
273. Hebel Roelfs, geb. ca. 1669, overl. vóór 1749.
274. Jan Schuring, geb. ca. 1656 Sellingen. Geh. ca. 1685 met :
275. Alcke Bruins Trenning, gebo ca. 1661 Sell.
276. Willem Andries Brands, geb. 14-1-1666 Groningen, meester bij de A-school (Latijnse school) Groningen van 1698 tot 1738, overl. ca. 1738, Geh. Groningen in de A-kerk 9-10-1689 met
277. Jantien Jansen, geb. ca.1668, overl. vóór 1738.
278. Johannes Hendericus Sluiters, geb. ca. 1653 Gronau (Dl.), predikant te Roswinkel van mei 1683 tot 1711,, overl. Roswinkel 22-6-1711, Geh. ca. 1696 met :
279. Hermanna Alexanders Piccardt, ged. 13-8-1676 te Leer (Dl.), overl. 8-2-1755.
280. Engel Jans Moorlag, ged. 9-8-1696 te Vlagtwedde. Geh.Vlagtwedde 24-4-1723 met :
281. Hindrikje Hindriks van Piccardiën, geh. vanuit Vlagtwedder Velthuis, geb. ca.1700.
- 2820 Broene Jans (Schuring), geb. ca. 1695 Seli. Geh. Sell. ca. 1722 met :
283. Rixte Jacobs Tees, geb. ca.1700 te Stillingen.
- 284 = 132
- 285 = 133
- 286 = 180
- 287   181
- 288 t.m. 291 onbekend
292. Roelf Jans, geb. ca. 1670 , begr. Onstw. 15-11-1744, schaapherder, geh. ca.1700 met :
293. Teube Derks, geb. ca.1675, begr. Onstw. 26-2-1746.
- 294, Aike Jans Mulder (Maarsingh?), geb. ca.1670, geh. ca. 1700 met :
- 2950 Hebel Roelfs, geb. ca.1675,
- 296 t.m. 303 onbekend,
304. Hendrik Hendriks Busse, geb. ca. 1660, begr. 17-5-1730 Onstw.
- 305.
306. Jan Wilzingh , Geh. met :
- 307.
- 308 t.m. 313 onbekend.
- 3140 Ayke Jans ten Velthuis, gebo ca.1690, Geh. 2de X met Berend Edes Hillingh, Geh. 1ste X ca. 1710 met :
315. Wendel Jacobs ter Borg.
316. Wubbe Boelman Eelsingh, geh. 6-6-1680 met :
317. Hadewijgh Hindriks Syms.
318. Adolph Willems(?) Molanus, geb. ca. 1700. Geh. met :

319. Wendel Geerts (in Ter Wisch),
320. Heye Geerts (Horlings), geb. ca. 1658, molenaar en landbouwer te Smeerling, begr. 27-1-1734 te Onstw. Geh. ca. 1685 met :
321. Alcke Elses (Folckerts) geb. ca. 1663 Onstw. aldaar begr. 7-6-1736.
- 322.
323. bekend
324. Willem(?) Molanus, geb. ca. 1670, owerl. 1742(?) Geh. ca. 1700 met:
325. Else
326. Harm Hensum Hensums, geb. ca. 1670, woonde te Veenhuizen (Onstw.) overl. ca. 1721, Geh. ca. 1700 met :
327. Elske Jans Frouws:, geb. ca. 1670, begr. 24-2-1731 Onstwedde.
328. Geert Wessels, ged. ca. 1675; geh. 1700 met :
329. Anna Boeles Hofting,
- 330 t.m. 343 onbekend.
344. = 328
345. = 329
346. Abel Boeles Thools, ged. 1-1-1688 Onstw. geh. ca. 1710 met:
347. Lijsabeth Adams, ged. ca. 1690.
- 348 - 320
- 349 = 321
- 350-351 onbekend,
352. Wubbe Elzes Folckers, geb. ca. 1672. Geh. 26-1-1697 Onstw, met:
353. Swaantien Hendriks Hidding,
354. Wubbe Jans Hiskes, geb. ca. 1660, Geh. 29-3-1695 Onst, met:
355. Heiltien Willems Hidding, geb. ca. 1688,
- 356, Harm Meems Sickes, geb. ca. 1680, geh. Onstw. (h,c,) 26-3-1705 met :
357. Jantien Berende Meems,
- 358 en 359 onbekend,
360. Geert Hindriks(Hoitingh), geb. ca. 1661, overl. v66r 1719 ? Geh. ca. 1690 met :
361. Hebel Hindriks, huwde 2de X met Jan N.N,
- 362, Hilvert Jans Waarsing, geb. ca. 1670. Geh. ca. 1700 met :
363. Hille Jans ter Walslage, geb. ca. 1675.
364. Roelf Jacobs Scholts, geh. met :
365. Roelfje Berende.
366. Hindrik Reints Coets, geb. ca. 1675 Ter Wupping, geh. (h.c.Onstwedde) 29-3-1702 met :
367. Gepke Frericks Harding, geb. ca. 1680.
- 368 t.m. 375 = 320 t.m. 3270

376. Albert Berende, geb, overl vóór.1723 , snijder, geh. met:
377. Griete Jans,
378. Wubbe Wilts, begr. 26-5-17290
379.
380. Jan Clazen Volders, geb. ca. 1680 Ter Wupping, begr.
Onstw. 9-3-1729. Geh. ca. 1707 niet :
381. Willemke Harms Bulder, geb. ca. 1685 te Wollinghuizen, begr.
Onstw, 13-5-1736.
382. Jan Jans Sterenborg, geb. begr, Onstw. 23-3-1738,
timmerman, geh. Onstw. (h.c.) 8-9-1707 met :
383. Wendel Berents Trenning, geb. begr. Onstw. 11-12-1746.
384. Feije Arents, geb. ca. 1635, landbouwer te Laude, bet. graf
30-9-16970 Geh. vóór 1667 met :
385. Jantien Nannes, geb. ca. 1640, overl. na 1697.
386 en 387 onbekend,
388. Jan Roelfs, geb. ca. 1658, meijer op Eelsingh-arve te
Ellersinghuizen, overl. na 1710. Geh. 11-11-1688 Vlagtw. niet:
389, Aaltje Jans, geb. ca. 1663 Winschoten, overlo na 1710.
390. Jan Engelckes, geb. ca. 1663 Smeerling, meijer op Joolingh-erve
te Veele, overl. na 1724, Geh. ca. 1693 met:
391, Swaentien Asses, geb. ca. 1670, ovverl, na 1724.
329 t.m. 407 onbekend,
408. Harm Hendriks Bulder, geb. ca. 1675 te Sellingen(?) Geh. met:
409. Anneke Geerts.
410. Frerik ten Velthuis, geb. ca. 1660 Vlagtw. Geh. 2-5-1686
te Vlagtwedde met :
- 411 Albertjen Coylers
412 en 413 onbekend.
- 414, Jan Geerts Huiges, geb. ca. 1650. Geh. 1668 met :
415. Elske Engelkes Lottering.
416 t.m. 423 a 312 t.m. 319.
424. Jan Eefsingh, geb, eigenerfde op Eeusingh-erve te Veele,
Geh. Vlagtw. 27-4-1704 met :
425. Elsjen Derks Haselhof, ged. Vlagtw. 7-1-1683, Geh. 2de X
Vlagtw, 20-8-1730 met Arent Hindriks,
426 t.m. 431 onbekend.
432 t.m. 439 = 360 t,m. 367.
440 t.m. 447 - onbekend,
448 t,m. 455 - 360 t,m. 367.
456. Willem
457 t.m. 463 onbekend.
464 t.m. 471 = 408 t.m. 415.
472, Bruine
473.
474. Jan Brouwer, geb. ca. 1675, Geh. ca. 1698 niet :

475. Hebeltien Willems.
476. Boele Ayckes Nannings, ged. 22-12-1696, begr, 27-4-1733,
(hertrouwde Swaentje Geerts ter Maars). Geh. ± 1716 met :
477. Geertien Halm, ged. ± 1693, begr. 30-6-1721.
478. Preerk Harding, geb. ca. 1690, begr, Onstw. 30-8-1751.
Geh. Onstw. 17-2-1707 met :
479. Antie Jans ten Velthuis, ged. 16-10-1687 Vlagtw.
480. - 246
481. - 247.
- 482 en 483 onbekend.
484. Jan Menses, geb. ca. 1700 wonende te Ter Wars. Geh. ca. 1725 met :
485. Berentje Hindriks.
- 486 - 160
- 487 = 161
488. Jan Jans (Luth), geb. ca. 1675, overl. vóór 1719 Sell.
Geh. ca. 1700 met :
489. Aaltien Harms, geb. ca. 1675, gehuwd 2de X Harm Jans,
schoolmeester, hij overl. voor 1729, zij overleed na 1731.
490. Harm Meems Sickes, geb. ca. 1680 Onstw,, aldaar begr,
12-4-17340 Geh. Onstw.(h.c.) 26-3-1705 met :
491. Jantien Berents Meems.
- 492 = 272
- 493 = 273.
- 494 en 495 onbekend.
496. Jan Detmers Meendering, geb. ca. 1690 Sell, overl. vóór
17440 Geh. ca. 1715 met :
497. Wendelke Jans (Schuring), geb. ca. 1690, overl. vóór 1758.
498. Jan Wessels.
499. Griete Geerts.
500. Harm Harms Schoemaker, geb. ca. 1673 Sell., schoenmaker en
landbouwer te Sell. overl. 1733 of 1734. Geh. Sell. ca.
1703 met
501. Ancke Wessels, geb. ca. 1678 te Sell., overl. aldaar na 1758.
- 502 en 503 onbekend
504. Derk,
- 505.
506. Roelf.
- 507.
- 508 t.m. 511 - 476 t.m.) 479.

Generatie X

534. Jurjen Hindriks, geb. ca. 1652 Onstw. overl. 28-10-1710
Veele, geh. ca. 1677 met :
535. Fenne Hindricks, gebo ca. 1655 Onstw., overl. Veele 3-10-1715.
536. Petrus Wegman, geb. ca. 1660 te Heede (Dl.) overl.
23-5-1732 te Dersum(Dl.). geh. 2de X 23-11-1723 Steinbild (Dl.)
(Dl.) met Anna Wilcken Koek. Geh. 1ste X 9-7-1692 Steinbild
met
537. Haske Campe, ged. 20.4-1660 Steinbild, geb. Sustrum, ooverl.
16-12-1722 Dersum. Geh. 1ste X 9-9-1685 met Gerardus Iamer.
538. Jan Alberts Kreij, geb. ca. 1666 Vlagtw., kuiper te Vlagtw.,
overl. aldaar 1716. geh. 11-4-1690 te Vlagtw. met :
539. Rixte Abels Oldigh, geb. ca. 1668 te Spaan (Dl.), overl.
na 1716.
540. ws. Jan Hindriks, schoolmeester te Ter Apel. Geh. met :
541, Janna Claesen.
542 en 543 onbekend,
544. Aycke Warninc, geb. ca. 1625
545 t.m. 549 onbekend.
550. Bruine (Trenning) geb. ca. 1635.
551.
552. Andries Willems, geb. 7-12-1645 te Groningen. Geh.
11-1-1660 (15 jaar) in de Martinikerk te Gron. met :
553. Jantje Bruins,
554 t.m, 557 onbekend.
558. Alexander Piccardt, geb. 1638 Woltersum, 31-3-1656 ingeschr.
als student te Groningen, 1664 predikant te Termunten, 1673 te
Leer (Oostfriesiand), aldaar overl. 14-10-1680. Gehuwd
te Termunten 2-8-1671 met
559. Elsa Verboom, ged. 27-10-1652 in de Remonstrantse kerk te
Rotterdam, overig, na 1683. Gehuwd 2de X op 12-4-1683 te
Kirchborgum (Dld.) met ds. Henricus Sluiter te Kirchborgum,
die aldaar overleed in 1701. Hij was de vader van 278.
560. Jannes Moorlag, geb. ca. 1650 Vlagtw, , overl. aldaar
5-8-1723. Geh. Vlagtw, 22-5-1686 met :
561. Rickste Engelkes van Smeerling.
562 t.m. 564 onbekend,
565. = 275
566. Jacob Tees, geb. ca. 1675, overl. vóór 1744. Geh. ca. 1700 met :
567. Jantje Hindriks.
568 t.m. 571 onbekend.
572 = 360 = 448
573 = 361 = 449
628. Jan ten Velthuis, (Veerste Veldhuis), geb. ca. 1670 met :
629. Geeske Tijmens,
630. Jacob ter Borgh, geb. ca. 1660 Geh. met :

631. Antke Liefstingh, geb. ca. 1665.
632. Boelman Eelsingh, geb. ca. 1620, over)., vóór 1652. geh. ca. 1645 met :
633. Rikste Wubbes, geh. 2de X met Berend Aisinck.
634. Hindrik Gerrits van Weerdingh in het landschap Drenthe. Geh. met :
635. Jantien Sijmens, erfdochter, geb. ca. 1630.
642. Elzo Folckers, geb. ca. 1650 Onstwedde, overl., ca. 1697 (Halming)?, geh. met :
643. Annecke Folckers.
- 648, ws Adolphus Molanus, gehuwd met :
649. Lutgerus Wilmens.
654. Jan (Frouws), geb. ca. 1640,
658. Boele Wilckes Hofting, geb. ca. 1630 te Omatw.hofte, landbouwer in de Höfte en op Claddes-erve te Onetwedde, begr. Onstw. 30.5.1727. Huwde 2de X ca. 1659 met Sophia Johannes Franck. Huwde 1ste X met :
659. Tibe ter Maars, geb. ca. 1635, overl. vóór mei 1658 te Onstw,
- 6920 Boele Thools, geb. ca. 1650, geh. ca. 1675 met :
693. Geertien Alberts,
- 694.
695. Geeske.
698. - 642
699. - 643
704. 642
705. = 643.
706. Hindrik Hiddingh, geb. ca. 1650, over).. v66r 1683. Geh. met :
- 7070 Gepke Broers, geb. ca. 1630. Geh. 1ste 1 24-6-1657 Veele met Berent Renwerinek.
- 7080 Jan Hiskes, geb. ca. 1626 op 't Jacobs te Veenhuizen (Onstw.), Gehuwd (hoc.) 24-3-1654 te Onstw, met :
709. Talle ter Maerse, geb. ca. 16350
710. Willem Alberts Hiddingh, geb. ca. 1630. Geh. ca. 1660 met :
711. Wilte Jans (Besseling?).
712. Meeme Sickes, geb. ca. 1650, geh. ca. 1685 met :
713. Aycke Jans Heylco.
714. Berent Jans Meemes, geb. ca. 1660. Geh. ca. 1685 met:
715. Aaltje Hilwerts Waarsingh, geb. ca. 1660.
- 720, Hindrik Hoiting, geb. ca. 1630, meijer voor Ernestus Clasen te Ter Haar. overl., vóór 1719. Geh. ca. 1660 met :
- 721, Jantje Engbert, geb. ca. 1630.
724. Jan (Waarsingh), geb. ca. 1650.

726, Jan (ter Walslage), geb. ca. 1635. Geh. ± 1665 met:
727. Alke Wubbes ter Walslage.
7320 Reint Hindriks Coets, geb. ca. 1630, geh. ca. 1660 met :
7330 Jantien. Hiskes ten Velthuis, geb. ca. 1630. (Huwde eerste maal
11-12-1655 met Geert Boelmans.)
7340 Frerik Harding, geb. ca. 1660 geh. met :
7350 Getert Nannes,
754. = 654.
760. Claes (Volders).
762. = 408
763. = 409
764. Jan (Sterenborg), geb. ca. 1660.
765.
766. Berent (Trenning), Geb. ca. 1660.
7670
768. Arent Hindriks, geb. ca. 1605, overl, na 1660.
Geh. ca. 1635 met :
769. Occe Meendering, geb. ca. 1610 Sell, overl. na 16600
770. Nanne Wilts, geb. ca. 1610, overl. v66r 16650
Geh. ca. 1635 met
7710 Hille Jans, geb. ca. 1615, overl, na 1667. Huwde 2de X ca.
1640 met Hans Sterenborgh.
772. Engel Hulsingh, gebo ca. 1580, overl. vóór 1628. geh. ca. 1610 met :
773, Gartcke ten Velthuis, geb. 1586.
774. Detmar Coylers, geb. ca. 1587, woonde te Ellersinghuizen
op Aisinghe-erve. Overl. na 1628. Gehuwd 1ste X met
Anneke Henricks uit Oostfriesland, Huwde 2de X met :
775. Wupke Aisingh, erfdochter te Ellersinghuizen.
776. Roelf Egbert, geb. ca. 1638, overl. Vlagtw. 26-10-1709
Gehuwd ca. 1658 met :
777, Hinderckien Jans, geb. ca. 1643, overl. na 1698 te Vlagtw,
780, Engelcke JansEllersingh, geb. ca. 1633, landbouwer op
Ellersingh-erve te Vlagtw. en op Edingh-erve te Smeerling,
overl. tussen 1688 en 1692 Smeerling, Geh. ca. 1663 met :
7810 Jantien Frericks Edingh, geb. ca. 1638 te Smeerling, overl, na
1698.
7820 Asse Geerts, geb. ca. 1639, meijer op Engels-erve te
Vlagtwedde, overl. 7-2-1710 Vlagtw. Geh. 14-4-1669 (h.c.)
Vlagtwedde met :
783. Jantjen Derks, geb. ca. 1644 Vlagtw, overl. aldaar 23-8-1703.
816. Hindrik (Bulder),
820. = 386.

821. = 387.
822. Hilwert Coylers, geb. ca. 1635, in 1678 op Coylers-erve, overl.
vóór 1692. Geh. 6-5-1665 met
823. Geessien Buntkes begr, Vlagtw. 30-11-1717.
828. Geert (Huiges.),
836. Jan ten Telthuis, geb. ca. 1665. Geh. met :
- 8370 Geeske Tymens.
838. = 630.
839. = 631.
850. Derck Haselhof, geb. ca. 1655, overl. Vlagtw. 12-6-1703,
Geh. Winschoten 5-8-1677 met :
851. Margaretha Lepels, geb. ca. 1650, overl. Vlagtw.
16-12-1718. Zij was voor de eerste maal gehuwd :
niet Albert Hubbelinck van Onstwedde, zoon van Hann.
Hubbelinck en Anneke Schultes.
952. Aycke (Nannings), geb. ca. 1660. Geh. met :
953. Anke Claesen, begr. Onstw. 19-3-1728.
954. Els() Halmingh, geb. ca. 1665, begr. 28-2-1733, geh. met :
955. Jantien Willems (Engbers?), geb. ca. 1670, begr. 18-10-173 .
956. = 734.
957. = 735.
958. Jan ten Velthuis, geb. ca. 1655, h.c. Vlagtw. 30-9-1680
met :
959. Wendelke ter Walster, geb. ca. 1655.
960. - 272.
961. - 273.
968. Mense, smid te Ter Maars,. overl. 1743. Geh. met :
969. Hindrikje.
970. Hindrik
- 971.
972. 320.
973. = 321.
976. Jan Jans lutjan, geb. ca. 1638, landbouwer te Sellingen,
overl. tussen 1696 en 1705 te Sell. Geh. Sell, ca. 1678 met :
977. Jantien Wilts, geb. ca. 1645.
978. Harm geb. ca. 1650. Gehuwd met :
979. Rixte (?)
992. Detmer Meendering. Gehuwd met :
993. Jantje Jans Meendering.
994. = 274.
995. = 275.

Generatie XI.

1068. Hendrick Jan,.. geb. oa. 1622, landbouwer te Onstwedde en Hoorn, overl. na 1706. geh. ca. 1650 met : ,
1069. Annecke Jurjens, geb. ca. 1630, overl. na 1658.
1070. Hindrick Jacobs, geb.ca. 162 , landbouwer te Onstwedde,. overl., tussen 1672 en 1681. Geh. ca. 1650 met :
- .1071. Geertjen Hindricks, geb. ca. 1625, overl. 1681.
1072. Bernardus Wegman, geb..ca. 1630. Gehuwd ca. 1660..
- 1073.
- . 1074. Harmannus Campe, Geb. ca. 1627 Sustrum Dl. overl. aldaar na 1685.
1075. Margaretha Aickens, geb. ca..1632, overl. na 1678 te Sustrum
1076. Albert Jans, geb. ca. 1635 te Wessinghuizen, landbouwer te Vlagtwedde, overl. v66r 1674 aldaar. Geh. Vlagtwedde 24-8-1665 (h.c.) met :
1077. Wubbe Geerts, geb. ca. 1640 te Vlagtw., overl. 16-3-1716. te Vlagtw. Geh. 2de X v66r 1690-met Jan Jaspers.
1078. Abel Oldigh, geb. ca. 1635 te.Spahn (Dl.) overl. na 1690. Geh. ca. 1665 met :
1079. Stijncke Jans, geb. ca. 1640, overl. na 1690,
1088. ws Albert Warmeringh te Laude. geh. met :
1089. Wubbe Geerts.
1104. Berent Willems, Geb. ca. 1620. Geh. vóór 1640 met :
1105. Griete Andries, geb. ca. 1622.
- .1116. Gualterus Piccardt,.geb. Bentheim (Dl.) 8-3-1602, studeerde te Steinfurt; daarna te Groningen (1624), Predikant te Woltersum 1636, Loppersum 1639, Groningen 1641, overl.. Siddeburen 5-2-1678, Geh. 2de maal in 1645 met Catharina Bauckens, die eerder gehuwd was. met Johannes Westerwolt, dochter van Occo Bauckens en Albertien Hindriks. Eerste maal gehuwd ca. 1628 met :
1117. Harmtien (Hermanns) Olinge, geb. ca. 1605, overl. vóór april 1641.
1118. Leonard Verboom. Geh. met: (te Rotterdam?).
1119. Sijtje Verhaven.
1120. Jannes Moorlagh geb. ca. 1630, overl.. tussen 1688 en 1696. Geh. tweede maal ca. 1676 met Aaltjen Jans. Gehuwd eerste maal ca. 1660 met.:
- 1121 Rebecca. geb. ca. 1635, overl, vóór 1676.
1142. = 534.
1143. = 535.
1144. = 720.
- 1145 = 721•
1260. Jurrien ter Borgh, geb. ca. 1635: geh. m.:
1261. Albertien Sterenborch.

1268. Gerrit Woerdingh.
 1269. Janna Egberts, hertr. m, Hindrik Wiltingh v, Valthe,
 1270. Alverig Sijmens.
1414. Albert Broers, geb. ca. 1605 te Onstwedde
 Geh. ca. 1630 met :
1415. Swaencke, geb. ca. 1605.
1416. Hiske (Johan): Huisinck, geb. ca. 1580, landbouwer op
 Huisingh-erve te Onstwedde, overl, na 1639. Huwde voor
 de tweede keer te Onstwedde op 6-2-1625 (h.c.) met :
1417. Alcke Evers, Geb. ca. 1590, eerste keer geh. ca. 1610.
 1418. Albert Geerden ter Maerse.. Gehuwd met:
 1419. Swanneke.
1420. Albert (Hiddingh), Geb. ca. 1600
 1424. Sicke Jans, Geb. ca. 1630, -.Geh..met :
 14250 Mette Harms, ca. 1635, overl. 1667.
 1426. Jan Heilko, Geb. ca. 1630. Geb. vóór 1658 met :
 1427. Jantien Geerts, geb.. ca. 1630.
 1454. ws Wubbe ter Walslage, geb. ca. 1615. Geh. met :
 1455. Naantke Coylers.
1546. Frerick ten Velthuis, geb. ca. 1560.
 Geh. ca. 1585 met :
1547. Swaenecke, geb. ca. 1560.
 1548. Wilcko Coylers, geb. ca. 1550.
 1549.
 1550.
 1560. Johan Ellersingh, geb. ca. 1600 Vagtw. Huwt aa. 1630.
 1561.
- 15620 Frerick Olerts Edinck, Geb. ca. 1600 te Smeerling, landbouwer
 op Edinck-erve, overl. ná 1661 te Smeerling, geh. ca. 1630.
1564. Geert Harme, geb. ca. 1610, overl. na 1669.
 . Geh. ca. 1639 met :
1565. Swancke, .Geb. ca. 1615, overl. vóór 1669.
1566. Derck Jans, geb. ca. 1610, meijer op Symens-erve te
 Vlagtwedde, overl..na 1669.aldaar. Gehuwd ca. 1640 met :
- 1567 Geese, geb. ca. 1615, overl. vóór 1669 te Vlagtwedde.
 1644 Harmen Coylers, .geb, .ca. 1.600. geh. ca. 1625 met :
 1645. Albertje, geb. ca. 1600,
 1646. Albert, geh. met:
 1647 Geertjen Buntkes, geb. 1620
 .1676 = 1260.
1700. Jan Haselhof, geb. Oudeschans 8-2-1629, soldaat onder
 kapitein Zuidema te Nieuweschans Geh. Emden (Dl.) op
 12-3-1653 met :
1701. Hille Arends, geb. Emden 23-3-1629.

1702. Jan Coerts Lepel, geb. ca. , schulte van Zweeloo.
Geh. met
- 17030 Swaentje Tymens.
1906. Claes Jans, geb. ca. 1630, geh. ca. 1660 met :
1907. Frerickien Boelmans ter Haar,
1916. Lammert ten Velthuis, geb. ca. 1625, geh. (h.c.) 11-12-1655 te Vlagtw. met :
1917. Anneke Boelmans.
- 1952, Jan Jansen, geb. ca. 1608, overl. na 1659 Sellingen.
Geh. ca. 1638 met :
1953. Harmke Hilwerts Waersingh, geb. ca. 1613 te Laude, overl. na 1659 te Sellingen.
- 19540 Wilt, geb. ca. 1605.
- 1955 Woltje?
- 1964 Jan Meemes, geb. ca. 1635.
Generatie XII.
2138. Jurjen Willems, geb. ca. 1600, landbouwer te Onstw, overl. na 1658. Gel
2139. Geertien Johans Tensinck, geb. ca. 1610 te Veenhuizen (Onstw.), overleden vóór 1657,
2148. Wilckinus Camp, geb. ca. 1595 te Sustrum (Dl.), begr. 20-5-1674 te Sustrum, Geh. ca. 1625 te Steinbild (Dl.) met :
2149. Haske Cock, geb. ca. 1600, begr, 23-7-1665 te Sustrum.
2150. Aiconis Rolffs, geb. ca. 1600 te Sustrum begr. 27-11-1653 te Sustrum. Geh. ca. 1630 te Steinbild met :
2151. Martha Bussings, geb. ca. 1605, begr. 4-2-1654 te Sustrum.
2152. Jan Alberts Raemaecker geb. ca. 1605 te Wessinghuizen, overl. tussen 1600 en 1605 te Wessinghuizen. Geh. ca. 1635 met
2153. Jantje Wubbes, geb. ca. 1610,, overl. vóór 1665 te Wessinghuizen,
2154. Geert Warneckes, geb. ca. 1605, landbouwer te Vlagtwedde, overl. tussen 1605 en 1607 te Vlagtwedde,
2155. Aleke Claesen, geb. ca. 1610, overl. tussen 1665 en 1693 te Vlagtwedde,
- 22320 Johan Piccardt, geb., te Neuenhaus (Dl.), 1-5-1560. Studeerde te Munster, Emmerik en Rostock (1583). Op 13-4-1588 door Graaf Arnold van Bentheim (II) tot predikant te Gronau (Dl.) benoemd. In mei 1590 predikant te Bentheim, waar hij bleef tot zijn dood. overl. te Ulsen (Dl.) 7-12-1629. Geh. 2de maal waarschijnlijk te Burgsteinfurt op 31-1-1609 met de bejaarde weduwe Adelheid Kelnars (Meinhardt). Zij werd begr. te Bentheim 20-11-1628. Geh. late maal te Burgsteinfurt juni 1590 met
2233. Elsebe Kemmerer, geb. te Neede (Gelden.) 26-1-1569,, overl. Bentheim 21-8-1607

- 2234, Hindrik van Olingh, geb. ca. 1580, predikant te Woltersum, overl. voor 1636.
2510. ws. Jurgen ter Borch, geb. ca, 1610. Geh. met :
2511 Albertien Sterenborch.
2828. Boelef Broers, geb. cao 1580.
Geh. met :
- 2829 Lamme
2832. Johan Huisinge, gebo oa. 1550 Onstwedde, landbouwer op .
Huisingh-erve, overl. vóór 1628 te Onstwedde. Geh. ca,
1570 met :
2834. Wubbe Everts.
2854. Geert Johans Heilcko, gebo ca, 1605. Geh vóór 1628 Met:
2855. Alcke.
- 3124 Olert, geb. ca. 1575, landbouwer op Edingh-erve, overl.
na 1660 te Smeerling, Geh. ca. 1600 met:
- 3125 Wubbe Edinck, gebo ca. 1580 te Smeerling, overl, na
1660 te Smeerling.
3288. Edo Coylers, geb. ca. 1587, overl. juni 1656 te
Wollinhuizen, geh. ca. 1610 met
3289. Naencke Eelsingh, geb. ca. 1590.
3290. ws Adde Meeningh, geb. ca. 1585.
3400. Derck Haselhof, geb. ca. 1605, veldscheerder-chirurgijn,
sergeant te Nieuwe Schans, ca. 1637 borggraaf te Wedde,
overls aldaar 10-12-1650. Gehuwd 2de maal met Machdalena
Saxenhuisen, overl. Wedde 27-10-1679, zij was eerder
gehuwd geweest met tiddens. Gehuwd late maal te Bel-
lingwolderschans (Oude Schans) 24-2-1628 met :
3401. Geertruit Lucas, geb. te Be lingwolderzijl.
3402. Arend Ernst, geb. ca. 1600. Geh. (Emden?) ca. 1625 met:
3403. Jantien.
3814. Boelman ter Haar, geb. ca. 1600
3834. Harm Boelmens geb. cao 1600. Geh. ca. 1625 met :
3835. Lamme liefdingh.
3904. Jan.
3906. Hilwert (Jans?) geb. ca. 1580, landbouwer op Waersingh-
erve te Laude, overl. na 1661 te laude, geh. ca.
1610 met :
3907. Wubbe Heijes Waarsinck, geb., ca, 1585, overl. na 1657
te Laude.

Generatie XII.

4278. Johan Hensums Tensinck, geb. ca. 1580 te Veenhuizen,
landbouwer op Tensinck-erve aldaar, begr. 19-2-1661
te Bokeloh (Dl.). Geh. ca. 1610 met :

4279. Evertien Everts, geb. ca, 1585, begr. 15-12-1667 te Bokeloh,
4297. Albert Radtmaker,, geb, ca. 1560, landbouwer te Wessinghuizen, overl. na. 1590. Geh. ca. 1595.
4308. Warnecke Holschemacker, geb. ca. 1540, keuter te Jipsinghuizen en Vlagtwedde, Geh. 2de maal ca, 1595 met N.N. Geh. 1ste maal met Wobke (17-9-1589 te Wedde als heks verbrand).
4464. Johan Piccardt,t geb, ca. 1520, welgesteld man te Neuenhaus (Dl.), aldaar overl. 6-5-1565. Gehuwd ca, 1545 met :
4465. Schwenne Nyhoff, geb, ca. 1525, begr, Bentheim (Dl.) 4-3-1600.
4466. Johan Kemmener, geb. ca, 1545, woonde te Neede 1569. Hofprediker te Bentheim, aldaar oven, 21-8-16070 Geh, ca, 1565 met :
- 4467e Una Poeck.
5664. Geert Huisinck,geb. ca. 1520 te Onstwedde, landbouwer op Huisingh-erve, overl. tussen 1573 en 1574 te Onstw. Gehuwd ca. 1550.
6250. Frerick Edinck, geb. ca. 1540 te Smeerling, landbouwer op Edingh-erve, overl. na 1591 te Smeerling,. Gehuwd ca. 1570 met :
6251. Wendele, geb, ca. 1545, overl. na 1630 te Smeerling,
7814. Heije Waersinck, geb. ca. 1540 te Laude landbouwer op Waarsingh-erve te Laude, overl., tussen 1574 en 1589 te Laude. ehuwd ca. 1580 te laude met :
7815. Aleke, geb, ca. 1555, overl. na 1591 te Laude.
Generatie XIV.
- 8556, Hensum Tensinck, geb, ca, 1550 te Veenhuizen (Onstw.), landbouwer op Tensingh-erve, oven, na 1591 te Veenhuizen, Gehuwd cao 1580.

Generatie XV.

- 17 112. Hamen Tensinck, geb. ca. 1520 te Veenhuizen (Onstw,), landbouwer op Tensingh-erve, overl. tussen 1574 en 1589 te Veenhuizen. Gehuwd ca, 1550 met :
- 17 113. Engele, geb, ca. 1525, overl. na 1590 te Veenhuizen.

TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE EN HISTORIE „WESTERWOLDE”

Driemaandelijks tijdschrift van de
Vereniging voor Genealogie en
Historie

Westerwolde

3de jaargang No 2.
december 1982.

Redactie:

J.Drok, Schotlandlaan 6,
Stadskanaal, tel. 05990 - 13487

J.W.Hiskes, Hardenbergstr. 3

Wildervank, tel. 05987 - 13095.

Alle correspondentie betref-
fende het lidmaatschap van de
vereniging, abonnement op het

tijdschrift, enz. te richten tot
de administratie:

Mevr. G.P.I.Hiskes-Knigge,,
Hardenbergstr. 3, Wildervank.
tel. 05987 - 13095.

LIDMAATSCHAP : Entree f.10.- (éénmalig), contributie f.25.- per
jaar plus f.7,50 voor het tijdschrift.

Het tijdschrift wordt op de driemaandelijkse bijeenkomsten uitgereikt,
bij verzending per post worden de portokosten in rekening gebracht.

BANKREKENING: Bondsspaarbank Veendam, no. 95.72.73.622 , ten name
van: Gen. en Hist. Ver. Westerwolde. Het postgironummer van de bank
is: 80 23 95.

N.B. Niets uit dit tijdschrift mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt door middel van druk, fotografie, microfilm of
op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toe-
stemming van de redactie, geïsoleerd door het bestuur.

MOLLENWAREN

In ons tijdschrift van juni 1982 staat op bladzijde 5 het artikel "Oude maten" en komt o.a. de oppervlaktemaat "mollenwaar" aan de orde. Betreurd werd, dat het nog steeds niet duidelijk is, hoeveel dat nu precies is. Daarom een poging, met verzoek om controle en graag een betere mening.

In de Groninger Encyclopedie van K. ter Laan, deel I, bladz. 495 lezen we :

Möllenwaar ; oude landmaat in Westerwolde; 4 möllemwaars gold voor een volle arve. In Onstwedde mocht de boer, die 8 möllenwaars bezat, 16 koeien, 16 guste beesten, 8 oude paarden, 25 schapen en 4 oude ganzen en een gant houden, zie waardeel.

't Bezit gaf verder recht op het graven van veen, op een bank in de kerk, op 't beroepen van een predikant en schoolmeester, op een legerstee op 't kerkhof en op 't redgerschap, De boerschap van Vlagtwedde omvatte 100 möllenwaren; Ellersinghuizen 45, Wollinghuizen 24.

Groninger Encyclopedie, deel II, bladz. 859:

Waardeel. 't Waardeel, in Westerwolde oudtijds een deel van de marke, 6 tot 8 hectare. Te Sellingen b.v. was de marke verdeeld in 28 waren of waardelen. Vier waardelen maakte een vol boerenrecht uit.

In de Willekeur van Onstwedde leest men : "Item so is wilkeur ende ook van olden gewoonlijken, de 8 mollen waar heeft de mag holden 16 koeijen, 16 gulste beesten, 8 olde peerden en 25 schapen en 4 olde gansen en een gant, endede jonge gansen daar van comende op Miggelis af te nemen....."enz.

Ook in 't Landrecht van Selwerd rekende men bij waardelen. In Noordlaren en Glimmen bracht ieder kwart-waardeel één stem uit."

Die lezende, dacht ik allereerst: Wat voor boeren waren dat vroeger, die blijkbaar in hoofdzaak guste koeien, oude paarden en oude ganzen hielden? Ze mochten ook wel eens een andere stier nemen!

Met "oud" zal men echter "volwassen" en met "gust" - "niet melkgevend" hebben bedoeld.

Maar nu terzake. Al resumerend concludeer ik, dat stemrecht, stemwaarde en toelatingseisen, door Ter Laan, bij mollenwaar en waardeel gelijk zijn. Hij geeft ons ook nog een controlemiddel. Het boerschap Vlagtwedde omvat 100 mollenwaar en zou dus gemiddeld $7 (6-8) \times 100 =$ circa 700 hectare moeten zijn geweest. Ell.singhuizen $7 \times 45 = 215$ hectare en Wollinhuizen $7 \times 24 = 168$ hectare. Klopt dat niet ongeveer? Hiervan uitgaande is mijn conclusie :

4 mollenwaars	= 1 volle arve
4 waardelen	= vol boerrecht
1 waardeel	= 6 - 8 hectare.

Mollenwaar en waardeel zijn kennelijk gelijk; evenals volle arve en vol boerrecht, derhalve is dan een volle arve = vol boerrecht = $4 \text{ maal } 6-8 = 24 - 32$ hectare, of laten we gemakshalve maar stellen: $4 \text{ maal } 7 = 28$ hectare.

Deze oplossing zal wellicht te gemakkelijk zijn, maar dat lezen we dan wel van redacteur J.W.H.

J.D,

Redacteur J.W.H. heeft er weinig aan toe te voegen, omdat... Hij de boerwillekeur van Onstwedde d.d. 27-3-1718 binnen handbereik heeft. Die willekeur grijpt terug op een oudere van 3 mei

1688. In die boerwillekeur staat het precies, zoals de heren K. ter laan en de heer D rok schreven.

Toch zijn "mollenwaren" en "waardelen" niet hetzelfde! Het begrip "mollenwaar" geeft een bepaalde oppervlakte grond aan wie minstens vier mollenwaren grond bezat, was eigenerfde boer. Daarnaast waren er natuurlijk kleinere luiden, die minder grond in bezit hadden: de keuters,

maar daarnaast waren er de boerschapsgronden of markegronden en dat waren hoofdzakelijk de weidegronden. Die waren gemeenschappelijk bezit, ze waren "mandelig". Dat was al in oude tijden het geval, we kennen de "compascua", waaraan Emmercompascuum en Bargercompascuum hun namen ontleen, meestal groenstroken langs kleine riviertjes.

Het kon natuurlijk niet aangaan, dat de een veel meer vee op die gemeenschappelijke weidegronden weidde, dan een ander. Toch was het natuurlijk zó, dat een "grote" boer allicht meer vee had, dan een keuter.

Als we nu die gedachte aan de gemeenschappelijke broekgronden even vasthouden en we vertalen het woordje "waardeel" met het ons veel vertrouwder "aandeel", dan zijn we er. Zo'n vaardeel was dus een "aandeel" in de markegronden en de grootte van dit aandeel hing af van het aantal mollenwaren grond, dat de bewuste markegenoot in bezit had.

Eigenerfde boer en volwaardig lid van de boerschap was men, als men minstens vier mollenwaren grond in bezit had, dat was een "volle erve". Uit de genoemde boerwillekeur van Onstwedde blijkt overduidelijk, dat ook niet-eigenerfden gebruik mochten maken van de boerschapsgronden, of beter gezegd: de markegronden. Even verder staat namelijk, dat als iemand ("hetsij arfman ofte keuter)! mddr vee weidt, als hij "na waartal" zou kunnen weiden, hij voor elk paard jaarlijks op Sint Michiel een rijksdaalder aan de boerschap moest betalen.

Om volledig te zijn: een guste koe is een droogstaande, niet-drachtige koe en met "olde peerden" worden inderdaad volwassen dieren - die dus mddr gras eten dan veulens ! - bedoeld. 't Zou wat omslachtig worden, als men de berekening baseerde op een aantal paarden en die berekening moest herzien, zodra een merrie een veulen bij zich had!

Wat die andere "voorrechten" betreft: op veengraven, recht op een bank in de kerk, grafrechten, benoemingsrecht van predikant of schoolmeester, enz. dat waren rechten, die toekwamen aan de volle eigenerfden en dat eigenerfd-schap hield weer verband met het grondbezit en dus met het aantal mollenwaren, dat men bezat. Wat het redgerschap betreft: de richter van Westerwolde moest zijn een eigenerfd man uit een van de vijf kerspelen. Eigenerfd, ook hier dus weer een kwestie van mollenwaren,

J.W.H.

WESTERWOLDSE KWARTIEREN

door E.G.SCHRAGE -

Via zijn moeder stamt de opsteller van deze kwartierstaat af van een aantal geslachten in Westerwolde en naaste omgeving, Daarom volgt hieronder het desbetreffende gedeelte van zijn kwartierstaat, bij het opstellen waarvan, behalve de gebruikelijke bronnen, geraadpleegd zijn :

"Bellingwolde, vroeger en nu", (B.V.N.), 1979, uitgave van de afdeling Bellingwolde van de "Groninger Maatschappij van Landbouw"; J.H.A.Hazelhoff, "Een familie Hazelhoff in "Westerwolde", 2de jaargang, no. 2.

Dr. ir. J.E.Muntinga, "Het Landschap Westerwolde";

M.J.B.Starke, "Kwartieren Starke-Jager" in "Gruoninga", jaargangen 1969 en 1970;

"Ontfanck van breucken des Gerichtes Westerwolde 1567-1667", uitgegeven in 1982 door C.J. en R.M.A.Wegman.

Aanvullingen en/of verbeteringen worden gaarne tegemoetgezien 1

-o-o-o-o-

GENERATIE I.

1. Egbert Garrelt Schrage, geb. Kalkwijk, gem.Hoogezand, 12-05-1916.

GENERATIE II

3. Alberdiena V r i e z e , geb. Nieuwe-Pekela, 10-02-1893, overl. Sappemeer 25-12-1968, geh. met Tammo Schrage, die stamt uit een Veenkoloniaal geslacht, waarvan, de geschiedenis in 1664 te Sappemeer aanvangt,

GENERATIE III

6. Harm V r i e z e , geb. Bellingwolde 19-05-1863, overl. Kalkwijk, gem. Hoogezand 30-10-1940, landbouwer te Nieuwe-Pekela, late te Kalkwijk.

Gehuwd te Bellingwolde 16-04-1892 met:

7. Fenna Geertruida H a l m , geb. Bellingwolde 10-02-1869, overl. augustus 1909 te Nieuwe-Pekela.

GENERATIE IV

12. Abel V r i e z e , geb. Bellingwolde.6-07-1823, overl. Vriescheloo 25-11-18951 Bij zijn eerste huwelijk d.d. 6-01-1860 was hij landbouwer te Vlagtwedde. Blijkens het boekwerk B.V.N. bezat hij de boerderij nr. 39 d.i. Koudehoek no. 6. Zijn tweede huwelijk sloot hij te Bellingwolde op 16-11-1874 met Antje Scholte, dochter van Jan Aaldriks Scholte en Fenje Eikes Poel. Zijn eerste huwelijk: Bellingwolde 6-01-18600

13. Bouwchien K o e t s , geb. Vriescheloo 30-4-1834, overl. Vriescheloo 18-02-1872.

14. Jan Hero H a l m , geb. Bellingwolde 30-09-1832, overl. Vriescheloo

4-09-1916, hoofd der school te Vriescheloo, als zodanig aangesteld door de gemeenteraad van Bellingwolde d.d. 1-06-1861, op een jaarwedde van f.300.-. uit de gemeentekas en f.100.- uit de kosterijgoederen van Vriescheloo. Gehuwd te Bellingwolde 11-05-1867 mets
15. Alberdina V r i n d , geb. Bellingwolde 29-12-1840, overl. Vriescheloo 5-08-1887.

GENERATIE V.

24. Harm Tam(me)s V r i e z e , geb/ged. Bellingwolde 30-03 / 6-04-1787, overl. te Bellingwolde 21-12-1853, landbouwer te Bellingwolde, waar hij in 1830 de boerderij 268 bezat(B.V.N.). Eerste huwelijks Bellingwolde 19-06-1813 met Geertruida Adolfs Nannings, geb/ged. te Bellingwolde 4/8-04-1792, overl. te Bellingwoldel6-02-1821, dochter van Adolfs Aikes Nannings, landbouwer en koopman en Anna Jans Vriese.
Tweede huwelijks Bellingwolde 5-12-1822 mets
25.Engeltje A b e l s , geb/ged. Vriescheloo 14/22-07-1798, overl. te Bellingwolde 7-06-1840.
26. Harm Hindriks K o e t s , geb. Vriescheloo 3-08-1798, overl. te Vriescheloo 12-04-1856, Landbouwer aldaar. Gehuwd te Bellingwolde op 21-05-1833, met:
27. Bouwke Jans B o n t j e s , geb. te Vriescheloo 11-02-1808, overl. te Vriescheloo 10-01-1883.
28. Geert Aikes H a l m , geb/ged. Onstwedde 12/18-12-1801, overl. te Vriescheloo 2-08-1863, schoolonderwijzer te Bellingwolde. Gehuwd te Vlagtwedde 27-07-1827 mets
29.Berendina Jans Hazelhof, geb/ged. Vlagtwedde 25-04/4-05-1806, overl. te Vriescheloo op 14-03-1891.
30. Albert Nikolaas V r i n d , geb/ged. Oude-Pekela 22/26-06-1795, overl. te Bellingwolde 4-01-1864, blauwverver te Bellingwolde. Gehuwd te Bellingwolde op 13-09-1826 mets
31. Venne Geerde P r y t (ook : P r i e t), geb. Klooster Dunebroek, Wymeer, 7-10-1805, overl. te Bellingwolde 11-01-1900

GENERATIE VI.

48. Abel Jans V r i e z e , ged. Bellingwolde 12-05-1753, overl. Bellingwolde 22-01-1813, landbouwer aldaar, municipaalraad en in 1796 diaken. Moest als zodanig vervangen worden omdat hij op 7-10-1796 gevonnist werd met "drie jaar banning uit den lande" wegens "misbruik van zijn tong" (B.V.N.). Gehuwd te Bellingwolde 20-06-17779(huwelijkscontract R.A.VI zz,3) met zijn nicht:
49. Tjaaktje J a n s , ged. Bellingwolde 28-11-1745, overl. 1-04-1824, bij haar overlijden genoemd "landbouwersche" te Bellingwolde.
50. Abel Geerds A b e l s , geb. Blijham 9-11-1742, overl. Bellingwolde 21-10-1811, landbouwer aldaar. Gehuwd te Blijham op 4-06-1794 (h.c. R.A.VI A) met:
51. Anna J a n s , geb. datum en plaats onbekend, overl. in 1808 volgens verklaring in de huwelijksbijlagen van haar dochter Engeltje (25).
52. Hindrik Harms K o e t s , geb/ged. Vriescheloo 23/27-06-1757, overl. te Vriescheloo 28-09-1839, landbouwer aldaar Gehuwd te Vriescheloo op 1-06-1797 (h.c, R.A. VI'dd 2) met:

53. Bouwe Egges E n g e l s , geb. Vriescheloo 7-11-1759, overl. Vriescheloo 2-11-1832.

54. Jan Hindriks B o n t j e s , geb. Bellingwolde 12-07-1750, overl. Vriescheloo 17-05-1837, schoenmaker en leerlooier aldaar.

55. Hilke Hindriks B s o s , geb. Bellingwolde, overl. Vriescheloo 12-01-1829.

56. Aike Elses H a l m , ged, Onstwedde 7-03-1752, overl. te Smeerling, huis no. 11, op 13-11-1824, landbouwer te Smeerling, Onstwedde.

Eerst gehuwd te Vlagtwedde op 29-12-1783 met Aaltjen Luppes, dochter van Luppe Albers te Onstwedde

Tweede huwelijk te Onstwedde op 18-07-1790 met:

57. Johanna Louisa R e u t c h e n , geb. te Dalen 12-02-1760, overl. te Smeerling, huis no. 161, op 8-05-1841.

58. Jan (Hommes) Heres H a z e l h o f , ged. Vlagtwedde 18.08-1765, overl. Vlagtwedde 17-10-1848, landbouwer aldaar.

gehuwd te Vlagtwedde 12-5-1805 met:

59. Claasyn Wybes B r o u w e r , geb. 13-06-1771 te Vlagtwedde, overl. te Vlagtwedde 15-11-1848.

60, Nikolaas Alberts V r i n d , geb.datum onbekend, overl. te Oude-Pekela 24-08-1810, schipper aldaar.

Eerst gehuwd Oude-Pekela 26-12-1778 met Martje Harms Draayer.

Tweede huwelijk te Oude-Pekela op 9-05-1783 met:

61, Harmke Meinders (Sprik), ged. te Winschoten op 27-01-1760, overl. te Oude-Pekela 2-06-1803.

62. Geert Hindriks P r i j t , geb. 6-01-1750, landbouwer te Klooster Dunebroek, Wymeer.

Gehuwd te Wymeer 11-05-1792, met:

63. Siebentje Garrelds, geb. 1772, van Boen bij Wymeer.

GENERATIE VII.

96. Jan V r i e s e , volgens het trouwboek van Bellingwolde afkomstig uit Rolwinkel. Landbouwer te Bellingwolde.

Eerst gehuwd te Bellingwolde op 23-02-1725 (h.c. R.A.VI zz,1), met: Engel Hilwerts, dochter van Hilwert Engelkes en Talle Geerts.

Zij bracht in de boerderij, die zij van haar ouders erfde, aan de Hamdijk bij Bellingwolde. Als getuige van de bruidegom trad o.a.

op Willem Haasken, wat ook naar Roswinkel wijst.

Huwde voor de tweede keer te Vriescheloo op 11-01-1734 (h.c. R.A. VI dd, 1) met: Wemelina Engelkes van Vriescheloo, dochter van

Engelke Hendriks en Naantje Engelkes Bruggers.

Huwde voor de derde keer te Bellingwolde op 27-02-1750 (h.c. 13-03-1750, R.A. VI zz,2) met:

97. Aaltje A b e l s . Zij werd op 3-09-1758 te Bellingwolde als lidmaat aangenomen als "huisvrouw van de oude Vriezen.

Bij dit derde huwelijk treden als getuigen van de bruidegom op :

zijn zuster Janna Hindriks (Vriese), haar man Roelf Binders, zijn

neef Jannes Haasken en diens echtgenote Jantjen Roelfs, zijn neef

Menne Liefstingh en diens echtgenote Ykien Hommerikhuisen.

98. Jan A b e l s . Landbouwer te Bellingwolde. Gehuwd te Bellingwolde op 13-04-1740 (h.c. R.A. VI zz,2) met:

99. Geertruid Tammes.

100. Geerd A b e l s .

101. Talle Hindriks

Zij kwamen op 4-06-1747 van Blijham naar Bellingwolde met attestaties

- "Geert Abele en Talle Hindriks, zijn huisvrouw".
102. Jan K a s p e r s
103. Engeltje W i l e m s.
104. Harm Hindriks (K o e t s) ged. Onstwedde 28-10-1708, overl. vóór 1-0
Vriescheloo 2-11-1742 (h.o. R.A, VI dd,1) met:
105. Trijntje Geerts, overl. Vriescheloo 15-06-1806. Bij het
huwelijk traden als getuigen van de bruidegom o.a. op :
Frerick Harding, oom ; Swaentie Frericks moey; Else Hallinek; neef.
(hij tekent: Else Boelen Halm = no. 112); Wendelke Frericks, nigte.
106. Egge E n g e l s, overl. vóór 1-06-1797. Landbouwer te
Vriescheloo. Gehuwd te Vriescheloo op 20-04-1758 (h.c. R.A. VI
dd,1) met:
107. Grietje W i l l e m s
108. Hindrik J a n s, schoenmaker te Vriescheloo.
109. Bouwke F o k k e n s.
- 110, Hindrik Jans B o s, landbouwer te Bellingwolde. Gehuwd te
Bellingwolde 10-05-1750 (h.c. R.A. VI zz,2 , 26-04-1750) met :
111. Jantje G a r r e l d s, ged. Esklum 21-10-1721.
Esklum is een dorpje aan de oostzijde van de Eems, bij de monding
van de Leda.
112. Else Boelen H a l m , geb. te Onstwedde op 3-10-1718,
landbouwer te Smeerling, kerkvoogd te Onstwedde in 1745, 1768
1769.
25-05-1737: Request van Geerdts Aykes Nannings, als principale
voormondt, Karsken Huitzenh, als sibbe- en Engel Eding als
vreemde voogd over de eenige naegelaeten soon van Boele
Halmingh bij Geertje Halmingh in echte verwekt, in verband met de
minderjarigheid van Else Halmingh, die wil trouwen met Wendelke
Frericks Hardingh, wier vader borg staat gedurende die minder-
jarigheid.
Gehuwd te Onstwedde op 30-06-1737.
113. Wendelke Frericks Hardingh, overl. vóór 3-01-1757.
Zie dr. ir. J.E.Muntinga. "Het landschap Westerwolde", blz. 39:
uit het aantekenboek van Else Halm te Smeerling:
" Anno 1775, den 3 Jan. een osse van onse meyer kregen voor 30
gld. die tot mijn vrouwe groeve komen is en is door die nabers
gekocht".
114. Jan Klaassens R e u t c h e n (Reutgen, ruetgen), geb. te
Dalen op 18-02-1718. Landgebruiker (keuter) te Dalen "op de Kamp".
Eerder "vaandrig". Zie de Resolutie van Ridderschap en Eigenerfden
van 19-03-1748 : De sergeant Jan Ruetgen aangesteld als vaandrig
in de compagnie te voet van Capitein Roelef Kiers.
Hij is vermeld in het Register Haardstedengeld over 1754 : "de
gepensioneerde vanderik J.Ruetgen, 1.--. Wordt daarin voor het
laatst vermeld in 1784 : "Vaandrig Ruetgen in het Agterkamper
Rot, 2.--.
Tot de Franse tijd was een vaandrig jongste officier van een
compagnie (Mededeling Sectie Krijgsgeschiedenis).
115. Elisabeth Jacobs F o l k e r s.
116. Heero Derke H a s e l h o f f, ged. Vlagtwedde 7-08-1725,
overl. te Vlagtwedde 3-05-1805, landbouwer en koopman aldaar,
117. Geertien Jans H o m s / H o m m e s , geb. 1723, overl.
te Vlagtwedde 3-10-1806.
Zie: J.H.A.Hazelhoff, "Een familie Hazelhoff" in het 2de nummer
van de 2de jaargang van dit tijdschrift.

118. Wybe Eyles (ook: Eyelts) B r o u w e r , van Weende. Landbouwer te Vlagtwedde. Wybe Aeyelts behoorde 21-05-1807 tot de ondertekenaars van de gewijzigde boerwillekeur van Vlagtwedde. Gehuwd te Vlagtwedde 31-01-1768 (h.c. 30-01-1768, R.A. VI z,3),
119. Berendina D e r k s.

Als getuigen van de bruidegom zijn in het huwelijkscontract vermeld : Eylt Jans, als vader; Jan Eylts, broer; Ze tekenen resp: Eyelt Jansen en Jan Eyelts. Merkwaardig is, dat in het trouwboek is aangetekend: "gekundigd in de Eexta".

120. Albert Nikolaas V r i n d, (Albert Klasens), geb. datum en - plaats onbekend, overl. te Oude Pekela na 1795, voor 1800.

121. Teubke Jans K o o p , geb. datum en - plaats onbekend, overl, na 1800. In de Veenrekening Pekela (G,A.Groningen) : 1800 - Albert Nicolaas Vrinds wed.

In de huwelijksbijlagen van Albert Nicolaas Vrind en Venne Geerde Pryt (30 en 31) ligt een verklaring d.d. 9-08-1826 voor notaris Piccardt te Pekela, inzake het voor lang overleden zijn van Albert Nikolaas Vrind en Teubke Jans Koop, te Oude-Pekela.

122. Meinderd H a r m s, te Zuiderveen, Winschoten

123. Engel L u p k e s .

In de huwelijksbijlagen van no.'s 30 en 31 ligt een verklaring d.d. 9-08-1826 inzake het voor lang overleden zijn van Meinderd Jans en Engel Lupkes, te Zuiderveen.

124. Hindrik H a r m s te Dunebroek. Gehuwd te Wymeer, 20-04-1743

125. Talle G e e r d s.

126. Garreld H i n d r i k s , geb. ca. 1740. Bij zijn huwelijk: "huisman Kloosterland Dunebroek en te Boen nu wonend". ehuwd op 5-05-1768 te Wymeer met:

127. Fenne J a n s s e n van Wymeer, geb. ca. 1746.

GENERATIE VIII.

192. Hindrik V r i e a e n , te Roswinkel. geb. datum onbekend. Overl0 voor 17-05-1734, zoals blijkt uit : Inventaris Hesse, A, Familie Vriesen, no. 7, d.d. 17-05-1734. Zie ook hee. 9-04-1734 van Jan Vriese en Wemelina Engelkes (96): Jan brengt in "datgene watchij nog van vaders- of moederszijde zou komen te erven".

193. Wendel H a a s k e n, geb. datum onbekend, overig, na 17-05-1734, was eerst gehuwd met Jan, oudere broer van Hindrik.

194. Abel J a n s , geb. waarschijnlijk te Zuidbroek, ca. 1665. Landbouwer te Blijham. Zie Gruoninga 1970, blz. 7 en 8 : M.J.B. Starke, "Kwartieren Starke-Jager". Hij hertrouwde te Blijham op 11-03-1723 (h.c.) met Harmke Uckes,

Eerste huwelijk te Blijham op 27-06-1704 (h.c. R.A. VI A):

195. Tjaaktie Aaldriks.

196 = 194

197 = 195

198. Tamme ?

199. Grietie Engels

202, Hindrik Harms ?

203. Syben J a c o b s. Zij werd te Bellingwolde als lidmaat aangenomen op 29-11-1716.

208. Hindrik Reints C o e t s, geb. Ter Wupping, ca. 1675. Gehuwd te Onstwedde op 29-03-1702.

209. Gepke Frericks H a r d i n g, geb. ca. 1680

212. Engel E g g e n s. Geh. te Vriescheloo op 18-10-1733 met:
213. Bouwe C h r i s t i a a n s.
214. Willem ?
215. Grietje E l s e n s
220. Jan Harmens B o s
- 221.
222. Garreld A l e f s
223. Hilke M e l e f s , geb. te Esklum 12-02-1682.
224. Boele Aickes N a n n i n g e , (1731:Halmingh), ged. te Onstwedde op 22-12-1692, begr.te Onstwedde op 27-04-1733.
Zie G.V.A. 1951: dr. B.Sypkens, "Van oude Westerwoldse families":
"Ondergeschreeven bekenne ontfangen te hebben uyt handen van Geert Nannings als voormont over de zoon van Boele Halm voor medicijnen en gedane diensten zooals ik hebbe voordient volgens boek an Boele Halm en deszelfs schoonvader Else Halm, de somma van 7 gld. 5 st. Vlachtwedde den 6 Maay 1737. R.Oostervelt, chirurgijn".
Boele Aickes Halming hertrouwt Swaentie Aickes Maarsingh.
Eerste huwelijk ca. 1716 met:
225. Geertien Elses h a l m i n g h, geb. ca. 1693, begr. te Onstwedde op 30-06-1721.
- 226.Frerick Frericks H a r d i n g h, geb. datum onbekend, begr. te Onstwedde op 30-08-1751? Gehuwd te Onstwedde op 17-02-1707 (h.c. R.A. VI ij) met :
227. Antie Jans t e n V e l t h u i s, ged. te Vlagtwedde op 16-10-1687.
228. Claas R e u t c h e n, "van de Kamp, Dalen". Vermeld in Reg. Haardstedengeld 1742: Claas Ruetgen, 4.-.
- 229.
230. Jacob Folkers?
- 231.
232. Derck H a e s e l h o f f, van Hoorn, Wedde, geb. te Blijham 31-03-1695 overl. vóór 19-03-1771. Erfgeseten en assessor van het Crimineel uerigte der Heerlijkheid Westerwolde, Gehuwd te Vlagtwedde op 8-05-1718 (h.c. R.A. VI z, 7-05-1718) met :
233. Deuwertien H e e r e s . Zij was eerst gehuwd te Vlagtwedde op 20-05-1709 met Jan Haselhoff, overl. te Vlagtwedde op 14-01-1714, erf- en woonachtig te Vlagtwedde.
234. Jan H o m m e s ,ged, te Vlagtwedde op 22-12-1695, als lidmaat te Vlagtwedde aangenomen in 1717. Huwde te Vlagtwedde op 26-07-1722 met :
- 235, Janna Jans t e r H a a r, als lidmaat te Vlagtwedde aangenomen in 1723,
236. Eyle/Eyelt J a n s
- 237.

GENERATIE IX.

384. Jan V r i e s e n te Roswinkel. In leven in 1648, overl. voor 10-09-1701. Zie Inventaris Hesse, A, Familie Vriesen, no. 2. Vermeld in Register Haardstedengeld 1672/1695 onder Roswinkel
385. Rixte H a r m s, overl. voor 10-09-1701.

386. Jan H a e s k e n te Roswinkel
387. Jancke H a e s k e n.
Behalve Wendel (193) was er een dochter Grietien, die op
27-08-1699 huwde met Berend Menner Liefstingh. Hun zoon Menne
Liefstingh was in 1750 getuige bij het derde huwelijk van zijn
neef Jan Vrieze (96).
388. Jan Jans A b e l s, geb. ws, te Blijham ca. 1630, overl.
ws, te Zuidbroek of te Blijham. Gehuwd te Zuidbroek op 17-11-1655
met :
389. Charske Jans H e m k e s, overl. na 1708.
390. Aaldrik ?
391.
392 = 388
393 = 389
394 = 390
395 = 391.
404. Harm B o s
405. Talie ?
406. Jacob ?
407.
416. Reint Hindriks C o e t s, geb. ca. 1630. Gehuwd ca. 1660 mets
417. Jantien Hiskes t e n V e l t h u i s, geb. ca. 1630.
Zij was eerst gehuwd op 11-12-1655 met Geert Boelmans.
Vlg. R.A. VI w 2, 3-09-1678 verkopen zij de halve Coetesplaats
te Wippinge.
418. Frerick Reints H a r d i n g h, overl. voor 28-10-1712.
Gehuwd ca. 1680 met :
419. Geetert (Geertruid) N a n n e s. Zij leeft nog op 28-10-
1712 als zij aanwezig is bij het sluiten van het huwelijkscontract
van haar zoon Reint Frericks Hardingh en Aeltien Harms Bruiningh.
(R.A. VI z, 2).
446. Melef F o l k e r s
447. Euwe W e s h e l s
448. Aycke Boeles N a n n y n g h s.
449, Anneke C l a e s s e n, begr. te Onstwedde 19-03-1728.
450. Else h a l m i n g h. Begr. te Onstwedde 28-02-1733. Gehuwd
voor 1695 met :
451. Jantien Wilms (E n g b e r s). Te Onstwedde begr. 28-04-1734.
In het h.c. dd. 23-06-1710 (R.A. VI z,2) tussen Jacob Tammes en
Griete Engbers, weduwe van Engel (Jans) Vriesen, (zij tekent:
Grietyen Willems Enbers) komt onder de getuigen voor de bruid voor:
Else Hallingh, als swaeger. Hij tekent: Elso Halmyngh. Vermoede-
lijk was zijn vrouw, Jantien Wilma een zuster van Grietien Willems
Engbers en kwam zij uit Roswinkel.
Er waren twee dochters:
- Geertien, zie 225
- Gyssel, die huwde met Karsken Huitzingh.
452 = 418
453 = 419
454. Jan/Johan t e n V e l t h u i s .Erfgeseten in 't Velthuis.
Gehuwd te Vlagtwedde op 7-11-1680, (h.c. 30-09-1680, R.A. VI
z, 1) met s
455. Wendelke Wubbes ter Walster/ t e r W a l s l a g e.

464. Folckert Engberts. Landbouwer te Hoorn, Wedde, Gehuwd te Blijham op 19-03-1689 met:
 465. Magdalena H a s e l h o f f, geb. te Blijham op 12-06-1670, overl. te Wedde op 21-02-1729.
 466. Heero G e e r t s , "Coopman" te Vlagtwedde. Zijn tweede huwelijk werd gesloten in Vlagtwedde op 21-03-1696 met:Aeltien Dercks Meynderingh " van de Peeckel". Eerste huwelijk met :
 467. Harmtien C l a e s s e n .
 468. Homme J a n s. In 1708 kerkvoogd te Vlagtwedde.Gehuwd te Vlagtwedde op 29-07-1694 (h.c. 18-06-1694
 469. Geertien Mennes L i e f s t i n e k.
 470. Jan Geerts K e u p e r s van ter Haar, geh. kort na 1700 met:
 471. Wubke Berende A i j s i n g h, weduwe van Ernestus Claas Boelken.

GENERATIE X.

768. Johan V r i e z e, " de jonge".
 De Inventaris-Hesse, A, Familie Vriese, vermeldt als stuk no. 1 een akte van afstand door Gerdt Vriese en zijn vrouw Engeltje te Oosteresschen in 't Stift van Munster aan zijn vader, olde Johan Vrieze, en zijn broer, jonge Johan Vriezer van hun aandeel in de ouderlijke boedel tegen ontvangst van een som geld. Verleden voor E.Werners, schout te Emmen op 20 juni 1648.
 776. Johan A b e l e, te Blijham, we, afkomstig uit Westerwolde. Tekent voor Blijham een akte voor bedijking met de Stad. Gehuwd ca. 1625 met:
 777. N.N.
 778. Harm E l t i e s te Zuidbroek, gehuwd ca. 1625 met:
 779. Roelfke.
 832. Hindrik C o e t s.
 834. Hiske t e n V e l t h u i s, overl. voor 29-06-1675. Vermeld in het "Breukenregister" 16-10-1661.
 835. Aleke t e n V e l t h u i s.
 836. Reint H a r d i n g h.
 837. Gepke Frericks N a n i n g h.
 838. Nanne ?
 896. Boele op 't Nannings. Overl. 1659. Gehuwd op 21-01-1637 met:
 897. Lamme N a n n i n g e, overl, voor 1661.
 898. Claes J a n s, overl. na 16-12-1657.
 899. Frerickien Boelmana t e r H a a r, overl, voor 16-12-1657.
 900. Albert H a l m i n g h, overl. 1672 a 1678. Vermeld in het "Breukenregister" 1650 en 1660. Eerst gehuwd met Engelke Pollingh. Tweede huwelijk met :
 901. Geertien B r u i n i n c k.
 29-01-1672 : Alb. Halmingh sibbevoogd over de kinderen van Nanne Altingh en Hindrikje Hindriks, die hertrouwde met Geert Bruiningh, broer van Geertien
 2-11-1678: Elso Folkers moet antwoorden als principale voormond over de kinderen van Albert Halmingh en Geertien Bruininck. Geert Bruininck is sibbevoogd.

902. Willem E n g b e r s.

903. Gyssel ?

904 = 836

905 = 837

908. Lammert Hiskes t e n V e l t h u i e, geb. ca. 1625, overl.
voor 30-09-1680. Gehuwd te Vlagtwedde op 11-12-1665 met:

909. Anneke Harmens B o e l m a n s.

910. Wubbe t e r W a l s l a g e, geb. ca. 1615, overl. voor
18-03-1672.

911, Naenke C o y l e r s.

928. Engbert F o l c k e r t e.

929. Swaentje J a n s .

930. Lucas H a s e l h o f f, geb. te Oudeschans ca. 1635, overl.
na 11-06-1715 te Blijham. Grondbezitter te Blijham, reder,
eigenaar van een wijnhandel in Winschoten. Gehuwd te Blijham op
26-04-1667 (R.A. VI A, 2) met:

931. Ettien E l s e s, ged. te Blijham op 13-10-1642, bverl.
na 16-04-1698. Zij was eerder getrouwd met Addo Nannes.

936. Jan K l a a s s e n s.

937. Frieske H o m m e s.

938. Menne L i e f s t i n c k, overl. voor 18-06-1694. Was erf-
geseten op 't Liefstinck te Weende. Koopt in 1685 de erfplaats
't Eemsingh te Weende. Koopt op 4-05-1675 de helft van Huissingh-
arve te Jipsinghuizen.

939, Geertien B o n t k e s.

GENERATIE XI.

1536. Johan V r i e z e, "de olde" te Roswinkel

1672. Frerick Frericks H a r d i n g h. Vermeld in het "Breuken-
register" 24-05-1628 : " Hans Huetsinck hefft syn broder Frerick
Hardinck gescholden..... "

1673. Swaentje (Engelckes) H a l m i n g h, Vermeld in het
"Breukenregister" 16-12-1660: "Swaentjen de huisvrouw van Frerick
Hardinge wegens gehouden uitinge geaccordeert op 7-10-0."

1794. Aicke N a n n i i n g h s. Vermeld in het "Breukenregister"
16-10-1640. Gehuwd na 29-10-1624, (volgens Breukenregister):

1795. Swaenecke?

1796. Johan Claessen S m i d t. Vermeld, in het "Breukenregister"
in 1626 en in 1650.

1798, Boelman t e r H a a r. Vermeld in "Breukenregister" in
1623 en in 1648.

1800 Else H a l m i n g h op 't Hiddinck. Geh. ca. 1644?

1801. Gebke H i d d s n c k

1802. Ham B r u i n i n g h, overl. voor 1667. Vermeld in "Breuken-
register 1631 en 1656.

1803. Ycke Geerts S t r o e d i n e k, overl. voor 1667.

1808 = 1672.

1809 = 1673,

1872 = 898.

(Wordt vervolgd).

1873 = 899.

=8=8=8=8-

KWARTIERSTAAT

DOOR

STEENHUIS-WUBS

F.H.STEENHUIS

1. Kinderen Steenhuis

GENERATIE II

2. Frederik Hendrik Steenhuis, geb. 26-2-1922 te Stadskanaal, landb., later laborant, geh. 19-2-1951 met :
3. Trientje Wubs, geb. 27-2-1921 te Blekslage (Onstwedde)

GENERATIE III

4. Klaas Steenhuis, geb. 18-2-1885 te Wildervanksterdallen, overl. 13-12-1966 te Winschoten, landb., te Stadskanaal, geh. aug. 1911 met:
5. Christina Martina Weits, geb. 20-3-1890 te Gasselternijveensemond, overl. 30-5-1956 te Utrecht.
6. Albert Wubs, geb. 24-10-1879 te Blekslage (Onstw.) overl. aldaar 28-10-1957, landb., geh. 25-4-1914 met:
7. Geertruida Wessels, geb. 13-5-1889 te Onstwedde, overl. 26-3-1961

GENERATIE IV

8. Eilko Steenhuis, geb. 13-3-1856 te Veendam, overl. 26-11-1918 te Stadskanaal, landb. te Wildervanksterdallen, geh. 21-5-1879 te Wildervank met:
9. Fenna Deuze, geb. 3-5-1860, overl. 22-11-1931 te Stadskan.
10. Adam Weits, geb. 25-12-1841 te Kro swolde overl. 24-10-1919 te te Stadskanaal, landb., geh. 7-8-1872 te Veendam met:
11. Elizabeth Snijder, geb. 27-8-1849 te Ommelandervijk, overl. 12-1-1935 te Stadskanaal, Adam Weits was weduwnaar van Lammegien Grashuis.
12. Meeme Wubs, geb. 9-2-1834 te Mussel, overl. 25-1-1909 te Blekslage, landb. aldaar, geh. 11-4-1861 te Onstwedde met:
13. Fennechien Luth, geb. 1842 te laude, overl. mei 1921 te Blekslage.
14. Wessel Wessels, geb. 6-8-1847 te Onstwedde, overl. 27-2-1935, arbeider aldaar , geh. 15-2-1881 met:
15. Trientje Haan, geb. 14-2-1858 te Onstwedde, overl. aldaar mei 1936

GENERATIE V

16. Douwe Steenhuis, geb. 1-9-1810 te Wildervank, overl. 4-12-1869 te Veendam, genoemd als arbeider, landbouwer en schipper, geh. 4-4-1849 te Borger met:
17. Jacoba Duit, weduwe van Tonnie Klasens de Boer, geb. 30-7-1813, overl. 1-12-1870
18. Klaas Deuze, geb. 4-10-1816, overl. 23-7-1877 te Wildervank, gehuwd met:
19. Fenna Pot, geb. 6-2-1817, overl. 27-7-1887.
20. Freerk Weits, geb. 18-3-1807 te Zuidiaren, landb., geh. met:
21. Lammechien Koiter, geb. te Hoogezand.

22. Sebe Snijder, geb. 29-11-1823 te Ommelanderwijk, overl.
aldaar 30-10-1886, landb. , geh. 1849 te Wildervank met :
23. Christina van Greven, geb. 24-5-1824 te Wildervank, overl. 25-5-1855.
24. Jan Wubs, ged. 6-12-1802 te Onstwedde, overl. aldaar 9-6-1862, genoemd als arbeider en als landbouwer, geh. 24-4-1830 te Onstw. met :
25. Roelfien Folkers, ged. 10-2-1806 te Onstw., overl. 27-4-1852
26. Geert Luth, ged. 8-5-1806 te Ter Borg (Sellingen), overl. 31-3-1875 aldaar, genoemd als schaapherder, boerenknecht en landb., geh. 27-7-1840 te Sellingen met:
27. Albertje Warring, geb. 24-7-1819 te laude, overl. 25-2-1890 te Sellingen.
28. Albert Wessels, ged. 17-4-1803 te Onstwedde, arb., geh. 30-3-1838 te Onstwedde met:
29. Roelfien Huiting, geb. 4-3-1818 te Onstwedde, overl. 12-5-1872 te Kopstukken.
30. Harm Haan geb. 4-12-1825, gedoopt 1-1-1826 geh. 1854 met:
31. Albertje Wessels, geb. 23-3-1827, ged. 1-4-1827.

GENERATIE V 1

32. Jacob Everts Steenhuis, ged, januari 1770 te Wildervank, overl. 12-7-1850 te Nieuw-Buinen, landti, aan het Westerdiep te Wildervank, later genoemd als arb., geh. 29-5-1807 met:
33. Grietje Doewes Huizing, ged. 10-5-1783 te Wildervank, overl. 1-5-18630
34. Eilke Reindera Duit, geh. met:'
35. Elizabeth Jacobs Roossien, H.c. 13-1-1797 te Wildervank of Veendam.
36. Harm Klasens Deuze, geb. 1775, geh. 14-5-1813 met :
37. Matje Warnders Hoeksema.
38. Hindrik Hindriks Pot, ged. 20-6-1795, geh. 25-11-1816 met:
39. Fokkien Wietzes Bloeiveld.
40. Berend Weites Weits, ged. 8-10-1780 te Zuidlaren, overl. 21-6-1855 , geh. 18-5-1803 met:
41. Marchien Freiling, ged. 30-11-1777
42. Hindrik Koiter
43. Frouke Aebels
44. Jan Hindrika Snijder, ook wel Hendrik Geerts Snijder en Johann Hinrich Schnieder geschreven, geb. 16-9-1792 te Ostercappeln in het Osnabrückse, overl. ± 1885, landb., vertrok naar Nederland omdat hij de langdurige dienstplicht in zijn vaderland niet wilde vervullen, gehuwd 27-2-1815 te Veendam mets
45. Jantje Sebes, ged. 17-12-1790 te Nieuwe-Pekela
46. Kasper Jans van Greven, ged. 22-8-1793 te Veendam, overl. 18-2-1864 te Wildervank, landb., geh. 21-8-1823 mets
47. Elizabeth Jans ged. 2-11-1802 te Wildervank, overl. januari 1891 aldaar.
48. Willem Heijes Wubs, ged. 10-12-1769 te Onstwedde overl. 18-12-1847 aldaar, schoenmaker, gehuwd 1. 19-1-1794 met Geertijn Abele, 2. 5-4-1799 te Onstw. met:
49. Aaltijn Jans Mgchels, ged. te Wedde 6-10-1776, overl. 10-1-1833.
50. Meeme Wubbes Folkers, ged. 16-5-1773, overl. 29-3-1830 te Mossel, gehuwd 8-5-1803 met:
51. Alke Hilverts Huiting, geb. 21-3-1781 te Onstwedde, overl. 1-9-1861.
52. Geert Jans Luth, ged. 29-7-1759 te Onstwedde, overl. 19-11-1833, geh. 16-5-1796 met:
- 530 Fennegijn Har= Niest, geb. 22-4-1770, overl. 29-1-1836 te Sellingen.

54. Hendericus Alberts Warring, ged. 3 -5-1773 te Laude, overl. 8-1-1849, gehuwd 1-5-1813 te Bourtange met:
  55. Jantijn Engels Moorlag, ged. 7-4-1791 te Sellingen, overl. 6-1-1855 in 't Veerste Velthuis.
  56. Wessel Derks Wessels, ged. 2-11-1760 te Onstwedde, overl. 20-3-1825 aldaar, schoenmaker, geh. 14-4-1795 te Onstw. met:
  57. Geertruid Hilverts Huiting, geb. 6-3-1769 te Onstw., overl. 25-4-1821 aldaar.
  58. Jacob Hilverts Huiting, ged. 5-7-1772 te Onstw., overl. 9-6-1846 aldaar, arbeider, gehuwd 6-6-1808 te Onstwedde met:
  59. Grietje Jacobs Prins van Nieuwe-Pekela, overl. 2-2-1881 te Kopstukken(Onstw.).
  60. Hindrik Harms Haan, ged. 7-9-1798, gehuwd 31-5-1823 te Onstwedde met:
  61. Trientje Jans Comies, ged. 14-11-1802 te Onstwedde,
  62. Derk Wessels Wessels geb. 19-7-1798 te Onstwedde, dienst-knecht, geh. 13-4-1826 mets
  63. Aaltje Jacobs Bakker, geb. 30-9-1804, weversche van beroep.
- GENERATIE V II
64. Evert Harmens, geb. ± 1731 te Wildervank, geloofsbelijdenis in 1758, overl. 30-8-1808 te Wildervank, landb., geh. te Wildervank 1761, h.c. 19-8-1761, Code RA V mm.
  65. Jantje Jans, ged, januari 1733 te Wilddervank, h.co als boven.
  66. Doewe Doewes, geb. ± 1750, gehuwd met:
  67. Lummigjen Hindriks Huizing, h.c. 25-2-1772 Wildervank.
  68. Reinder Derks Duit
  69. Aaltje Pieters, geloofsbelijdenis 1772 te Veendam
  70. Jacob Andries
  71. Janna Daniéls
  72. Claas Karma, geb ± 1740, geh. ± 1770 met:
  73. Geertje Berendl.
Claas hertrouwde 20-4-1794 (h.c.) met Aaltjen Derke.
  74. Warnder Freerks, belijdenis Dec. 1754 te Veendam, h.c. 20-2-1789 met:
  75. Trijntje Gerrits, belijdenis Dec. 1786 te Veendam, wao weduwe van Jan Preerks.
  76. Hindrik Jacobs Pot, belijdenis Maart 1788 te Veendam, gehuwd met:
  77. Hindrikje Harms.
  78. Wietse Cornelius, geb. ± 1750, belijdenis Maart 1782 te Veendam. ,gehuwd met:
  79. Fennechien Hindriks
  80. Weite Harmannus, ged. 8-12-1737 te Winsum(Gr.), weduwnaar van Jantje Pridsegers, huwde 21-11-1779 met:
  81. Grietje Berende.
  82. Prijlink Gerrits
  83. Wilmtien Egberts
  84. Hindrikus Koiter
  85. Lammechien Jacobs
  86. Pieter Jans Aebele'
  87. Annegien Hindriks
  88. Geert Schnieder, geb. in Duitsland t 1762
  89. Elizabeth Bolmans
  90. Sebo Jacobs
  91. Stijntje Roelfs
  92. Jan Joosten, landb.geh. 19-9-1770 met:
  93. Christina van Graven
  94. Jan Harms, 18-1-1801 gehuwd met:
  95. Dieuwertje Roelofs.

96. Heije Jans, geb. 1730 te Smeerling, overl. 25-4-1808 aldaar, landgebruiker, gehuwd 3-6-1757 te Onstwedde met:
97. Geertruid Jans Molanus, ged. 26-4-1738 te Onstwedde, overl. 5-5-1808 te Smeerling.
98. Jan Migchels
99. Aaltijn Hiddes
100. Webbe Elzes Polkers, ged. 23-11-1736, overl. vbbbr 1811, geh. te Onstwedde 29-4-1759 met:
101. Harmke Meemes, ged. 5-1-1737, over]. 14-10-1811
102. Hilvert Jans Huiting, ged. 23-2-1738 te Sellingen, begraven 11-6-1790 te Onstwedde, geh. 8-6-1766 met:
103. Roelfien Jacobs Scholts, geb. 25-10-1744, over]. 27-3-1814.
104. Jan Everts Luth, geh. 4-8-1748 te Onstwedde mets
105. Grietje Jans, begraven Onstw. 28-2-1766
106. Ham Hindriks Twiest, ged. 8-1-1742 te Sellingen, geh. aldaar 3-5-1767 met:
107. Geesje Pieters Wegman, ged. 2-2-1744 te Wedde, over]. 5-3-1827 te Roswinkel.
108. Albert Aickes Warring, geb. ± 1726 te Laude, begraven 29-3-1790 te Sellingen, eigenerfde te laude, gehuwd mets
109. Hermanna Jans Brands, geb. 30-5-1731 te Appingedam, begraven 24-4-1796 te Sellingen, hoc. 2-11-1753 Sell.
110. Engel Jans Moorlag, ged. 24-1-1751, over], te Roswinkel, schoolmeester in Sellingen, gehuwd 18-5-1787 met:
111. Alke Hindriks Twiest, ged. 20-2-1761 te Sellingen, begraven 4-7-1796 aldaar.
112. Derk Alberts Leffers, ged. 14-5-1730 te Vlagtwedde, geh. 17-4-1754 te Oostwedde met:
113. Jantijn Wessels, ged. 2-8-1738, over].. in 1814.
- 114.: 102
115. = 103
116. - 102
117. - 103
- 118 en
- 119 onbekend.
120. Rara Willems Haan, ged. 11-8-1755, over].. 11-5-1811 te Veenhuizen(Onstwedde) gehuwd met:
121. Janna Wubbelts, ged. 23-2-1766 te Sellingen(Laude)
122. Jan Hindriks Komies, ged. 26-2-1769, over]. 19-9-1836, gehuwd te Onstwedde 17-2-1799, met:
123. Wendelke Jans Klein, ged. 2-12-1768 te Seil., over]. in 1814.
- 124, = 56
125. = 57
126. Jacob Eerent, bakker, ged. 8-3-1761 te Onstwedde, geh. 15-4-1787 te Onstwedde met:
127. Albertien Steffens, ged. 23-10-1763 te Onstwedde.

GENERATIE VIII

- 1280 Harmen Everts, geb. t 1703 te Wildervank, landb. en boekweitmulder aldaar, geh. te Wildervank 14-5-1730 met:
129. Mettien Ockes lidmate Herv. kerk te Wildervank, 12-3-1734. Koopacte 14-12-1730 te Wildervank, verdere asten: 21-1-1754, 14-6-1755, 20-1-1761, 14-10-1761, 19-10-1761, 7-12-1767.
130. Jan Freriks
131. Anje Jans. Contract 19-8-1761, (RA V mm 8)
132. Doewe Pieters
- 1330 Geertje Jans
134. Hendrik Huizing
135. Jantje Warners.

- 136 t.m. 143 onbekend.
 144. Harmen Jans
 145. Regina Jurjens
 146 t.m. 159 onbekend.
 160. Harmannus Weites, ged. 11-10-1712 te Winsum(Gr.),
 gehuwd 11-8-1737 mets
 161. Jantje Alberts Scholten
 162. Berend Jannes
 163. Grietje Pieters van Dijk
 164 en 165 onbekend
 166. Egbert Alberts
 167. Jantien Harms
 Ine tot en met 191 onbekend.
 192. Jan Heijes Horlings, begraven 1-7-1774, landb., (waar-
 schijnlijk eigenerfde) te Smeerling, geh. 12-3-1730 met:
 193. Geesien Engels, weduwe van Jan ???
 194. Jan Willems Molanus, begraven 23-7-1743, gehuwd ± 1727 met:
 195. Hadewijg Harms Hensems, ged. 17-6-1703.
 196. Michel Geerts, ged. 13-1-1709, begraven 20-9-1750
 197. Grietje Abrahams, begraven 18-10-1771. Zij hertrouwde in
 1751 met Geert Alberts.
 198 en 199 onbekend.
 200. Elze Wubbes Polkers, ged. 6-2-1698, overl. 12-4-1739. Geh. met:
 201. Albert je Wubbeq , overl. 16-4-1745.
 202. Meeme Harms, ged. 24-5-1706, overl. in 1743, geh. te Onstwedde
 op 10-6-1736 mets
 203. Anke Haans.
 204. Jan Geerts Hoiting.
 205. Alke Hilverts Waarsing
 206. Jacob Roelfs Scholts, gehuwd 12-5-1743 te Onstwedde met:
 207. Geertruid Hindriks Coets.
 208 tot en met 211 onbekend.
 212. Hindrik Jans Twiest, ged. 10-6-1703 te Sell.
 213. Penre Hendriks Mepsche, ged. 6-9-1705.
 214. Peter Berende Wegman, geb. te Sellingen ± 1718, meester-smid te
 Wedde, overl. 1756 te Wedde, geh. ± 1742 te Wedde mets
 215. Janna Dercks Smit, geb. ± 1717 te Wedde, overl. 4-9-1756 te
 Wedde.
 216. Aicke Alberts Warring, geb. ± 1694 te Laude, landb.,
 overl. ± 1770 aldaar, gehuwd ± 1723 te Sellingen mets
 217. Rixte Jans Schuring
 218. Jan Willems Brands, ged. 16-3-1704 te Groningen, overl.
 13-11-1764 te Sellingen, predikant aldaar, gehuwd met:
 219. Jodoca Sluijters, geb. ± 1705 te Roswinkel (Ondertrouw
 Groningen 19-11-1729).
 220. Jannes Engels Moorlag, ged. 22-10-1723, overl. 6-12-1812,
 schoolmeester te Sellingen.
 221, Jantien Broens Tien, geb. ± 1726 te Sellingen
 222. Hindrik Hindriks Twiest, ged. 16-11-1732 te Sellingen
 223. Jantien Jans Hoiting, ged. 12-7-1733 te Sellingen
 224. Albert Leffers van Weende, geh. 4.4.1725 te Vlagtwedde mets
 225. Gepke Geerts Bots van Veenhuizen (Onstw.), ged. aldaar
 9-4-1702.
 226. Wessel Geerts, ged. ± 1707, begraven 29-10-1746
 227. Antke Harms
 228. Jan Geerts Hoiting
 229. Alke Hilverts Waarsing
 230 = 206
 231 = 207
 232 = 228

- 234 = 206
 235 = 207
 236 tot en met 239s onbekend
 240. Willem Harms, gehuwd 1-12-1743 met:
 241. Geesjen Jans, ged. 21-1-1722, begr. 5-10-1759
 242. Wubbelt Berends geh. ± 1759 te Sellingen met:
 243. Trijntien Hindriks ged. 17-5-1739 te Sellingen
 244. Hindrik Berends Commijs (Bussen), ged. 21-8-1735
 245. Geertje Jans Leffers
 246. Jan Wubbes ten Velthuis (Veerste), ged. 15-2-1733 te
 Sellingen, gehuwd ± 1760 ldaar met:
 247. Aaltje Hindriks Huizing, ged. ± 1734
 248 = 112
 249 = 113
 250 = 102
 251 = 103
 252. Ernestus Harms, overl. 28-6-1773, gehuwd 7-4-1749 te Onst-
 wedde mets
 2530 Aaltien Roelfs Scholts, ged. ± 1722, begraven 3-6-1763.
 254. Steffen Jans (Duns)
 255. Anke Boelems Broijel.

1

GENERATIE IX,

256. Evert Everts, geb. ± 1665, wonende te Wildervank, waarschi-
 jk veenarbeider en kleine vervener, geh. 3-9-1702 met:
 257. Grietje Harmens van Gieterveen, H.c. RA V mm 14-8-1702.
 Evert was weduwnaar van Arentje Everts.
 258. Ocko Meijnen (van Detern in Oostfriesland) luthers gedoopt
 28-8-1675, ten doop gehouden door Eilert Everts, Christorfer
 Frerieks en Ocko Hinrichsen, overl. na 22-11-1722, gehuwd
 te Wildervank op 5-10-1704 met:
 259. Annigje Hindriks.
 260. Prerik Oekes, overl], vóór 9-10-1718
 261. Margjen Warners, overl]. na 9-10-1718 (RA VII) zij worden
 beide vermeld in de lidmatenlijst van de Ned. Herv. kerk
 te Veendam-Wildervank d.d. 10-7-16870
 320. Wiete Garrelts, geb. ± 1680, wonende te Winsum(Gr.).
 384. Hesje Geerts (Horlings), geb. ± 1658, begraven 27-1-1734,
 molenaar en landbouwer te Smeerling (Onstw.), gehuwd ± 1687 met:
 3850 Alcke Elses Folckerts, begraven 7-6-1736.
 388. Willem Molanus

389. Else
 390. Harm Hensum Hensums
 391. Elske Jans Frouws, begr. 24-1-1731. Haar huismerk:
 400. Wubbe Elses Folkerts
 401. Zwaantje Hindriks Hidding, h.c. 24-1-1697.
 402. Wubbe Jans, hee. 29-3-1695 te Onstwedde.
 403. Heiltien Willems Hiddingm begr. 12-5-1747
 404. Harm Meemes Sieks
 405. Jantien Berends
 408. Geert Hindriks Hoiting
 409. Hebel Hindricks
 410. Hilvert Jans Waarsing
 411. Hille Jans ter Walslage
 412. Roelf Jacobs Scholts
 413. Roelfien Berends

414. Hindrik Reints Coets, geb. 1675 te Terwupping, begraven
23-5-1730, h.c. 29-3-1702 te Onstwedde.
415. Gepke Freriks Barding, begraven 30-10-1733
424. Jan Jans Twiest, geb. 1649
425. Antke Jans
426. Hindrik Benes, geb. ca. 1663 te Sellingen overleden
15-7-1722 te Vlagtwedde, koopman, gehuwd 22-4-1698 te
Vlagtwedde met:
427. Anneke Jurjens, ged. 19-11-1679 te Vlagtwedde, overl. na 1711
428. Berend Peters Wegman, ged. 21-11-1695 te Steinbild (Dl.)
geb. te Dersum (Dl.) en overl. ± 1770 te Sellingen, was
meester-smid te Sellingen, gehuwd 28-11-1717 te Boertange
met:
429. Stijnke Jans Kreij, ged. te Vlagtwedde 10-3-1693, overl. vóór
1756 te Sell.
430. Derck Jans Smit, geb. ± 1680 te Ter Apel overl. ca. 1741 te
Wedde meester-smid te Wedde, gehuwd ca. 1710 met:
431. Geessijn Jans, geb. ± 1685 te Ter Apel, over], te Wedde
na 1742.
432. Albert Warring, geb. ± 1669 te Laude, landb. aldaar,
overl. ± 1720, gehuwd ± 1693 met:
433. Hebel Roelfs, geb. ± 1669, over]. vóór 1749
434. Jan Schuring
435. Alke Bruins Trenning
436. Willem Andries Brands, ged. 14-1-1660 te Groningen, overl.
± 1738, gehuwd 9-10-1689 in de A-kerk te Groningen mets
437. Jantien Jansen, geb. ± 1668, overl. vóór 1738.
438. Johannes Hendericus Sluijter, geb. ± 1653 te Gronau(Dl.),
overl. 22-6-1711 te Roswinkel, predikant aldaar van mei
1683 tot 1711, gehuwd ± 1696 met:
439. Hermanna Alexanders Piccardt, ged. 13-8-1676 te Leer (Dl.),
over], 8-2-1755
440. Engel Jans Moorlag, ged. 9-3-1696, gehuwd 25-4-1723 te
Vlagtwedde met:
441. Hindrikijn Hindriks van Piccardiën, bij haar huwelijk
wonende in het Velthuis.
442. Broen Jans Tees (Schuring), gehuwd ± 1722 met:
443. Rixte Jacobs Tees
446. Jan Geerts Hoiting
447. Alke Hilverte Waarsing
448. Leffert Alberts, gehuwd 21-1-1694 te Vlagtwedde met:
449. Jantien Jans
450. Geert Alvers Buts, geh. 4-6-1699 te Vlagtwedde met:
451. Trijntie Jans (Eemsingh), ged. 3-2-1678 te Vlagtwedde,
begraven 5-3-1749 te Onstwedde.
452. Geert Wessels, begraven 24-9-1735
453. Anna Boelen Hoiting, begraven 16-2-1731
456. Geert Hindriks Hoiting
457. Hebel Hindriks
- 458 = 410
- 459 = 411
- 460 = 412
- 461 = 413
- 462 = 414
- 463 = 415
- 464 = 456
- 465 = 457
- 466 = 458
- 467 = 459
- 468 = 469

- 469. = 461,
- 470. = 462
- 471. = 463
- 482. Jan Alberts, begr. 16-2-1757, in 1725 meijer op het Rensingh te Wessinghuizen.
- 483. Jantje Luickens Reupers, ged. 12-3-1699 te Onstwedde
- 486. Hindrik Jans
- 487. Geesjen Adolphi Molanus
- 488. Berent Hindriks Bussen, ged. 20-4-1688, begraven 29-8-1760, gehuwd ca. 1734 met :
- 489. Griete Jans Wilsingh, ged. 6-10-1695, begraven 6-3-1763
- 492. Wubbe Jans (ten Velthuijs)
- 493. Jantien Aijckes ten Velthuijs
- 494. Hindrik Hiskes Huisingh, ged. 27-12-1711, begraven 4-1-1768
- 495. Rixte Jans Luth, begraven 30-9-1736
- 496. Albert Leffers
- 497. Gepke Geerts Bots
- 498. Wessel Geerts
- 499. Antke Harms
- 500. Jan Geerts Hoiting
- 501. Alke Hilverts Waarsing.
- 502 = 234
- 503 = 235
- 504 Harm Willems
- 505 Reine
- 506 - 412
- 507 - 413

GENERATIE X

- 512. Evert Kyrs ? Veenarbeider te Wildervank.
- 516. Meine Jansen
- 517. Anneke. Meine woonde naast de pastorie in Detern (Dl.) en was waarschijnlijk koster en schoolmeester.
- 518. Hindrik Meijer
- 519. Metje Jans
- 776. w.s. Adolph Molanus
- 777. Lutgerus Wilmens
- 800. Else Halmingh
- 801. Anneke Polkers
- 802. Hindrik Hidding
- 803. Gepke Broers van Veele
- 804. Jan Hiskes, 24-3-1654 te Onstwedde gehuwd met:
- 805. Talle ter Marse
- 806. Willem Alberts Hidding
- 807. Wilte Jans (Besseling?)
- 816. Hindrik Hoiting, meijer van Ernestus ter Haar
- 817. Jantje Engberts
- 856. Petrus Wegman, geb. ± 1660 te Heede (Dl.) overl. 23-5-1732 te Dersum (Dl.), gehuwd te Steinbild (Dl.) op 9-7-1692 mets
- 857. Haske Campe ged. 20-4-1660 te Steinbild, geb. te Sustrum, overl. 16-12-1722 te Dersum. Petrus hertrouwde pp 23-11-1723 met Anna Wieken Koek.

- Haske is eerst gehuwd geweest met Gerardus Hamer, huwelijks-
datums: 9-9-1685 (Steinbild).
858. Jan Alberts Kreij, ged. 1660 te Vlagtwedde, overl. 10-5-1716 ,
gehuwd op 10-4-1690 met:
859. Rixte Abele Oldigh; geb. te Spahn (Dl.) 1668, overl. te
Vlagtwedde in 17160
862. Jan
863. Janna
872. Andries Willems, geb. 14-1-1666 te Groningen, overl. in 1738,
geh. 9-10-1689 met:
873. Jantien Bruine.
876. Henricus Sluijter, predikant, eerste echtgenote onbekend,
hertrouwe op 12-4-1683 met no. 879, Elsa Verboom, zie aldaar.
878. Alexander Piccardt, predikant, geb. 1638 te Woltersum, overl.
14-10-1680 te Leer, gehuwd te Termunten op 2-8-1761 met:
879. Elsa Verboom, geb. 17-10-1652 te Rotterdam.
880. Joannes Moorlag, geh. te Vlagtwedde 12-5-1687 met:
881. Rixte Engelkes van Smeerling.
- 892 = 456
- 893 = 457
- 894 = 410
- 895 = 411
900. Alver Alberts Buts
901. Lamme Geerts
902. Jan Harms
903. Gepke Alberts
906. Boele Wilckes Hofting
907. Tijbe ter Maers
- 912 = 816
- 913 = 817
918. Jan
919. Alke Wubbess ter Walslage
924. Reint Hendriks Coets van Terwupping
925. Jantien Hiskes ten Velthuijs , ged. ± 1635, begraven 3-6-1739,
weduwe van Geert Harms Boelmans waarmede zij in 1655 huwde.
926. Prerik Harding, ook Prerik Halming op 't Harding
927. Getert Nannes
- 928 = 816
- 929 = 817
- 934 = 918
- 935 = 919
- 940 = 924
- 941 = 925
966. Luicken Alvers Reupers, overl. vóór 1711
967. Geertje Jans
988. Hiske Geerts Huisingh, begraven 26-12-1740
989. Teube Hendriks, h.c. Onstwedde 16-1-1711
990. Jan Luth
991. Aaltje Meems
- 1000 = 464
- 1001 = 465
- 1004 = 412
- 1005 = 413
- 1006 = 462
- 1007 = 463

GENERATIE XI

1608. Hiske Huisinck (wae eerder getrouw geweest en weduwnaar)
 1609. Alcke Evers
 1610. Albert Geerdes ter Marse
 1611. Swanneke, ook Schwanke geschreven
 1712. Bernardus Wegman, geb.± 1630, gehuwd ± 1660
 1714. Harmarnus Camper geb. t 1627 te Sustrum(Dl.), over]., na
 1685 aldaar gehuwd vóór 1657 met:
 1715. Margaretha Aickens, geb. ± 1632, overl. na 1678 te Sustrum
 1716. Albert Jans, geb. te Wessinghuizen (Onstwedde) in 1635,
 overl. voor 1674.
 1717. Wubke Geerts geb. ± 1640 te Vlagtwedde, overl. 16-3-1716 aldaar
 h.c. Vlagtwedde 24-8-1665
 1718. Abel Oldigh, geb. 1635 te Spahn (Dl.) overl. na 1690,
 gehuwd ca. 1665 met:
 1719. Stijncke Jans, geb. 1640, overl. na 1690.
 1756. Gualtherus Piccardt, predikant, geb. 8-3-1602 te Bentheim (Dl.),
 overl. 5-2-1768 te Siddeburen, huwde in 1628 met:
 1757. Hermanna Olingh, geb. ± 1605, overl. vóór april 1641.
 1758. Leonard Verboom te Rotterdam
 1759. Sijtje Verhoeven.
 1784 = 816
 1785 = 81
 1790 = 934 = 918
 1791 = 935=919
 1812. Wilcke Hofting
 1813. Geertig Hofting
 1814. Geert Huisingh
 1815. Swaentien ter Maers
 1838. Wubbe ter Walslage
 1839. Naanke Koijlens
 1850. Hiske ten Velthuijs
 1851. Alcke ten Velthuijs
 1870 = 1838
 1871 = 1839
 1976. Geert Huisingh
 1977. Wubke Hiskes Weerdinck
 2000 = 928
 2001 = 929
 2012 = 940
 2013 = 941
 2014 = 926
 2015 = 927

GENERATIE XII

3216. Johan Huisinge
 3218. Wubbe Evers
 3428. Wilckinus Camp, geb. ± 1595 te Sustrum(Dl.), begraven op
 20-5-1674 aldaar, ± 1625 te Steinbild gehuwd met:
 3429. Haske Cock, geb. ± 1600, begraven 23-7-1665 te Sustrum (Dl.)
 3430. Aicones Rolffs, geb. t 1600 te Sustrum(Dl.), begraven aldaar op
 27-11-1653, gehuwd o. 1630 te Steinbild (Dl.) mets
 3431. Martha Bussings, geb. ± 1605, begraven 4-12-1653 te Sustrum

3432. Jan Alberts Raemaker, geb. ± 1605 te Wessinghuizen (0 stw. ,
overl aldaar tussen 1665 en 1674, landb. gehuwd ± 1635 met:
3433. Jantje Wubbes, geb. t 1610, overl. vóór 1665 te Wessinghuizen.
3434. Geert Warnkes, geb. ± 1605, landb. te Vlagtwedde, overl. tussen
1665 en 1693 aldaar, Huwde ± 1635 met:
- 34350 Alcke Claessen, geb: ± 1610.
3512. Johan Piccardt, geb. te Neuenhaus (Dl.) 1-5-1560, overl. te
Ulsen (Dl.) 7-12-1629. Was predikant te Gronau en in Bentheim.
Overleed te Ulsen(Dl.) 7-12-1629. Huwde voor de tweede keer,
vermoedelijk te Burgsteinfurt op 31-1-1609 met de bejaarde
weduwe Adelheid Meinhardt. Was voor de eerste keer te Burg-
steinfurt gehuwd in juni 1590 met:
3513. Elsebe Kemmener, geb. te Neede (Gelderland) op 26-1-1569,
overl. te Bentheim op 21-8-1607.
3514. Hindrik van Olingh, geb. t 1580, overl. vóór 1636, predikant
te Woltersum.
- 3582 = 1838
3583 = 1839
3678. Harmen Koijlens van Wollinghuizen
3679, Albertjen .....
3954. Hiske Weerdinek
3955. Engel Wubbes (Evers)

GENERATIE XIII

6857. Ebela Kampers, geb.t 1570, gehuwd t 1595, begraven 27-11-
1650 te Sustrum (Dl.).
6864. Albert Radtmaker, geb. ± 1560, overl, na 1590, landb, te
Wessinghuizen, gehuwd t 15950
6868. Warnecke Holschemacker, geb. ± 1540, keuter te Jipsinghuizen
en te Vlagtwedde, gehuwd 2de maal ± 1595 met N.N. en late
maal met s
6869. Wobke. Zij werd op 17-9-1589 te Wedde verbrand als heks....
7024. Johan Piccardt, geb. ± 1520, welgesteld man te Neuenhaus (Dl.),
overleed aldaar op 6-5-1565, huwde ± 1545 met:
7025. Schwenne Nijhof, geb. ± 1525, begraven 4-3-1600 te Bentheim(Dl.)
7026. Johan Kemmener, geb. ± 1545, in 1569 wonende te Neede (Geld.)
overl. 21-8-1607 te Bentheim (Dl.), was hofprediker aldaar,
huwde ± 1565 met:
7027. Una Poeck.
7356. Ede Coijlers, geb. ± 1587, overleden juni 1656.
7357. Naencke Eelsingh
7910. Wubbe Evers = 32180

-o-o-o-o-

Voor aanvullingen en eventuele correcties houdt zich aanbevolen:
F.H.Steenhuis, Wolverlei 6, 9502 AK Stadskanaal, tel. 05990 - 14424.

-o-o-o-o-

AANVULLINGEN

De heer G.Luth te Heilo zond ons een aantal aanvullingen en verbeteringen voor de in ons vorig nummer opgenomen kwartierstaat Luth-Engelkes.

De belangstellenden worden verzocht, zelf de verbeteringen even aan te brengen.

		<u>Moet zijn:</u>
30.	overl. te Borger	overl. te Emmen
50	overl. 1883	overl. 1833
188	begr. 1743	begr. 1773
241	Rixte Jans Luth	Rixte Jans, ged. 27-4-1732 te Sell.
248.	Tiebe Jans overl. vóór 1795	vóór 1759
267	Annecke Jans	Annecke Jurjens
355	geb. ca. 1688	geb. ca. 1668
540		542
542 en 543	onbekend	dit <u>vervalt</u>
559	hij was de vader van 278	Was hij de vader van 278 ?
772 tot en met 774		vervallen
955	begr. 18-10-173	begr. 18-10-1733
1546 tot en met 1549		vervallen
2510		2520 = 1260
2511		2521 = 1261
4297	Albert Radtmaker etc. Ebela Kampers, geb. 1570, begr. vervalt	27-11-1650 Sustrum
4304		zie oude 4297 Albert Radtmaker, etc.

-o-o-o-o-o-

Juist nadat de kopij helemaal uitgetikt was, leverde de heer F.H.Steenhuis nog de volgende aanvullingen op zijn in dit nummer geplaatste kwartierstaat Steenhuis-Wubs. Het is misschien het beste als men die meteen even aanbrengt in die kwartierstaat.

770. Elso Folckerts Halming

7710 Annecke Folckerts

444. Hindrik Jans Twiest   212.

445. Fenne Hindriks Mepsche = 213.

888. Jan Jans Twiest = 424

889. Anke Jans = 425,

-o-o-o-o-o-

De 3. heren Borgemeester en Raad
accorderen de Memortie: het Sijdel in
desen. Gien: den 9. Octob^r: 1711.

(was strijkent)
R: 4: Doodkingel.

De ordonnantie der 3. heren voorz^r:
L: Bothuis Sec^r.

Op de 4. v^og^h: van de Eijnde d'effden in
Lollatoren van het Dorpsel Oeffwoudde,
te heren gevonden dat sij bij de lere van
wijlen Ederwinus Molanus van voorwuden
waren gwerdelt, deszelfs jongste soon Ederust
Molanus te broeden tot den Hoijunct, om
deszelfs vader in sijn ouderdom te onderstonden;
doe door de heren v^og^h: Staet van Staet in
Land broeden om als predicant der bezdrift
voor dese Campagne bij te worden, en tot nog toe
aff wesen is; En d'wijll sij voorwuden sijn om
g'weldt Ederust Molanus als predicant te broeden;
Sijde d'vader dat uit annedkingel van deszelfs
vader d'willeke de g'weldt in het 29. jaer g'woren
wlijck best bediet) g'weldt g'woren tot te staen,
de broedingel sonder voor sere g'weldt nominat
in forma op d'vader te mogen uit broeden
g'weldt dit alles mede kennis van de Eij
sere d'vost Aldringa in ongekortte d'vost
rest - (onderstont)

LEESOEFENING

B: Aldringa d'vost.
Frederick Herding als claret: Harmen Nanning als onderlinck,
Jarek Doring als kere broegt, Wilbo Tolc kere
Kaus Kerkens kere broegt, Hindt Drey als diacon
Slas Nanning als diacon, Jan Janse Broijll, Jan Janse Broijll in g'tte: w'voren
Jan Hoijluts, Harmen ffurs, Jan Huistijn, Hindt Bools, Turjers kijke
dit is III Housen Housens yndek met eigen land g'weldt p'clagind
sij niet anders te konnen s'rijven, it welke g'weldt ik Turjers kijke
geerdt Harms, Hiskel Gaus, medd in g'tte: voor Jan Wylfijn de v'voren
geerdt B'vost, Jacol Hidders, Slas Hysingh voor looring arnd als medd
uit de namn van geerdt B'vorenborgh, d'wyl sul niet s'rijven kan
Frederick Herdingh, als medd uit die namn van Hoijl Harluch wild hi
niet s'rijven kan, Jan Egbers, Jan Egbers in g'tte: voor mijn pupijll
Albre Menis H'vost M'vostfijnck, B'vost Harms voor Doring arnd

H. v. d. Hart Harmus Dijt te heeft Wilt Brouns met zijn eigen hand gel.
 H. v. d. Hart B. Klagen bij niet anders schrijvers konde Bodde Harmens
 als getuigd, Eggo, Lottrick, Harmen Luvrick, Jan, Slaafsen,
 Bodden Hayjels, Edrt Hodyfinc, Jan Willens, Bodde Mijzels,
 H. v. d. Hart Nannick, H. v. d. Hart Nannick ingt. Hanno Hübberinc
 voor tuid arden, Jan Pollinck, Edrt Sull, Elp Halmijnc als kerckv.
 Fredrick Elmick, G. v. d. Hart Hulstenc, H. v. d. Hart H. v. d. Hart Nannick
 G. v. d. Hart Madrijnc, Wilhel Bodde, Harmen Spijckmans, Jan Hugo.

Wij weten, dat een aantal onzer leden ijverig in oude
 stukken speurt, bij genealogische onderzoekingen is
 dat onvermijdelijk. Het hierbij afgedrukte stuk is bedoeld
 als lees-oefening en als zodanig is het beslist niet moeilijk
 te noemen!

Men zal ook in dit stuk op enige eigenaardigheden stuiten.
 Onder anderen op het feit, dat de schrijvers uit vroeger dagen
 het niet zō bijzonder nauw namen met de spelling. Zo zal
 men bijvoorbeeld zien, dat er de ene keer geschreven wordt:
 "schrijven" en in een andere regel; "schrieven"; de ene keer het
 deftige "terwijl" en een paar regels verderop: "wile". Allemaal
 eigenaardigheidjes, die ons wel eens moeilijkheden kunnen
 bezorgen als een stuk minder goed leesbaar is, doordat het
 vlekkerig of verbleekt is.

We vragen obk even de aandacht voor het feit, dat onze
 voorvaderen soms ook al een soort "steno" gebruikten. Zo
 vindt men in veel oude akten het tekentje voor het voor-
 voegsel: "ver" van verwachten of verzoeken. Kijk maar aan
 het eind van het tweede regeltje linksboven bij "het versochte"
 Ook met de juiste schrijfwijze van een familienaam nam men
 het niet zo erg nauw.....

Wij hebben verderop het hele stuk netjes en naar de
 letter uitgetikt, maar..... begint u nu eerst eens met te
 proberen, het stuk te lezen. Pas als ge op onoverkomelijke
 moeilijkheden of ondoorgrondelijke raadsels stuit, moogt ge even
 gaan "spieken". Op die manier is zo'n lees-oefening wellicht
 nuttig.

Wat de inhoud betreft in het kort dit: Van 1672 tot 1711
 was Everwinus Molanus predikant te Onstwedde. De Onstwedders
 zagen graag, dat zijn zoon Ernestus hem opvolgde, maar....
 Gedeputeerde Staten van Groningen stuurden Ernestus weg als
 legerpredikant. Vandaar dat men een "request" tot Borge-
 meesteren en Raad van Groningen richtte met het verzoek,
 Ernestus te mogen beroepen zonder dat een voordracht
 ("nominatie in forma") werd opgemaakt. Uit de linkerbovenhoek
 blijkt, dat dit college zich daarmede accoord verklaarde.

DIT STAAT ER:

De h. heeren Borgem^{ren}:ende Raadt
accorderen de Remonstren: het
versochte in desen . Gron. den
8 Octobr.= 1711.

(was verteikent)

R. v. Iddekinge
Ter ordonnantie der h. heeren
voorsz.

L. Bothenius, sec.

Op de req^{ste}: van de Eigenerffden
en Collatoren van het Carspel
Onstwedde, te kennen gevende dat
sij bij het leven van wijlen
Everwinus Molanus van voornemen
waren geweest desselfs jongste
soon Ernest Molanus te beroepen
tot een Adjunct, omdesselfs Vader
in zijn ouderdom te ondersteunen;
dog door de heeren Gedep.^e Staaten
van Stadt en Lande beroepen om als
predicant den legerdienst voor dese
campagne bij te wonen, en tot nog
toe aff wesende is; En dewijle sij
voornemens sijn om gemelte Ernest
Molanus als predicant te beroepen;
versogten derhalven dat uit an-
merkinge van desselfs vader dewelke
de gemeente in het 39^e jaar ge-
trouwelijk heeft bedient, gunstelijk
gelieven toe te staan, de beroepinge
sonder voor heer gaande nominatie
in forma op denselven te mogen uit-
brengen: geschiedende dit alles met
kennis van de Ed. heer Drost
Aldringa en onverkort desselfs regt.

B. Aldringa, Drost

(onderstondt)

Fredrick Hardinx als Olderl. Harmen Nannings als Ouderlinck,
Jarck Tedijnck als kerkvoogt, Wubbo Folckers, Hans Karskens als kerck-
voogt, Reindt Dercx als diacon, Claes Nannings als diaken, Jan Jansen
Broijll in qlte wegens Jan Heijluts, Harmen Ssurs, Jan Huistijn; Hindr.
Bools, Jurjen Rijkes, dit isstt Hensem Hensems merk met eigen handt
getekent beclagende sig niet anders te kunnen schrijven, 't welk getuige
ik Jurjen Rijkes, Geerdts Harms, Hiske Jans, mede in qlte. voor Jan
Wijlsijnck en voor Geerdts Buttes, Jacob Hiddes, Claes Aijnsingh voor
Gooring-arve als mede uit de naem van Geert Sterenborgh, terwijl hie
niet schrijven kan, Frerick Hardingh, als mede uit de naem van Heije
Harlinck wile hi niet schrievn kan, Jan Egbers, Jan Egbers in qlte. voor
mijn pupillen Alver Menis, Reijndt Mennersick, Boele Harms voor Tensijnck
arve, Reijnt Harms, dijt $\wedge$ heeft Wilt Berens met sijn eigen handt
geteijkent beklagen hij niet anders schrijven konde, Boele Harmens als
getuige, Eggo Lottrinck, Harmen Luirinck, Jan Claasen, Boelem Haijijes,
Evert Hoijsinck, IJan Willems, Boele Mijgels, Reijndt Naninck, Reijndt
Naninck in qlte. Hanno Hubbelinck vor twe arven, Jan Pollinck, Vert
Huls, Elso Halmijnck als kerckv. Frerick Elinck, Gerdt Hulsemck, Hijndr.
Hijndrijcx, Nanne Frericx Geerdts Maersijnck, Wilke Boels, Harmen
Spijckmans, Jan Huges.

H et moet ons van het hart, dat de stads-schrijver het niet zo nauw
genomen heeft met de namen, De meeste ervan kennen we wel, alleen weten
we geen weg met die Harmen Ssurs, want dat stáát er, maar is stellig
fout. Alver Menis moet zijn: Alver Memes (Meems) en Boelem Haijijes zal

wel een Heijes zijn, Vert Huls zal wel Evert geheten hebben en Evert Hoijsinck kwam ongetwijfeld van Hoising-arve in Smeerling. In Mijgels herkennen we de familienaam Migchels, een patroniem van Michael. Jan Heijlutr's heet in andere stukken: Jan Heylcke en dat is zijn ware naam. We hebben er ook niet veel moeite mee, in Wijlsijnck de familienaam: Wilsing of Wilzing terug te vinden en Buttes heette later Bots, terwijl Hiddes wellicht later Hids was, Heije Harlinck zal bij de Onstwedders beter bekend geweest zijn als Heije Horlings,

We zien het, er zitten soms nog haken en ogen ook in zo'n oud stuk. Trouwens : ook in oude kerkelijke registers stuiten we vaak op het verschijnsel, dat een predikant een familienaam opschreef, zoals die hem in de oren klonk. En als zo'n predikant dan "van overver" gekomen was en niet vertrouwd met de Westervoldse tongval, dan werden er wel eens namen genoteerd, waar we nu eerst een kwartiertje tegenaan zitten te kijken, voor en aleeer we de ingeschreven thuis kunnen brengen.

We zien ook, dat niet iedereen de schrijfkunst meester was. Sommigen tekenden dan in het bijzijn van getuigen het een of andere "huismerk", anderen lieten zich vertegenwoordigen en dan zien we, dat iemand " in glte" voor iemand anders optreedt. Dat kon trouwens ook het geval zijn, als iemand handelde voor en namens minderjarigen.

-0-0-0-

FAMILIEONDERZOEK OVER DE GRENS

Leden, wier familienaspeuringen zich uitstrekken tot "over de grens, dat wil zeggen : in het Emsland kunnen misschien hun voordeel doen met de volgende mededeling, welke voorkwam in het tijdschrift van de Drentse Historische Vereniging en de Vereniging voor geschiedenis en genealogie "Ons Waardeel" van november jongstleden :

Genealogen die onderzoek willen doen in kerkelijke registers in de gemeenten in Emeland (Bondsrepubliek Duitsland), kunnen zich wenden tot de : Emsländische Landschaft (Arbeitskreis Familienforschung), Obergerichtstrasse 7 (Rentei), 4470 MEPPEN. De openingstijden zijn : maandag tot en met donderdag 8.00 12.00 en 14.00 - 16.00 uur, op vrijdag 8.00 tot 12.00 udr, Telefonische aanmelding bij mevr. Robben: 09-495931-14031. De Emsländische Landschaft heeft de kerkelijke registers op microfiches gezet.

-0-0-0-

BREUKENBOEK

Een aantal onzer leden heeft op de vorige vergadering het toen verkrijgbaar gestelde "Breukenboek" aangeschaft. De complete titel spreekt voor zichzelf: "Ontfanck van breucken des Gerichtes Westerwolde, 1567 - 1667 ". De bewuste registers zijn aanwezig in het gemeente-archief van Groningen en de heren C.J. en R.M.A. Wegman hebben stellig velen aan zich verplicht, door van deze oorspronkelijke registers niet alleen zeven honderd foto-copieën te maken, maar vervolgens het geheel te lezen en uit te tikken. Bovendien werd nog een uitgebreide persoons-klapper opgesteld, in de inleiding werd een aantal termen verklaard en werden voorts nog belangrijke bijzonderheden vermeld, o.a. betreffende de muntstukken in vroeger dagen, de heiligendagen en de richters van Westerwolde. Het boekwerk omvat meer dan 150 pagina's. Het is van belang voor hen, die familienaspeuringen verrichten, maar bovendien interessant om de inhoud, die ons een blik gunt op de menselijke zwakheden in een grijs verleden.

Voor hen, die de junivergadering niet konden bezoeken of voor hen, die tot nu toe vergaten zich in het bezit van dit boek te stellen: het is verkrijgbaar bij de heer C.J.Wegman te Wierden, postgiro 99 71 70 en kost f.50.- plus eventueel f.7.- portokosten. Maar het gaat wél om de laatste exemplaren!

-o-o-o-

MUSEUM VAN DE KANSELARIJ DER NEDERLANDSE ORDEN

In Den Haag (Javastraat 50) staat het Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden. Dit museum toont ere- en beloningspenningen uit de tijd van de Republiek der Verenigde Nederlanden (Staten-Generaal: Staten der Gewesten, admiraliteitscolleges, enz.). Voorts: Nederlandse en buitenlandse orde- en onderscheidingstekenen; oude diploma's en brevetten, eresabels, schilderijen, portretten en voorwerpen voor zover deze verband houden met decoraties; uniformen van ridderlijke orden, Nederlandse en overzeese ambtskostuums, hofkostuums en kostuums van gewestelijke ridderschappen. Wel interessant dus, maar waarschijnlijk van weinig belang voor Westerwolde, behalve misschien...

Tot de taak van het Kanselarijmuseum behoort mede het behulpzaam zijn bij het opzoeken van gegevens betreffende personen, die in het verleden (vóór 1930) waren gedecoreerd, alsook bij het identificeren van portretten, aan de hand van hierop voorkomende onderscheidingstekenen.

Mocht dus iemand in het bezit zijn van een oud familieportret, waarop iemand staat, die kennelijk het een of andere "lintje" draagt, dan kan en wil dit Museum graag tekst en uitleg geven. 't Is maar, dat u het weet.

-o-o-o-o-

COMMENTAAR

In het maartnummer stond een artikel "Over urnen"; de heer S.H.Achterop maakte toen gewag van opgravingen te Wollinghuizen. Wij hebben ons toen even afgevraagd, of hier niet bedoeld was: Wessinghuizen en de heer Achterop reageerde hier prompt op, waarvoor onze dankt

Hij schreef : UW opmerking is wel juist in dien zin, dat er ook een opgraving van een urnenveld te Wessinghuizen is geweest, maar ook in Wollinghuizen, zoals ik schreef, gebeurde dat.

Ter volledigheid wil ik U hieronder de opgravingen door Van Giffen noemen van een urnenveld (met soms grafheuvels, zoals te Wessinghuizen) in het gebied van Westerwolde :

- a. Gem, Vlagtwedde, Wollinghuizen, in 1920- Wessingtange, in 1922. Zaudermarke, in 1932 - Jipsinghuizen, in 1939,
- b. Gem., Bellingwedde, Wedderveen, in 1942/1943.
- c. Gem. Stadskanaal, Wessinghuizen, in 1927 - Achterholte, in 19390

De meeste opgravingen zijn gepubliceerd, o.a. in de Verslagen van het Museum te Groningen.

Behalve opgravingen van urnenvelden heeft Van Giffen o.a. nog een opgraving gehad in Zuidveld van een "legerplaats" te Laude van nederzettingsoverblijfselen.

Tot zover de heer Achterop met zijn gewaardeerd commentaar, Op een vergadering is ook eens de vraag opgeworpen, wllár in Westerwolde zogenaamde "celtic fields" zijn ontdekt, behalve dan het bekende "Bisschopskerkhof". Misschien biedt de decembervergadering een mogelijkheid, dit aan de heer Achterop te vragen.

o-o-o-

HOENDERCELDLIJSTEN

Op 18 januari 1316 stelden de Westerwolders zich onder de bescherming van de bisschop van Munster. Niet dat er van die bescherming ooit zo veel terechtgekomen is, maar voor wat hoorde wat: Westerwolde moest elk jaar op Sint Michael aan het rechthuis te Altharen een hoen afleveren voor elk huis, waaruit rook opsteeg, voor elke haardstede dus. De bisschop heeft blijkbaar wél prijs gesteld op deze bijdrage, want ook later, toen de Addinga's bepaalde rechten en gunsten in Westerwolde wisten te krijgen, bleef het hoedergeld telkens uitdrukkelijk aan de bisschop. Het is jarenlang door de Westerwolders opgebracht, tot 1593 in elk geval. Van die hoedergeld-belastingplichtigen zijn lijsten bewaard gebleven. Die zijn belangrijk, omdat praktisch alle gezinshoofden in Westerwolde er in voorkomen!

De heer Wegman in Wierden nu heeft die hoedergeldlijsten naar de originelen gecopiëerd en vervolgens doen drukken. Het boek omvat plm. 50 bladzijden tekst en is voor genealogisch onderzoek stellig een belangrijk hulpmiddel. Het is verkrijgbaar bij de heer C.J.Wegman, Acacialaan 27 te Wierden, het kost f.15.- plus eventueel f.3.50 portokosten, postgironummer 99 71 70.

-o-o-o-

TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE EN HISTORIE „WESTERWOLDE”

Driemaandelijks tijdschrift van de
Vereniging voor Genealogie en
Historie

Westerwolde

3de jaargang No 3.

Redactie:

maart 1983.

J.Drok, Schotlandlaan 6,
Stadskanaal, tel. 05990 - 13487.

J.W.Hiskes, Hardenbergstr. 3,
Wildervank, tel. 05987-13095.

Alle correspondentie betref-
fende het lidmaatschap van de
vereniging, abbonement op het
tijdschrift, enz. te richten
tot de administratie:

Mevr. G.P.I.Hiskes-Knigge,
Hardenbergstr. 3, Wildervank.
Tel. 05987-13095.

LIDMAATSCHAP : Entree f.10.- (éénmalig), contributie fo.25.- per jaar,
plus f.7,50 per jaar voor het tijdschrift.
Het tijdschrift wordt op de driemaandelijke bijeenkomsten uitge-
reikt, bij verzending per post worden de portokosten in rekening
gebracht.

BANKREKENING : Bondsspaarbank Veendam, no. 95.72.73.622, ten name
van: Gen, en Hist.Ver.Westerwolde. Het postgironummer van de bank
is: 80 23 95.

Penningmeester is: de heer D.Scheper, Groningenlaan 58, Veendam, tel.
05987 - 1 95 88.

N.B. Niets uit dit tijdschrift mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt 'door middel van druk, fotografie, microfilm of
op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toe-
stemming van de redactie, gevisieerd door het bestuur van de vereniging.

DE SEMSLINIE

door K.T.Vrieze, Meppel,

=====

De provinciale grens tussen Groningen en Drenthe is tussen Westerwolde en het aanliggend Drents gebied een hoekige aaneenvoeging van korte, rechte lijnen. Deze gebroken, rechtlijnige grens loopt van de Barkelasloot naar de Braamberg, om dan hoeken vormende, op Rijksgrenspaal 168 aan te gaan. Doe hoeken omgrenzen het voormalig in het Zuidenveld gelegen kloostergebied van Ter Apel. De huidige provinciale grens kwam, - op één uitzondering na -, na eeuwenlange twisten en herhaaldelijk meten tot stand. De uitzondering betreft de grenswijziging van 1 maart 1975. In vreedzaam overleg stond de gemeente Emmen toen in De Maten, - ten zuiden van Ter Apel- plusminus 400 hectare grond aan de gemeente Vlagtwedde af. De provinciale grens tussen Drenthe en Groningen werd mede daardoor gewijzigd.

De provinciegrens vond in 1615 haar ontstaan in de linie van de landmeter Johan Sems. In dat jaar werd door de brede, natuurlijke grensstrook, gelegen tussen de Hondsrug en de zandhoogten van Westerwolde, een grenslijn getrokken. De grenslijn van Sems bleek niet stabiel te zijn; eerst in 1817 kwam er een definitieve afbakening tot stand, maar de linie tussen Westerwolde en Drenthe verkreeg in 1644 al, - op de grenswijziging van 1975 na-, haar tegenwoordige beloop.

Vóór 1615 was er tussen de markegebieden van de aan Drenthe grenzende Westerwoldse nederzettingen enerzijds en de Dentre dorpen anderzijds, geen afgebakende afscheiding, Tussen Westerwolde en Drenthe lagen de brede, onbegaanbare hoogveenmoerasen van het Oostermoer en het Zuidenveld. Het was een stuk niemandsland waar niemand veel belang bij had. Toch kwamen er ook toen al grensconflicten voor, want langs de bovenlopen van de riviertjes door het veengebied: de Oostwedder Aa (Pagediep), Mussel- en Ruiten Aa, lagen stroken begeerlijke groene landen; goede weiden voor gras en hooi. Algemeen werd aanvaard, dat de Drenten rechten konden doen gelden in het Musselbroek, maar het kloostergoed van Ter Apel behoorde aanvankelijk onbetwist tot het territorium van Westerwolde.

In het midden van de 16de eeuw rezen er tussen de Buiner en de Onstwedder markegenoten geschillen over de weidegronden nabij de Buinerhorn, gelegen aan de bovenloop van de Oostwedder Aa, Deze geschillen werden in 1553 bijgelegd en daarna heerste er voor lange tijd rust in de uitgestrekte veengebieden, De Westerwolders en ook de Drenten kregen andere zorgen aan hun hoofden. In 1568 brak de Tachtigjarige Oorlog uit, krijgslieden trokken, vooral in de jaren 1580 - 1594,- na het verraad van stadhouder Rennenberg -, plunderend en brandstichtend door de dorpen. In 1594 waren de Spaanse troepen uit Drenthe en Westerwolde verdwenen, Drenthe werd een zelfstandig gewest van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden en Westerwolde kwam als Generaliteitsland rechtstreeks onder het bestuur van de Staten-Generaal te staan. De Friese stadhouder, Graaf Willem LodeNijk, werd ook stadhouder van Drenthe, Het kloostèr te Ter Apel werd opgeheven; het kloosterbezit kwam onder Staats toezicht te staan.

De oud-prior van het klooster, Johannes Emmen kreeg van het Dlandsbestuur het beheer over de voormalige kloosterbezittingen toegewezen.

Na 1600 ontstonden er weer moeilijkheden over de groene gronden in het grensgebied. Onstwedders brachten Valther koeien die langs de bovenloop van de MusselAa graasden, naar hushutstallen op. In 1611 verzocht het bestuur van Drenthe de drost van Westerwolde, Edzard Rengers ten Post het schutgeld terug te doen betalen, hetgeen gebeurde. Het jaar daarop namen de Onllstwedders met geweld maar liefst 154 stuks vee op de Valthers in beslag. Het gerezen grensweiden-conflict werd voorgelegd aan Stadhouders Willem Lodewijk. Deze liet de Onstwedders op 16 november 1612 bevelen, het vee naar Valthe terug te voeren, maar intussen waren er al vier stuks gehoornde beesten verdwenen en de Valthers bleven daarover mokken....

Op 2 juli 1614 overleed Johannes Emmen, de administrateur van de kloostergoederen in Ter Apel. Het bericht van zijn overlijden bereikte de Staten van Drenthe eerst op 5 juli d.o.v.; aangezien zij meenden rechten op het kloostergoed te kunnen doen gel&en, vaardigden zij Hendrik van Selbach naar Ter Apel af om het beheer over de kloostergoederen over te nemen.

Drost Edward Rengers van Westerwolde was hem echter voorgeweest, hij had alle schriftelijke bescheiden en een deel van de bibliotheek al naar Wedde laten overbrengen. (De boekerij van het klooster' te Ter Apel moet zeer uitgebreid en zelfs vermaard geweest zijn. Helaas is er niets van overgebleven, met uitzondering van één oud boekwerk, dat later aangetroffen werd in de Friese Bibliotheek te Leeuwarden. Hoe het daar terechtgekomen is valt niet na te gaan. Redactie).

De Staten tieneraal gelastten Rengers en Van Selbach echter, het klooster te verlaten,

Maar de Drenten lieten het er niet bij zitten: op 19 augustus 1614 droegen zij de bekwame Friese landmeter Johan Sems op, de Drentse rechten op het kloosterbezit kadastraal vast te leggen, Met de Westerwolders werd hierover geen overleg gepleegd. De Drenten vertrouwden er op, dat stadhouder Willem Lodewijk de uitkomst van de meting door Sems zou goedkeuren.

Landmeter Johan Sems, in 1572 geboren in Franeker, ging daarop samen met de Drentse landmeter Jan de la Haije aan de slag. Vanaf de Wolfsbarg nabij het Zuidlaardermeer tot aan het huis Ter Haar noordelijk van Ter Apel werd een vrijwel lijnrechte scheidingslijn afgebakend, De landmeters knikten de grenslijn vanaf Ter Haar via het punt, waar eens een brug over de Olde Ruiten Aa zou hebben gelegen, in rechte lijn naar Lindloh in Duitsland, Door deze wijze van meten kwam het klooster te Ter Apel in de provincie Drenthe te liggen; Johan Sems werkte niet voor niets in opdracht van de Gedeputeerden van Drenthe!

Op 2 maart 1615 brachten de landmeters een door beiden ondertekend verslag uit van hun werkzaamheden. Weliswaar was een groot deel van het Musselbroek tot de markegronden van Veenhuizen en Onstwedde komen te behoren, maar de belangrijke kloostergoederen gingen voor Westerwolde verloren...

niet eens over de vraag, welk riviertje de Oude Ruiten Aa was en welk watertje Molenbeek heette!

Toen in 1465 in Ter Apel het klooster "Domus Novae Lucia" gesticht was, kregen de kloosterlingen in 1466 van Egge Addinga in Wedde, toen heerser over Westerwolde, toestemming voor het oprichten van twee door waterkracht aangedreven molens. De kloosterlingen leidden daartoe het water van de Ruiten Aa via een gegraven Molendiep naar de schoepenwielen van de molens. Ze groeven dat Molendiep oostelijk langs het klooster; de Ruiten Aa bleef vloeien ten westen van het klooster en nam even ten noorden van het kloostercomplex het Molendiep weer in zich op,

De Westerwolders wezen in 1615 het westelijk langs het klooster stromende watertje terecht aan als de Oude Ruiten Aa.

De Valthers beweerden echter, dat de Oude Ruiten Aa oostelijk langs het klooster stroomde en de voormalige Ruiten Aa-brug situeerden zij ten noorden van de hereniging van Ruiten Aa en Molendiep.

Volgens de Westerwolders had de brug, toen het Molendiep nog niet gegraven was, nabij het klooster over de Aa gelegen. Door de grenslijn van Ter Haar via de voormalige Aa-brug naar Lindloh door te trekken kwam het klooster in de provincie Drenthe te liggen. De Westerwolders wensten de scheidingslijn via "hun" oude Aa-brug te zien trekken, alsdan zou het klooster tot Westerwolde behoren.

Voorts hadden de Westerwolders en de Drenten nog een geschil over een stuk grond westelijk van Ter Haar. Conflictstof te over dus !

Gedurende het Twaalfjarig Bestand (1609-1621) in de oorlog met Spanje hadden de Staten van Drenthe en de drost van Westerwolde alle tijd en rust om met elkaar te bakkeleien over de linie van Sems. Aanvankelijk waren de Drentenaren aan de winnende hand, maar toen de stad Groningen in 1619 baas werd in Westerwolde, keerden de kansen. Tegen het diplomatiek vernuft van de Groningers bleken de Drenten niet te zijn opgewassen.

Op 29 november 1615 drong het Drents Landschapsbestuur er bij de stadhouder op aan, de linie van Sems definitief aan te wijzen als grenslijn. Maar Willem Lodewijk draalde met het nemen van een beslissing; waarop de Drenten probeerden de Staten-Generaal voor hun standpunt te winnen.

De Westerwolders lieten nu ook een liniekaartje tekenen; zij nodigden de Drenten uit bij de kartering aanwezig te zijn. Op 20 juni 1616 deed het Landschapsbestuur van Drenthe de Westerwolders echter weten, dat het zulks niet nodig vond, daar de afbakening van de grens door een onpartijdig landmeter, Johan Sems, was gedaan. De Drenten bleven star vasthouden aan de linie van Sems.

Westerwoldse en Drentse boeren bleven elkaars weiderechten

in het omstreden gebied betwisten. In de zomer van 1616 verjoegen Veenhuizers met behulp van honden Buiner koeien van weidegronden, die zij als de hunne beschouwden. Vijf koeien overleefden de jaagpartij niet... De Buiners gingen zich beklagen bij de stadhouder. Deze riep de drost te Wedde, Rengers ten Post ter verantwoording, maar die zei: Mijn naam is haas, ik weet van niets.

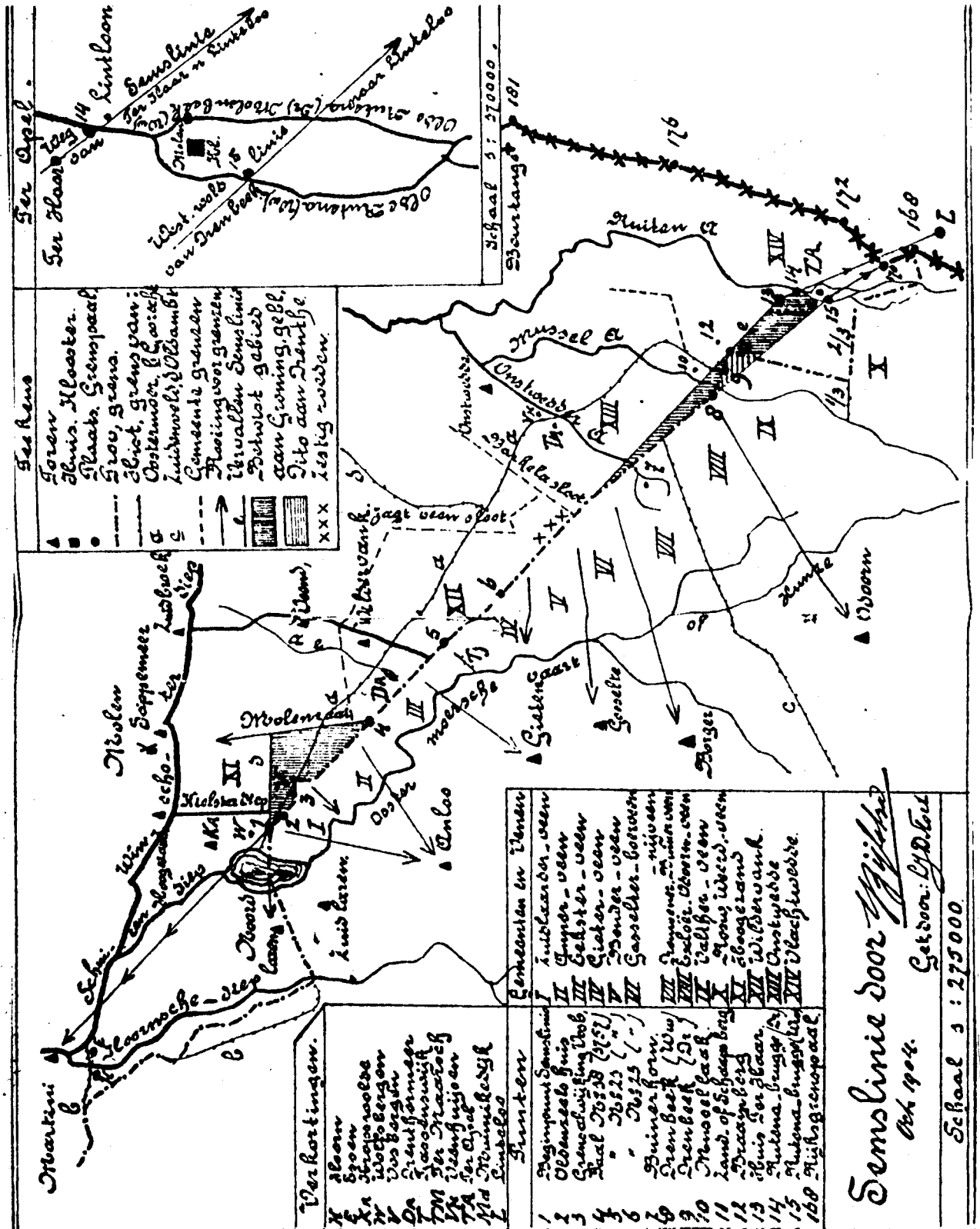
Begin augustus 1616 maaiden Onstwedder boeren gras in het omstreden groenland met Valthe. Drentse statenleden dreigden, gewapenderhand te zullen ingrijpen, maar zo ver kwam het niet.

Drost Edzard Rengers was dit dan ook lang niet naar de zin, hij liet de grensbakens in Drentse richting verplaatsen en aan de richter Prenger werd opgedragen beklag te doen bij de Staten Generaal en bij de Stadhouders.

De Stadhouders begon te bemiddelen maar hij slaagde er niet in de twistende partijen tot een vergelijk te brengen.

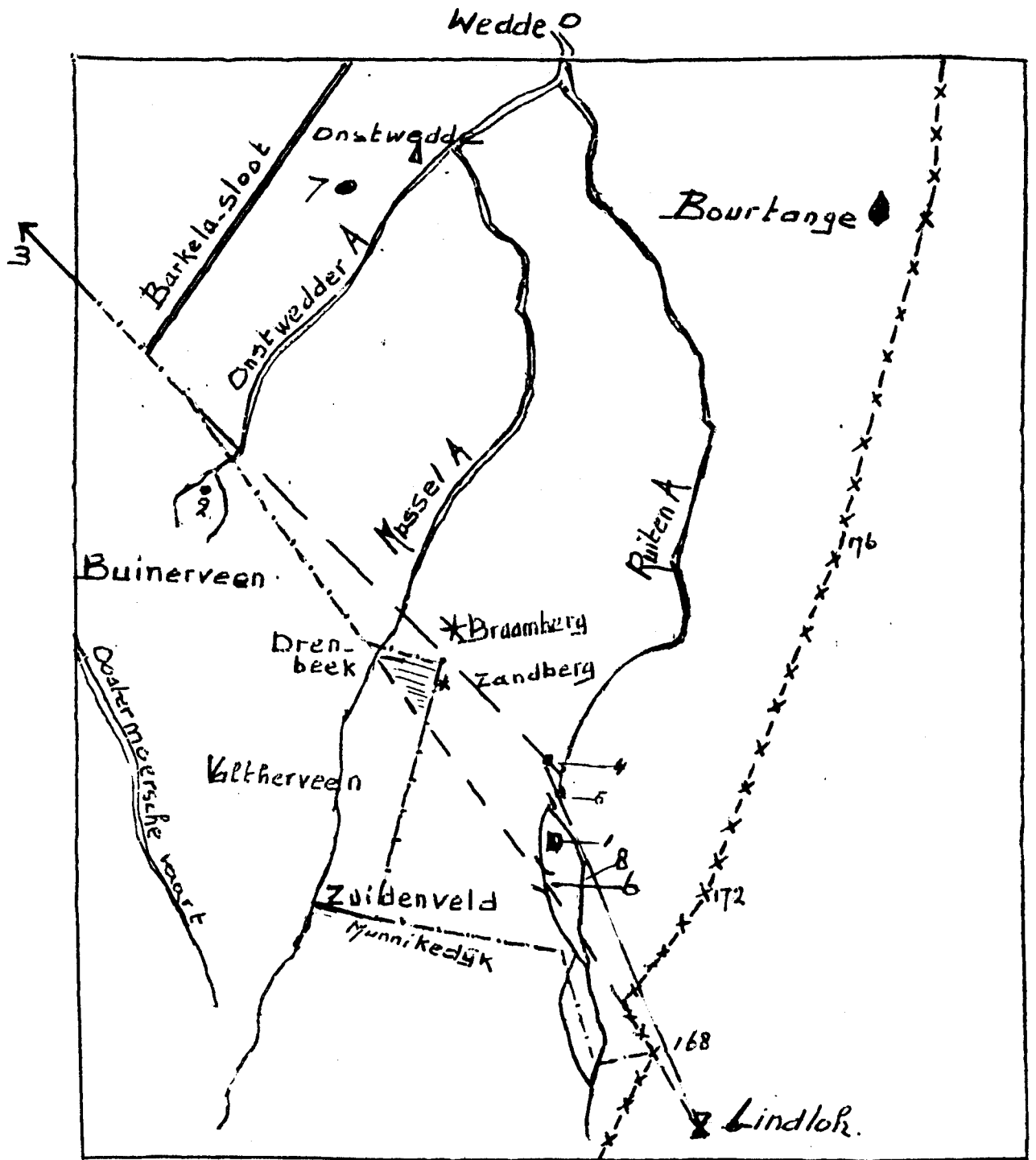
Toen droeg hij op zijn beurt in oktober 1615 Johan Sems op, de door de Westerwolders verplaatste grenspalen weer op hun oorspronkelijke plaatsen op te richten.

Tussen de Westerwolders en de Drenten bleek verschil van mening te bestaan over de plaats, waar in het verleden een brug over de Oude Ruiten Aa had gelegen, Zelfs was men het met elkaar

Op 24 oktober 1616 brachten Onstwedder boeren Valther paarden, die naar hun mening graasden op hun toebehorende weidegronden, naar de schutstal, (Een schutstal was een stal, waarin los rondzwerfend vee gestald werd. De eigenaar kon het dan later terugkrijgen tegen betaling van de kosten, In bovenstaand geval beschouwen de Onstwedders de Valther paarden dus als "los en verdwaald rondzwerfend vee"! Redactie), Stadhouders Willem Lodewijk, intussen oud geworden, hakte de knoop niet door; hij bleef zoeken naar een voor beide partijen bevredigende oplossing, In 1618 liet hij in Kopenhagen Johan Sems nog eens horen om precies te vernemen, hoe deze de grenslijn in 1615 had getrokken. Sems was namelijk intussen in dienst van koning Christiaan IV getreden, Op 21 juli 1619 kocht de stad Groningen de Heerlijkheid Westerwolde, De Groninger bestuurders wisten vervolgens heel diplomatiek met het Drents Landschapsbestuur te onderhandelen over de grensscheiding. De geschillen over het eigendomsrecht in het Zuidenveld werden bijgelegd door het gebied tussen Valthe en Ter Apel in 1629 tot gemeenschappelijke weidegronden, ("compascua") te verklaren. In 1644 wist de stad Groningen een voor haar heel voordelig compromis met Drenthe te sluiten over het verloop van de grensscheiding. De Semslijn werd naar de Drentse kant uitgelegd. Vanaf de Barkel Aa trokken landmeters de grenslijn naar de door de Westerwolders als Drenbeek aangewezen plek. Na de Drenbeek ging de scheidingslijn naar een op de Semslijn van 1615 tussen de Braamberg en Schaapsberg (Zandberg) gelegen punt, Vanaf dat punt begon de victorie voor de stad Groningen, want de gronden, die in 1629 als "compascua" waren aangewezen, gingen merendeels tot Westerwolde behoren, De kloostergebouwen in Ter Apel kwamen met de omliggende landerijen geheel binnen de grenzen van Westerwolde te liggen. Vanaf het Semslijn-punt bij de Zandberg richtte men de grenslijn in rechte lijn op de Maunnikedijk, gelegen tussen de bovenlopen van de Mussel Aa en Ruiten Aa. De grenslijn kwam op 2/3de van de afstand van de dijk, - gemeten van de Ruiten Aa - uit. De scheiding tussen Westerwolde en Drenthe zette zich langs deze dijk voort, om nabij de Ruiten Aa aangekomen, parallel met deze Aa naar het zuid-oosten te lopen, Na ruim twee kilometer werd de grens rechthoekig omgebogen om vervolgens tegen de Rijksgrens, bij de huidige grenspaal 168 , aan te lopen.

De Semslijn vanaf de Barkel Aa richting Zuidlaardermeer gaf nadien nog herhaaldelijk aanleiding tot geschillen. De stichter van Wildervank kwam ook in conflict met de Drenten toen deze meenden, dat hij venen bereikte, welke aan hen toebehoorden en niet aan het karspel Zuidbroek, In 1658 werden, als repressaille voor ongeregelheden in het Zuidlaarderveen enkele lieden uit Ter Apel door Emmenaren gevangelijk naar Coevorden gevoerd, Gedurende de Franse tijd rezen er nog wel eens conflicten, maar tot excessen kwam het niet, Na het wegtrekken van de Fransen laaiden de twisten over de grensvenen weer op. Op zaterdag 26 november gooiden Valther boeren onder bescherming van honderd manschappen van de Landstorm veenputten van de Onstwedders dicht, In het commandeurshuis te Ter Apel, toentertijd bewoond door Tamme Harms Tammes , verhoorde stadsingenieur Goedhardt Borgesius op 9 december 1814 ten overstaan van notaris Mr. S. Piccardt van Pekela ooggetuigen van het Valther delict.

x-x-x-x-x-x

Rijksgrens

.....

Grens Westerwolde-Drenthe van 1644.

—————

Semslinie van 1615.

- - - - -

Grenslinie volgens de Westerwolders in 1616.

1 = Klooster van Ter Apel.

2 = Buinerhorn.

3 = Semslinie richting de Wolfsbarg.

4 = Ter Haar.

5 = Oude brug over Ruiten A volgens de Drenten.

6 = Oude brug over Ruiten A volgens de Westerwolders.

7 = Veenhuizen,

Eindelijk kwam de wet van 5 december 1817, Staatsblad no, 32, door toedoen van koning Willem I de definitieve grens tussen Groningen en Drenthe tot stand,

-o-o-o-o-

Naschrift van de redactie, Enkele puntjes in dit artikel konden wel eens niet helemaal kloppen. De schrijver zegt, dat tussen Westerwolde en Drenthe uitgestrekte "hoogveenmoerassen" lagen. Nu was het hoogveengebied - waarop soms een veenlaag van vier meter voorkwam! - niet "moerassig", Het hoogveen tussen Westerwolde en Drenthe was dan ook over eengroot gebied best passabel. Vanuit Veenhuizen en Ter Maars trok men dwars over het hoogveen bijvoorbeeld naar de Zuidlaardermarkt, Verder naar het oosten lag een lager en hier en daar moerassig gebied; dat maakte de aanleg van een knuppelweg (de "Valther brug") noodzakelijk. Maar heel het grensgebied was bepaald niet "moerassig",

Het kan ook niet juist zijn, dat ooit de Westerwolders rechten van de Drenten op de Musselbroek zouden hebben erkend. Dat was namelijk Onstwedder grond, Juist omdat zij deze gronden op prijs stelden wisten de Onstwedders later te bewerkstelligen, dat in het Stadskanaal twee knikken gemaakt werden, de Eerste en de Tweede Afdraai, Ze voorkwamen daarmee, dat het kanaal hun marsgronden doorsneedo

Volgens de overlevering, dreef men vanuit Veenhuizen en Ter Maars de schapen een uur gaans verder zuidwaarts, din waar Sems en De la lidje later hun "linie" afbakenden. Alweer volgens de overlevering zijn die bakens herhaaldelijk door de Westerwolders omvergehaald en weggesleept, J.W.H.

-0-o-o-0-

DE WAARDE van het publiceren van genealogieën en kwartierstaten, door G.Hilvers, Assen.

Tot nu toe is er al een aardig aantal nummers van het tijdschrift "WESTERWOLDE" verschenen en in de eerste 10 nummers een aantal genealogieën en kwartierstaten.

Deze publikaties handelen vanzelfspreken alle over Westerwoldse families.

Nu is Westerwolde niet zo'n geweldig groot gebied en uiteraard komen er dan ook in al deze artikelen veel dezelfde namen voor.

Dat kan ook niet anders, want uiteindelijk hebben wij vele voorouders gemeenschappelijk.

Zo zijn er sinds de oprichting van de vereniging de volgende publikaties verschenen:

1ste jaargang nr. 1: over Mennersingh	door R.Wegman
" " nr. 2: idem	C.J. en R.Wegman
" " nr. 3: Coylers	lor. W.Hiskes
" nr. 4: Aijsingh	Mevr. G.P.I.Hiskes-Knigge
2de jaargang nr. 1: Hiskes	idem
" " nr. 1: Piccardt	G.Luth
" " nr. 2: Hazelhoff	J.H.A..Hazelhoff
" " nr. 3: Wegman	C.J. en R.Wegman
" " nr. 4: Gelling	H.Gelling
3de jaargang nr. 1: Luth/Engelkes	G.Luth
"	
" nr. 2: Schrage	E.G.Schrage
" nr. 2: Steenhuis/Wubs	F.H.Steenhuis

Nu heb ik er eens één naam uitgelicht, die in zeker 6 van de bovengenoemde publikaties voorkomt: NANINCK, (Nannink, Nanningh, Nannings, Nanni.ngs).

Als oudste te vinden bij Wegman in hun "Westerwoldse kwartieren", onder nummer 8400. In het volgende overzicht aangegeven met: CJW 8400: Aijcke Nanninck, geb. ca. 1510.

Dat het belangrijk is, om:

ten eerste te publiceren en ten tweede deze publikaties, aandachtig door te nemen, mag misschien blijken uit enige voorbeelden:

- Gelling gaat in zijn artikel met de Nanning's niet verder dan de nrs. 908/920 (kwartierenverlies), doch Schrage noemt 2 generaties méér; dat zijn de bij Gelling ontbrekende nummers 1816/1840 en 3632/3680 !
- Ook verschillen komen dan naar voren: Ruud Wegman laat een Wendelke Reints Nanning een dochter zijn van EVA Johans Nannings en van Reint Fredericks HARDINGH,, terwijl C.J.Wegman haar een dochter noemt van Reint Johans Naninck en Gepcke Fredericks Hardingh (CJW 525).
- Vanzelfsprekend stuiten we ook op tikfoutjes: bijv. Gelling geeft aan onder nr. 45, dat Jantje van der Boor is overleden te Westerbork op 13 januari 1851, zij is echter overleden te Hijken, gemeente Bellen, op 13 januari 1850.
- Wat op het eerste gezicht vreemd lijkt, doch niet onmogelijk is is dat Boele op 't Nannings sterft in 1659, en dat zijn zoon geboren wordt in 1660. Er wordt dan ook meestal gesproken van: circa!

SAMENVATTING uit diverse publikaties betreffende de naam: NANINCK

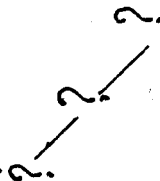
CJW = C.J.Wegman
S = Schrage
L = Luth
G = Gelling

CJW 8400: Aijcke Naninck * ca. 1510
Landb. op Naninck-erve X ca. 1540 met??
CJW 4200: Olert Naninck * ca. 1540
† na 1591, landb. op idem
CJW 2100: Johan Naninck * ca. 1570
† na 1638, landb. op idem
† X ca. 1600 met ??
CJW 1050: Reint Johans Naninck, * ca. 1602, landb. op idem
† na 1663. X 1632 met Gepke F.Hardingh.

Vlg. R.Wegman :

Eva Johans Nanning
X : Reint Fr.Hardingh

CJW 525 Wendelke R.Naninck
* 1650 † 1730
X 1674 Hiske K.Mennersingh

S 1794: Aicke Nannings X na 1624 met Swanneke

S 896: Boele op 't Nannings † 1659
X 1637 met Lamme Nannes

S 448: L 952; Aicke Boeles Nannings * 1660
G 908/920 X Anneke Claessens

Vlgs. Hiskes:
Reint Nanning
X Albertien
Aijcke Reints Nanning
* 1700 † 1772
X Jantien Hiskes
Hiske Kijkes Nanning
X Trientje Abels Migchels.

Geerd Aijckes Nanning G 454
Genoemd door Schrage G 460
bij mr. 112

Claes Aikes Nannings
X Christina Molanus

L 476 Boele Aikes
Nannings
* 1696 † 1733
X 1: Geertien
Halm

X 2: Swaantje G.
ter Maars,
(Nakomelingen
Halming)

G 227. Grietje Cl.Nanningh
X Frederik F.Hardingh

G 230/231
Everwijn Cl.Nannings
X Naanke F.Nanning
d.v. F.F.Hardingh en
A. ten Veldhuis

G115: Freerkien Everw. Nannings

Of Boele was inderdaad al overleden voor zijn zoon Aicke geboren werd. (Zie Schrage).

- Ook merkwaardige combinaties komen voors
CJW 1050/1051

Reint Johans Nanningh

Gepcke Frericks Hardingh

Schrage 836/837 Reint Hardingh en
Gepcke Frericks Nanningh.

Uit bijgaand overzichtje, een beknopte samenvatting van wat er in de diverse publikaties is op te maken, blijkt ook dat er nog veel vraagtekens overblijven, bijvoorbeeld: was Boele "op 't Nannings" een nakomeling van Reint Johan Nanningh, die eerder landbouwer op Nanningh-erve was?

Helmkruidstraat t
9404 JS ASSEN.

G,Hilvers

Genealogische Dag

Voor het eerst in de geschiedenis van de Drentse Historische Vereniging zal op 23 april a.s. in Bellevue te Assen een genealogische dag worden georganiseerd, Aanvang 9.30 uur, sluiting plm, 16.- uur.

Het programma is gewijd aan Drentse aangelegenheden en luidt als volgt:

Na de opening door de heer H.M.Luning. voorzitter van de sectie Genealogie, zal de heer dr. ir. A.P.Oele, Commissaris der Koningin in Drenthe, een korte toespraak houden,

Dat Drenthe ook in het verleden voortvarende gouverneurs gehad heeft kunt u beluisteren in de lezing door prof. dr. M.G.Buist over: "De Gouverneur D.J. van Ewijck van Oostbroek en de Bildt",. Het volgende onderwerp betreft "De Relaties tussen Drentse Ambtenaren" en wordt behandeld door de heer drs, F.Smit.

De middag heeft als thema: VERLOVEN en TROUWEN.

Mr, P.Brood houdt een inleiding over dit gebeuren in Drenthe.

H,Tupan zal over de gebruiken rond deze feestelijkheden spreken.

Het Volk van Grada toont de kleding, die bij dergelijke aangelegenheden gedragen werd.

Ter nadere informatie over Drenthe, genealogie en geschiedenis zijn diverse stands ingericht, welke in de pauzes bezocht kunnen worden, Kosten voor deze dag, inclusief consumpties en koffie-maaltijd, zijn f,30.- per persoon, Aankomst kan geschieden door dit bedrag over te maken op giro 3550141 ten name van de penningmeester van de Drentse Historische Vereniging te Diever, met vermelding: Genealogische Dag. Uw kaart ligt dan klaar aan de zaal.

Voor inlichtingen kunt u bellen: 05905 -1906,

WOLVENJACHTEN

I n het verleden hebben heel wat dieren Westerwolde bevolkt' die daar nu al lang niet meer voorkomen. Lang geleden huisde de bruine beer in de dichte Westerwoldse bossen; in de riviertjes bouwden bevers hun kunstige dammen. Dassen en marters, nu zeldzame verschijningen in ons land, waren eens algemeen en bij de vervening werden nogal eens de zware hoorns van de nu al lang verdwenen oer-os gevonden. Eekhoortjes zijn al lang uit Westerwolde verdwenen. Ook ringslangen en adders, eens algemene verschijningen, zijn al lang uiterst schaars geworden. Vossen zijn er nog wel, wilde varkens komen af en toe van over de grens ons land binnen en reeën komen de laatste tientallen jaren weer wat meer voor. Maar het edelhert daarentegen is al lang verdwenen en toen de dichte bossen verdwenen, verdwenen ook de auerhanen, waaraan het gehucht Hahnetange (bij Ter Apel over de grens) nog zijn naam ontleent.

Een "wild" dier, dat het in Westerwolde en in Drenthe nog vrij lang uitgehouden heeft, is de wolf. Er zijn tijden geweest, waarin er zoveel wolven voorkwamen, dat zij tot een plaag werden. In de jaren 1233-1234 bijvoorbeeld kwamen er zoveel voor, dat niet alleen veel vee door deze dieren verscheurd werd, maar dat ze zelfs op de begraafplaatsen de lijken opgroeven! Dat is vaker voorgekomen en daaruit stamt dan ook het gebruik om een graf af te dekken met een zware steen of zerk. Picardt schreef daarover: "alsoo dat de Ingesetenen genootsaecht sijn geworden met Sarcken en Steen-en de begravene lichamen voor de Wolven te bewaren".

Dat was dus in de jaren 1233/34. Maar nog veel later kwamen er regelmatig wolven voor, ook in Westerwolde. En ze waren lastig: ze roofden brutaal schapen of lammeren uit de kudde en de scheper en zijn hond stonden nogal eens machteloos. Op de henen roofden ze ganzen, eenden en kippen. Ook in Westerwolde stuiten we hier en daar op namen, die aan die tijd herinnert, Namen als b.v. de "Hongerige Wolf" voor een herberg, of de "Wolfsleegte" in het Weenderveld. Hier zou eens de aandacht van een boerenknecht getrokken zijn door een koe, die in een vreemde houding roerloos op een bepaalde plek stond. Toen hij ging kijken, wat er aan de hand was, vond hij ter plaatse een wolf, die door de koe met zijn hoorns gedood was. Ons zijn geen voorbeelden bekend van wolven, die mensen aanvielen; voor de rest waren deze dieren blijkbaar lastig genoeg. Daarom trok men af en toe op wolvenjacht en daaraan kwam een elk te pas!

E r is een stuk bewaard gebleven uit het jaar 1772, daarin richt te toenmalige drost in Wedde, Petrus Muntinghe zich tot de Westerwoldse karspelen met de mededeling, dat hem vanuit Sellingen aanhoudend klachten bereikten over het optreden van wolven, die daar "verscheidene runderen en paarden" in 't veld hadden verscheurd en opgegeten. De drost vond, dat het tijd werd, gezamenlijk een wolvenjacht te organiseren en hij had voor dat doel een soort van "reglement" gemaakt, dat we hieronder laten volgen.

Art, 1. Zodra zich wederom een of meer wolven binnen de Heerlijkheid Wedde en Westerwoldingerland vertonen, zullen de ingezetenen of de volmachten van het karspel, waaronder de wolf gezien is, daarvan ten spoedigste kennis geven aan het Gericht -ier plaatse, met nauwkeurige opgave van de aangerichte schade.

Art. 2, Na deze bekendmaking zal de dag van de te houden wolvenjacht terstond worden vastgesteld, waarvan dan aan alle volmachten van de karspelen en schansen behoorlijk aanschrijving zal worden gedaan, waarna dezen met hunne ingezetenen, uit ieder huis tenminste één weerbare man, zonder verzuim opkomen om te assisteren,

Art. 3. De verst afwonende ingezetenen zullen zich tijdig op weg begeven naar het karspel, waar de schade is aangericht en verder naar de streek, waar men denkt, dat de wolf zich ophoudt, op aanwijzing van de volmachten scharen ze zich naast de andere karspellieden op het veld, om verder op te marcheren, teneinde een grote kring te formeren.

Art, 4. Bij het uittrekken zal een ieder zich hebben te voorzien van een twee-tande hooivork, mestgaffel of ander dienstig en handig werktuig om de wolf te kunnen keren; Zij, die met schietgeweer weten om te gaan, nemen een fiksche snaphaan of jack, roer mee, benevens kruit en lood.

Art. 5. Niemand van de lieden, op 't veld geschaard, mag de kring moedwillig verlaten of verbreken, door vóór- of achterwaarts te wijken, bij de breuke van èen pond groot,

Art. 6. Geen vrouwen en kinderen zullen mee mogen optrekken of in de kring staan, dezen zullen terstond van daar gejaagd worden,

Art. 7. De plaats, waar ongeveer de kring het dichtst gesloten dient te worden, zal zo mogelijk op harde grond plaats vinden, hetzij op 't veen of in 't veld, en zal worden aangeduid door een hulststruik, een afhangende wimpel of enig ander van verre zichtbaar teken, hoog in de lucht aangebracht.

Art. 8. Zodra de wolf in de kring wordt ontdekt, zullen de manschappen aaneengesloten voorwaarts gaan en hem de doortocht beletten; als het aantal mannen groot genoeg is en het terrein het toelaat zal de kring verdubbeld worden.

Art. 9. De volmachten hebben te zorgen, dat de beste schutters, zoveel mogelijk op een distantie van 40 à 50 treden in het voorste gelid van de kring worden verdeeld, om de wolf, zich opdoende, des te secuurder te kunnen treffen.

Art. 10. Is de wolf terneer geveld, dan zal hij in het kerkdorp, waaronder het veld gelegen is, waar hij doodgeschoten is, aan een hoge staak worden opgehangen, zonder dat de schutters, die hem getroffen hebben, op hem enige aanspraak mogen maken of hem vervoeren naar elders.

Art. 11. Niemand mag op deze jacht een hond meenemen op verbeurte van één ducaton.

Art. 12. Niemand zal gedurende de wolvenjacht bij de optocht, het naderen en sluiten van de kring, in geen geval zijn geweer op enig lopend of vliegend wild mogen lossen, dan alleen op de wolf bij de breuke van 2 pond groot, en verbeurte van het roer, dat niet onder de 5 zilveren ducatons zal kunnen ingelost worden, onverkort alle verdere recht en actie van de Heer Luitenant Houtvester van Stad en lande, in deze competerend.

We zien het: de drost stelde in 1772 vrij nauwkeurige "spelregels" op voor zo'n wolvenjacht, Moeten we daaruit afleiden, dat voordien de wolvenjachten zonder veel orde en regelmaat plaatsvonden? Misschien is dat wel het geval geweest.

In het "Breuckenboek" vinden we de wolvenjachten enige keren genoemd en dan blijken er wel eens ruzietjes en scheldpartijtjes te zijn geweest.

Bijvoorbeeld in 1642, toen Harmen Wiltts één gulden en tien stuivers mocht offeren omdat hij "op die wulve jacht" Hisko Lamberts geslagen had,

Drie jaar later is er kennelijk wederom zo'n wolvenjacht gehouden: in 1645 is Hans Mennersinck de boosdoener; hij heeft de "buirmeester" (dat zal de boerrichter geweest zijn) Eedo Hannes "op de wulvejacht" uitgescholden en dat kost hem twee gulden en tien stuivers. Je kon dus goedkoper Hisko Lamberts een oplawaai verkopen dan de "buirmeester" uitschelden,...

Zo lijkt het althans, maar de "breucken" werden toen ook vastgesteld naar gelang van de financiële draagkracht van de euveldader en 't is dus ook best mogelijk, dat Hans Mennersinck meer kon betalen dan Harmen Wiltts...

----- J.W.H.

HOE HET GROEIDE

Op 24 oktober 1833 kwamen de Onstwedder rijksontvanger Johannes Muller met zijn beide kinderen en het zoontje van de Onstwedder schoolmeester Welp bij lichte maan in de vroege avonduren terug van de Pekelder markt. In hun gezelschap bevond zich ook de schatter van slachtvee Engels. Onderweg werden ze ingehaald door enige opgeschoten jongelui uit Onstwedde, waaronder Albert Wessels en Jan Wubbes Hels. Het begon met een scheldpartijtje, waaraan ook zekere Boele Harding zich schuldig maakte en het duurde niet lang, of er vielen klappen, waarbij Muller zelfs in een wijk terecht kwam. Deze schijnt van katholieke huize te zijn geweest. Muller stelde zich de volgende dag onder behandeling van de heel- en vroedmeester Jan Alken uit Vlagtwedde en diende een klacht in. In december verschenen derhalve Boele Harding, Albert Wessels en Jan Wubbes Hels voor de Winschoter rechtbank. En wat was nu eigenlijk de aanleiding? Dat was een "geloofskwestie". Omstreeks 1832 waren er ook in Onstwedde hervormden, die vonden, dat in hun kerk de al-oude leer verwaterd was. Een stroming, die overal de kop opstak en die vooral verdergedragen werd door de predikant Hendrik de Cock. Het blijkt, dat een aantal Onstwedders, zelfs wel 50 a 60 personen, op zondagmiddag uit Onstwedde vertrok om in Oudepekela te gaan luisteren naar een prediking van zekere Harm Gelms. De toenmalige Onstwedder predikant ds. Oomkens duidde ze aan met: "Gelmisten". Overigens kreeg ook dominee Oomkens vaker en vaker te horen, dat hij te "onrechtzinnig" was geworden; de gezangenboeken had men totaal niet in tel, die werden eenvoudig weggedaan, Er ontstond een niet weg te cijferen scheuring in de hervormde kerk.

In juli 1835 maakte ds. De Cock een rondreis door deze omgeving en op 15 juli van dat jaar sprak hij in Onstwedde . Hiervoor had Freerk Boelems Harding zijn schuur aan de huidige Hardingstraat beschikbaar gesteld. Dat kostte Harding overigens achteraf wel een fikse boete (in totaal f.57.84), want ook van overheidswege trad men op tegen de "afgescheidenen". Toch zouden de Hardings zich pas in 1849 aansluiten bij de "Afgescheidenen".

Intussen is op 16 juli 1835 de Afgescheiden gemeente in Onstwedde geïnstitueerd en wel door ds, De Cock zelve, De eerste bijeenkomsten werden bij de leden aan huis gehouden. Later huurde men de woning van Abel H.Boels, Burgemeester Karskens zat er maar mee. Immers: formeel waren dergelijke godsdienstoefeningen verboden en hij had daarop maar toezicht uit te oefenen. Voor Karskens, die ongetwijfeld bevriend geweest is met een aantal "gereformeerden" zoals ze later gingen heten, een moeilijke zaak; hij zat eigenlijk tussen twee vuren! Daar kwam bij, dat de hervormde kerkeraad hem op zijn huid zat,, Hij heeft dan ook een paar keer proces verbaal laten opmaken tegen mensen, • die hun woning beschikbaar hadden gesteld voor het houden van godsdienstoefeningen, maar kennelijk deed hij dat met enige tegenzin.

I n 1842 kreeg men de eerste "afgescheiden" predikant in Onstwedde, dat was Berend Amsing, een "kistenmakersknecht" uit Groningen, die bij Abel Boels in de kost ging. Kort na zijn komst kocht men van Geert Jans Meesters een huis, erf en tuin in de "Hörn" te Onstwedde voor de somma van f.700.-. en hier werd een kerkje gebouwd. Eind 1869 was het kerkje te klein geworden en werd afgebroken, terwijl aan de Dorpsstraat een nieuw kerkgebouw werd opgetrokken, Op de plaats van de kerk in de "Hörn" werd een schoolgebouwtjje gezet en de voormalige pastorie werd schoolmeesterswoning. Het schooltje werd in 1887 afgebroken, de oude schoolmeesterwoning met de tuin werden in 1889 voor 1400 gulden verkocht aan Hiske Hindriks Smit wiens grootvader al veel eerder in de "Hörn" bezitter geworden was van het al-oude "Mennersing". Die oude pastorie heeft nog stand gehouden tot 1960 en werd toen afgebroken. De eerste gereformeerde kerk in de "Hörn" werd op 5 juni 1842 in gebruik genomen, kort daarvoor was de gemeente in Onstwedde door de regering als kerk erkend, Maar bepaald gemakkelijk hebben de eerste gereformeerden het ook in Onstwedde niet gehad... .

J.W.H.

GENEALOGIE DRENT(H)

Geert Drent X ? ? ?

Jan Geerts, X Petertje Hindriks, geh. ± 1670.

Kinderen:

Geert, * 20-9-1672

Geert, * 11-2-1674

Hendrik, * 26-11-1676

Hendrik, * 16-11-1679

Hendrik, * 8-5-1683

Hendrik, * 31-10-1686

Trijntje, * 29-9-1689

Geesje X Reint Geerts,

Allen gedoopt te Oude-Pekela.

Hindrik Jans X Fenne Jacobs Seuven, H.c. Veendam 21-11-1711

Kinderen:

Jan, * 24-11-1713

Albertje, * 21-4-1715

Petertje, * 26-3-1717

Jacob, * 19-4-1718

Grietje, * 18-12-1724

Geert, * 17-6-1726

Pieter, * 4-9-1729

Allen gedoopt te Oude-Pekela.

Pieter Hindriks X Hillegien Reints

kinderen:

Engeltien, * 2-5-1756

Reind, * 5-3-1762

Hilwert, * 2-8-1767

Annegien, X Jan Heijes en overl. 9-2-1798

Allen gedoopt te Vlagtwedde

Hendrik, * 11-9-1764 te Nieuwe-Pekela

Jan, * 28-11-1770 te Boertange

Hindrik Pieters X Grietje Tabbes Warntjes, m. 14-10-1769 te
geh. 25-7-1790 Vriescheloo

Kinderen:

Pieter, N 1-8-1791 X 15-6-1813 te Bellingw. m. Jantje Hendriks
Dijksterhuis

Habbo, * 6-1-1794, X 21-10-1815 te Bellingw, m. Frouwke Fronica
Heller

Reint, * 5-6-1796, X 16-12-1820 te Wymeer(Dl.) m. Jantje Hindriks
Kruse

Jan, * 26-2-1801, X 15-5-1827 te Vlagtw. m. Grietje Jarkes Bonkes

Hindrik, * 20-2-1804, X 3-10-1836 m. Frerikje Hindriks Medok te
Delfzijl

Hilvert, * 16-2-1807, X 6-5-1837 te Onstw, m. Elsie Alberts Bos

Hillechien, * 20-12-1809, X te Vlagtw, 13-12-1836 m. Kristiaan
Jans Kramer.

Roelf, * 10-3-1812, X op 21-5-1841 te Vlagtw, m. Gertruda Johanna
Welter.

Hilvert Hindriks X Elsien Alberts Bos, geb. 4-11-1817 N.-Pekela
Geh. 6-5-1837 Onstwedde

Kinderen:

Kornelsien, * 5-2-1838, geh. 15-3-1862 te Onstw, m. Freerk Spier.
Grietje, * 12-9-1839, geh. 14-11-1861 te Onstw. m, Hendrikus

Wal land.

Hinderkien, * 5-2-1842, geh. 13-2-1867 te Onstw, m. Auke Venema
Hillechien, * 8-10-1843, geh. 15-4-1871 te Onstw.m, Geert de Blouw
Janna Margrieta, * 16-3-1848, geh. 11-10-1873 te Onstw. m. Gerrit

van der Veen.

Albertje, * 10-10-1850

Jan, * 11-6-1853

Allen geboren te Onstwedde.

Jan Hilverts X Jantje Grooten, geb. 14-1-1849 te Borger
Geh. 29-7-1876 te Onstwedde

Kinderen:

Marchien, * 29-9-1877 te Onstw. 1 Cornelis de Blauw op 25-3-1902
te Emmen

Otto, * 17-6-1880 te Odoorn, geh. 12-7-1906 te Emmen m. Trijntie

Elsiena, 13-8-1884 te Odoorn

Geert, * 1-5-1887 te Emmen, geh. te Emmen op 28-5-1921 m. Geertje Vörding

Jan, * 15-10-1888 te Emmen, geh. te Emmen op 3-4-1913 Kuiper.
met Renskje Bos,

Aaltje, * 15-3-1891 te Emmen

Freerk, * 1-7-1894 te Emmen, geh. te Emmen op 20-3-1913 met:
Remke Hazelhoff.

Hilvert, * 20-9-1882 te Odoorn, overl. 26-11-1907 te Bochum (Dl.)

Otto Jans X Trijntje Vording, geb. 16-12-1883 te Emmen
Geh. 12-7-190 te Emmen

Kinderen:

Jan, 7-9-1907

Elsienus, * 21-5-1909

Hilvert, * 29-12-1910

Jantje, * 29-7-1912

Jantina Berendina, * 5-1-1916

Trijntje, * 11-9-1920

Marchien, * 15-9-1918

Lena, * 22-5-1923

Otto, * 27-2-1927

Allen geboren te Emmen,

Otto Otto's X Wilhelmina Lodevika Maria Constance van Eijmeren,
geb. 28-9-1830 te Arnhem.
Geh. 19-12-1960 te Emmen.

Kind:

Erik, * 11-8-1962 te Emmen.

-o-o-o-o-

WIE KAN MIJ HELPEN aan gegevens van de volgende families:

Drent(h); Kappen; Oldenburger; Lindeman; Zeven; Seuven; Springer;
Bos; Foekens; Grooten; Tiepsche; De Vrieze; De Vries; Witkop.
Deze hebben allemaal in de omgeving van Wildervank-Veendam-
Oude- en Nieuwe-Pekela en Onstwedde gewoond in de jaren 1700 -
1850.

TE KOOP OF IN RUIL: Jaarboek v.h. Centraal Bureau voor Genealogie,
1978 en 1979. Verder Gruoninga no. 1 - 1976.

GEZOCHT: Gruoninga no. 4 - 1973

WIE KAN gegevens verstrekken over de volgende personen:

Jantje Alberts Lindeman, 26-5-1 790 te Nieuwe-Pekela
Kornelsien Thomas Foekens, i 24-12-1795 te Nieuwe-Pekela

Zoon Habbo Warntjes, ged. 19-6-1735 te Bellingwolde, geh.
in 1759 te B.wolde m. Geessien Roelofs, ged. 25-9-1740 te
Vlagtwedde. Wanneer is zij overleden?

Vader Warntjes Habbes, ged. 11-12-1707 te B.wolde, geh. 19-4-1733
te B.wolde met Geeske Hinderka van Rhede(Dl.) , wanneer is zij
overleden?

Roelf Arends van Onstwedde, ged. 14-2-1701 aldaar, wanneer overl.?
Geh. 17-11-1726 te Vlagtw. m. Grietien Hindriks van Wagtum
(Westfalen), wanneer is zij overleden?

WIE WEET, wat het volgende precies betekent:

Beroep: Werkhuispupil

Beroep: Gealimenteerde.

O.Drenth
Van Blankenheimstraat 35
7815 ST E M M E N
tel. 05910 - 13253.

Wat de laatste vraag van de heer Drenth betreft: het gaat hier
niet om "beroepen" in de huidige zin van het woord.
Een "werkhuispupil" was een kind, dat in een armenhuis was
opgenomen en daar werd verzorgd. De (gemeentelijke) armenhuizen
van weleer werden doorgaans: "werkhuys" genoemd, De opgenomen
armen, die tot werken in staat waren, - vaak ook jonge kinderen! -
werden zo mogelijk uitbested, vandaar de naam "werkhuys". Het-
geen zij verdienden verviel echter aan het "huys", dat geleid
werd door een "vader" en een "moeder".
Ook "gealimenteerde" is geen beroep; dat is iemand, die een
"alimentatie" ontvangt. Een alimentatie is een vergoeding, die
iemand jegens iemand anders verschuldigd is. Zo kan iemand
bijvoorbeeld verplicht worden, bij een echtscheiding zijn
gewezen echtgenote regelmatig een bepaalde alimentatie uit te
keren. Een alimentatie kan ook toegepast worden in gevallen van
natuurlijke kinderen; de natuurlijke vader, die niet wil huwen,
kan verplicht worden ten behoeve van zijn natuurlijk kind tot
diens meerderjarigheid een bepaalde alimentatie uit te keren.

Redactie.

-o-o-o-o-

NAAR AANLEIDING VAN ....

Naar aanleiding van de vergadering van 26-6-1982, waar de heer N.K.T.Vrieze vertelde, dat de kloostergoederen van het Klooster te Ter Apel aan de kerk van Sellingen behoorden, wil ik u graag het een en ander uit de doeken doen.

In 1216 werd in het uiterste zuiden van Westerwolde een Praemonstratenser of Norbertijner mannenklooster gesticht met de latijnse naam: "Domus Lucia" (Huis van het Licht). Deze orde van reguliere kanunniken is in 1126 gesticht door Sint Norbertus (ca. 1080 - 1134) naar wie zijn volgelingen zich Norbertijnen noemen, Het eerste klooster van de Norbertijnen werd te Prémontré nabij Laon gesticht, vandaar ook de naam: Praemonstratensers. Er zijn in deze orde mannen- zowel als vrouwenkloosters. Ze staan onder een abt of een abdis,

De kloosters staan kerkelijk geheel buiten het parochielevens en buiten de Bisschop. Ze zijn verantwoording verschuldigd aan het moederklooster, Wel moet bij de plaatselijke pastoor toestemming gevraagd worden om de eigen Mis te mogen opdragen. Dat de pastoor daartegen nooit bezwaren heeft, is begrijpelijk.

Het geeft veel voordelen, bijvoorbeeld wanneer de parochie vacant is doet een geestelijke monnik uit het klooster meestal het parochiewerk. Ook doen ze het diaken- en sub-diakenwerk, (helpers onder de Mis, kerst, pasen, pinksteren).

Het gebruik was, (vermoedelijk voor de Reformatie ook in Westerwolde, we zien daar Jacobus Wiltinck en Everardus Tensinck, allebei Westerwoldse boerenzonen), dat de tweede zoon van een boerenfamilie veel in het klooster trad, Het familiekapitaal en ook de boerderij bleef bij elkaar. In vele kloosters kon men theologie studeren,

Hoe het eerste klooster er heeft uitgezien, valt niet meer te achterhalen. Helaas valt ook niet meer te achterhalen, hoe de Abdij te Schildwolde in het bezit gekomen is van de gronden in Ter Apel. Wel weten we, dat de Norbertijnen omstreeks 1400 alles verlaten hebben. De eigendomsrechten vervielen weer aan het klooster te Schildwolde EN DUS NIET AAN SELLINGEN,

In 1458 kocht Jacobus Wiltinck de verlaten uithof van de Proost (beheerder van de tijdelijke goederen van een klooster) van het Maria Gratia Klooster te Schildwolde. Jacobus Wiltinck was Vicaris van Loppersum en Pastoor van Garrelswaer. In 1464 schonk hij de verlaten uithof aan Peregrinus van Kampen, de magister-generaal der Kruisheren.

De broeders van het Heilige Kruis of de Kruisheren is de enige orde, die in Nederland is ontstaan. D'e stichter Theodoris te Cellis ging met de Bisschop van Luik omstreeks het jaar 1200 ter kruisvaart,

nderweg werd de Bisschop echter ziek en ze zijn huiswaarts gekeerd.

In 1211 kreeg Theodoris te Cellis een kapel in Hoei bij Dinant aangeboden door de Bisschop en daar stichtte hij het eerste Kruisherenklooster.

Men wilde hen, die ter kruisvaart togen, bijstand verlenen. Vanuit het S't.Geertruud Klooster B'entlage bij Rheine (Eins) werd in Ter-Apel het klooster gebouwd, dat in 1465 werd ingewijd, Aan het hoofd stond een prior.

Op 3 oktober 1501 werd de Kloosterkerk met 7 altaren gewijd door Bisschop Conraad van Diepholz.

In 1594 kwam het klooster in handen van de Staten Generaal, evenals trouwens heel Westerwolde, dat toen "Generaliteitsland" werd.

De Staat had in die tijden een kloosterfonds, waaraan alle kloostergoederen vervielen. Daarom ben ik er van overtuigd, dat de kloostergoederen in geen geval aan Sellingen behoorden, zoals de heer Vrieze schreef,
Ter Apel, 22 september 1982.

A.EENJES

Wij zijn het, vooral ten aanzien van dat laatste, volmondig met de heer Eenjes eens.
Het eerste klooster, dat in 1216 gesticht zou zijn, is waarschijnlijk zeer bescheiden van omvang geweest. Weliswaar is er een verhaal, dat bij een der Dollard-doorbraken eens maar liefst 70 monniken uit Ter Apel verdronken zouden zijn, maar dat lijkt zeer onwaarschijnlijk, het Dollardwater heeft immers nimmer Ter Apel bereikt!
Dat eerste klooster is duidelijk geen lang leven beschoren geweest. En dat ik ook wel verklaarbaar: de tijden waren bijzonder onrustig, de Schieringers bevochten de Vetkoopers en omgekeerd en de kloosterlingen schroomden vaak niet, zich in deze oorlogjes te mengen... Omstreeks 1400 zijn de Monniken uit Ter Apel vertrokken naar het klooster Scharmer.,
De heer Eenjes schrijft, dat Jacobus Wiltinck in 1485 "een verlaten uithof" kocht te Ter Apel, om een en ander vervolgens te schenken aan Peregrinus van Kampen. In feite echter staat er in de schenkingsakte: " een verwustede arve ende guet " dat volgens het stuk vanouds "apel" heet, "zoals het daar gelegen is in land en zand, bos, weide, turf, water, enz. gelegen in het karspel van Selligh in Westerwolde". De "verlaten uithof" komt ons voor, veeleer een ruïne te zijn geweest. Trouwens: het was ongeveer 85 jaar aan zijn lot overgelaten geweest!
De vraag blijft open: Wie hebben in 1216 in Ter Apel dat eerste primitieve klooster gesticht? De veronderstelling ligt voor de hand, dat het hier ging om een stichting vanuit het klooster te Schildwolde, of was de eerste vestiging in Ter Apel een uithof van dit klooster? Vast staat, dat het in 1400 de Proost van Schildwolde was, die de Ter Apeler monniken opdracht gaf, naar het klooster Scharmer te vertrekken.
Door een misverstand ontbrak het stuk van de heer Eenjes in ons decembernummer; we hopen dat nu te hebben hersteld.

J.W.H.

UIT ANDERE BLADEN

Gens Nostra van maart 1982 bevat artikelen over: het geslacht Hermans, Van Ittersson-Van Iterson; het Doesburgse geslacht Soer; het geslacht Aertoom'.; kwartierstaat S'wart-Mulder.
Het aprilnummers Te Winckel-Nijkamp; Genealogie Wispelwey; kwartierstaat van de scheepsbouwer Cornelis Verolme; Noordhoff in Stad Groningen; kwartierstaat Greidanus-Jaeger,
Het mei/juninummers Stamreeks Raessens, genealogie ir. Henricus Hubertus van Kol; het geslacht Van Geloven; Meulenhof
Het juli-augustus nummer: Genealogie Landhout; Tempelaer ; stamreeks Ceulemans-Keulemans ; De Beus; kwartierstaat Van den Boogaerd.
Het septembernummer: Geslacht Boom der familie Roosa uit 1738; Genealogie Gantvoort; het gouden bruidspaar Dunnewold-Valkenburg.
Het oktobernummer: Genealogie Verdon(c)k ; Genealogisch onderzoek in Venetié ; Kwartierstaat Greidanus-Jaeger, vervolg,
Het novembernummer: het Utrechts-Wagenings geslacht Junius; Genealogie Verdon(c)k, vervolg; kwartierstaat Van den Bogaerd, vervolg .
Decembernummer: Genealogie op een tweesprong, bevat gegevens over de familie Werkhoven;(Van) Markus.
Men ziet het: zoals gewoonlijk weinig van "boven Zwolle".
Dichter bij huis blijven we met "Ons Waardeel" van onze Drentse zustervereniging.
1982-2 bevat onder meer: De ambtelijke tak van de familie Alingh; Het wapen der Van Dwingelo's; De Van den Campe's op de havezathe Dunningen; Kruisvaarder tegen de homofielen en Herinneringen aan de E.D.S,
1982-3 brengt: Lunsingh in Westervelde; De exploitatierekening van een verhuurd huis in Meppel in 175711767; Over een opeis, Een kwestie van "classe" in Dwingelo; De computer voor archivaris, historicus en genealoog plus wat kleinere artikelen,
1982.4 geeft: geen genealogische bijdragen, wel historische, o.a. Schoolbezoek in de 19de eeuw; Rondeten der schoolmeesters; Hendrik Jan Nassau en 't Drentse onderwils in de 19de eeuw; Het schoollokaal in de 19de en 20ste eeuw; Meester Weide, enz,
1982-5 bevat: De Hoogeveense familie Winkel; de familie Wiffen, Wuffen, Wuffing te Zuidlaren e.o.; Nog eens de familie Alingh; Aanvullingen op de genealogie Tabing; Heiden op de es; Schets van de Gerard Adriaan van Swieten Tuinbouwschool.
1982-6 tenslotte brengt: De staatkundige rol van de ridderschap in Drenthe na 1813; Het Huis Terborch te Eelde; Wieland en Lunsingh Wieland.
De genoemde nummers liggen voor onze leden ter inzage bij het secretariaat; eenvoudige inlichtingen kunnen ook schriftelijk verstrekt worden, mits postzegel voor antwoord wordt ingesloten.,

NIEUW!!

Het raadplegen van doop-, trouw- en bergraafboeken in een archief is steeds een tijdrovende zaak en menigeen zal wel eens de wens gekoesterd hebben: Kon ik die boekeau naar een tijdje thuis krijgen, Dan immers hoeft men niet een nauwlettend oogje op de klok te houden en men kan rustig uitzoeken en eventueel gevonden gegevens verwerken. Maar het is begrijpelijk, dat rijk, provincie en gemeente onmogelijk kunnen overgaan tot het "uitlenen" van de -dikwijls zeer oude - bescheiden*

De Drentse Historische Vereniging nu heeft een zeer lofwaardig initiatief genomen, dat tegemoet kan komen aan de bovenbedoelde "vrome wensen". Men heeft daar namelijk een aantal trouw-, begraaf en burgerboeken gefotocopiëerd en in bandjes gebundeld in plastic ringbanden. Gegadigden kunnen deze bandjes lenen en wel maximaal 4 bandjes per keer. De kosten bedragen dan voor leden van de Drentse Historische Vereniging f.2.- en voor niet-leden f.30- per bandje, verhoogd met de portokosten als verzending per post geschiedt. Voor b.v. 2 bandjes zijn de kosten: 2 x f.2 plus f.6,50 porto = f.10,50 voor een lid en voor een niet-lid 2 x f03,- plus f.6,50 porto = f.12,50. Dat lijkt misschien veel, maar wat kost een reis naar Assen aan benzine of aan buskosten...? En bovendien is men dan sterk aan de factor "tijd" gebonden! Men mag de geleende bandjes namelijk (maximaal!) één hele maand in huis houden, daarna moet ten ze terugzenden. Voor terugzending moeten de speciale enveloppen gebruikt worden, waarin men de zending ook ontvangt. En wie ze niet tijdig terugzendt, kan het voor het vervolg wel vergeten... en dat is billijk! Men kan de bandjes aanvragen door overmaking van het verschuldigde bedrag op gironummer 2289406 ten name van het:

GENEALOGISCH REGISTRATIECENTRIUM
Helmkruidstraat 1
9404 JS A S S E N

en door op de girokaart te vermelden voor welk deel of welke deeltjes de overmaking bestemd is. Portokosten voor 1 deeltje f.5,25 voor 2 tot 4 deeltjes f.6,50; behoudens verhoging van de PTT tarieven, Wie van deze prachtige regeling gebruik wil maken - ook wij hebben leden met familierealties in Drenthe! - doet goed aan bovenstaand adres een lijst van de aanwezige bandjes op te vragen; die is namelijk al te omvangrijk om ze in ons tijdschrift op te nemen. Denkt u er in dat geval om, een postzegel voor antwoord in te sluiten?

Eens lag Westerwolde aan zee" stond er boven een artikel in het vierde nummer van de eerste jaargang van dit tijdschrift, (juni 1981). We hadden het toen over de Dollard-doorbraken in het verleden, die hele stukken van de provincie onder water gezet hebben.

Ons redactielid J.Drok wist achteraf deze kaart te versieren, die een goed inzicht geeft in het resultaat van de "watervloeden", want er waren er in de loop der tijden meerdere!

De uitbreiding van de Dollard is op deze kaart waarschijnlijk nog niet op zijn grootst; we weten immers, dat het dorp Meeden eens iets in zuidelijke richting verschoven is door het dreigende water, Ook het kerkje van Vriescheloo moet eens verplaatst zijn om dezelfde reden.

Bij het bekijken van oude kaarten is het altijd goed, er rekening mee te houden, dat de kaarttekenaars van weleer nogal eens bepaalde dorpjes enz. niet op precies de juiste plaats tekenden; ook sommige namen zijn veranderd, dan wel op de oude kaarten verkeerd vermeld. Men wist het soms niet precies, een andere soortgelijke kaart, die de heer Dtok opscharrelde - maar die minder geschikt is om ze in ons tijdschrift te reproduceren - vermeldt voor Oude- en Nieuwe-Pekela bijvoorbeeld de naam: "Nieudorp". De kaarttekenaar wist dus al, dat daar een "nieuw dorp" groeide, maar de juiste naam kende hij niet, Wat de bovenstaande kaart betreft: we zien, dat plaatsen als Winschoten, Finsterwolde en Scheemda aan zee liggen. Al dat water werd in de loop der jaren langzaam maar zeker teruggedrongen door inpoldering, nu kennen we daar een hele reeks "polders", Misschien vormt deze kaart ook wel een verklaring waarom Nederland de Dollard als haar gebied beschouwt...

o-o-o-o-

S L A A I T E N H O E S

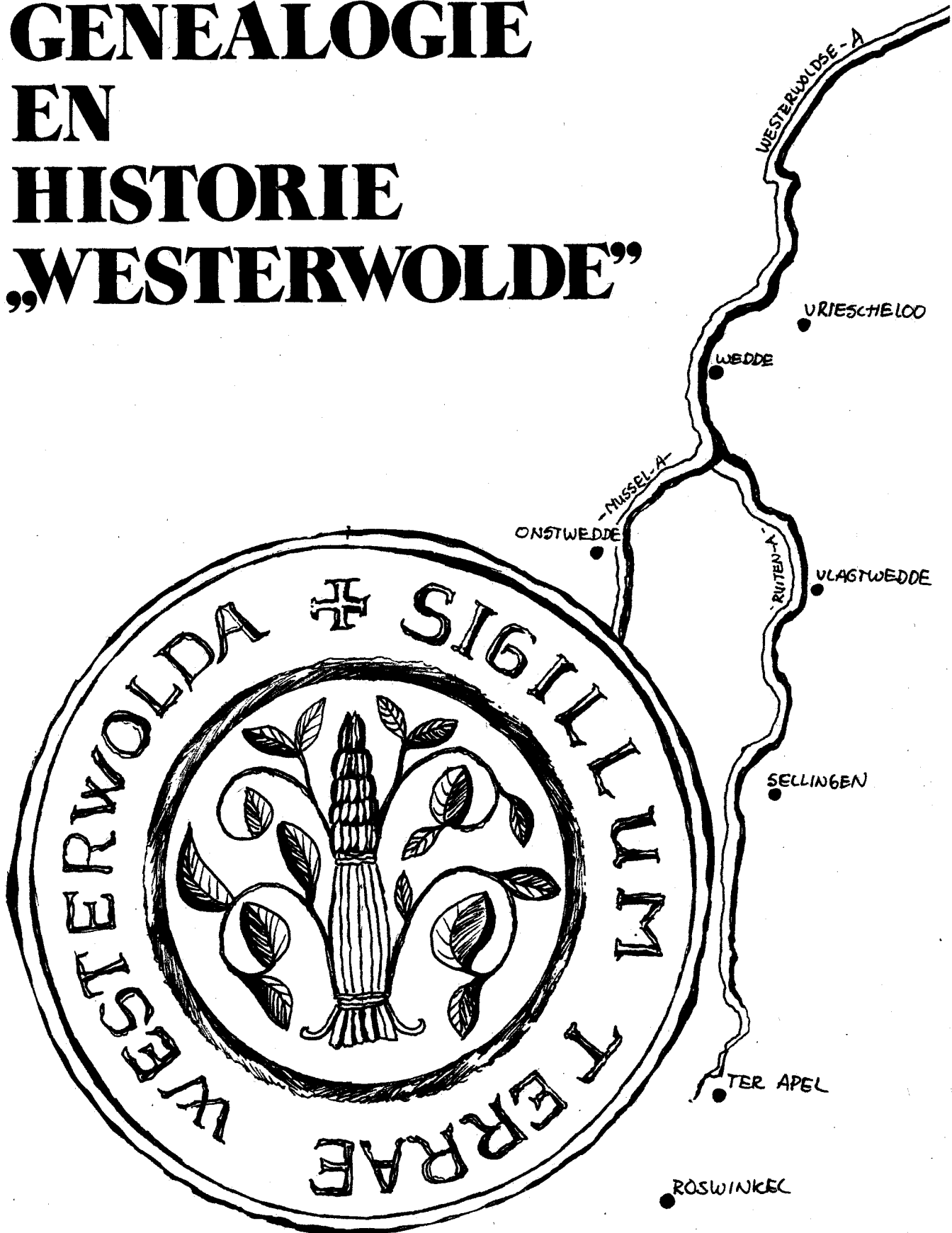
Ons lid, de heer G.Nieuwenhuis woont in Onstwedde in "de Hörn" nummer 5. Het huis, dat hij daar bewoont, is wellicht het oudste in Onstwedde, Het moet in 1830 al in een minder goede staat verkeerd hebben, althans lezen we, dat het toen gerestaureerd werd. Het wordt ook al aangegeven op het kadastrale kaartje omstreeks 1740, dat de heer Wegman verstrekke bij zijn artikel over het Menningh in het decembernummer 1980.

De heer Nieuwenhuis verwierf het oude pand in 1972, maar toen was het weinig meer dan een bouwval, Van toen af is hij begonnen, het huis te restaureren. De architect P.L. de Vrieze uit Groningen gaf daarbij de nodige aanwijzingen en het doel was: het oude boerderijtje zoveel mogelijk in de oude staat te herstellen. We moeten zeggen, dat de heer Nieuwenhuis daarin goed geslaagd is, Vraag niet, hoeveel tijd, zweet en... geld dat gekost moet hebben! In de boerderij vindt men ook een verzameling oud gereedschap, meubels, enz. Op het erf is een oude waterput, die nog (of moeten we zeggen: weer) in gebruik is.

Men kan de boerderij bezichtigen, maar dan moet men wel van tevoren een afspraak maken, Dat kan telefonisch: 05991-22320 Op zondagen kunnen geen afspraken worden gemaakt.

-o-o-o-o-

TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE EN HISTORIE „WESTERWOLDE”

Driemaandelijks tijdschrift van de
Vereniging voor Genealogie en
Historie

Westerwolde

3de jaargang No 4.

juni 1983

Redactie:

J.Drok, Schotlandlaan 6,
Stadskanaal, tel. 05990-13487
J.W.Hiskes, Hardenbergstr. 3
Wildervank, tel. 05987-13095

Alle correspondentie betreffende het lidmaatschap van de vereniging, abonnement op het tijdschrift, enz. te richten tot de administratie:
Mevr. G.P.I.Hiskes-Knigge,
Hardenbergstr. 3, Wildervank
tel. 05987.- 130950

LIDMAATSCHAP : Entree (éénmalig) f.10.-. , contributie f.25.- per jaar plus f.7,50 voor het tijdschrift.
Het tijdschrift wordt op de driemaandelijke bijeenkomsten uitgereikt, bij verzending per post worden portokosten in rekening gebracht.

BANKREKENING: Bondsspaarbank Veendam, no. 95.72.73.622, ten name van: Gen. en Hist.Ver. Westerwolde. Het postgironummer van de bank is: 80 23 95.

Penningmeester is: de heer D.Scheper, Groningenlaan 58, Veendam, tel. 05987 - 1 95 88.

N.B. Niets uit dit tijdschrift mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotografie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

DRIE JAAR

Met dit nummer wordt de derde jaargang afgesloten. Drie jaar alweer! In die drie jaren zijn twaalf nummers van ons tijdschrift verschenen. We zijn eerst voorzichtig begonnen met nummers van twintig pagina's, al bevatte het derde nummer van de eerste jaargang dan al twee pagina's meer. Als we het even nalopen komen we tot de volgende resultaten: eerste jaargang in totaal 82 pagina's; twee de jaargang in totaal 86 pagina's en derde jaargang, met dit nummer mee dus: 1108 pagina's. Er zit dus duidelijk groei in!

Dit dank zij de medewerking van enige leden, Zonder die medewerking immers gelukt het niet; wij blijven daarop aange-wezen!

In dit nummer vinden we weer een bijzonder waardevol artikel van de heer C.J.Wegman; eigenlijk min of meer een combinatie van historie en genealogie, Staan we er wel eens bij stil, hoeveel tijd en speurwerk er schuilgaat achter zo'n bijdrage? Het artikel vult meer dan de helft van dit nummer. Voor bijdragen blijft de redactie zich aanbevolen houden! Wie zendt ons voor het volgend nummer eens een genealogie?

Wij hebben het voornemen, ook weer door te gaan met een bibliografie, een lijst van boeken of geschriften, die betrekking hebben op Westerwolde. Waarschijnlijk dat we die draad in ons volgend nummer weer opvatten.

Redactie.

DE LAAN .

H E T E E R S T E U I T B R E I D I N G S P L A N V A N O N S T W E D D E

of het ontstaan van de Karskenslaan.

door C.J.Wegman

Als we de eerste kadastrale kaart (anno 1829) van het dorp Oostwedde vergelijken met de huidige, dan valt het op dat destijds van enige ordening zoals wij dat nu kennen, weinig sprake was. De ligging van de boerderijen en andere woningen werd toen niet alleen bepaald door de ligging van de hoofdweg, maar ook door de richting van gure winden en de stand van de zon. De meeste woongedeelten lagen toen op het Z., het Z.O. of het O.

In deze "ordeloze" toestand valt het dan ook op, dat er zomaar aan een zijweg van de Heerestraat (nu Dorpstraat) een zestal huizen staan, die netjes in het gelid gebouwd zijn op evenwijdige en oorspronkelijk even lange percelen. Alles wijst er op dat deze percelen vroeger deel hebben uitgemaakt van één blok. In het kader van mijn onderzoek naar de oorspronkelijke eigendoms-toestand in Westerwolde bleek deze veronderstelling juist te zijn.

Op de volgende bladzijden ia weergegeven wie er vanaf 1829 tot aan het ontstaan van de Laan hebben gewoond. Daaruit blijkt dat de Laan werd bewoond door ambachtslieden als wevers - kleermakers - schoenmakers - kuipers en schepers. Slechts 2 woningen waren tijdelijk in het bezit van welvarender lieden .die er echter zelf niet hebben gewoond doch hun eigendom verhuurden.

Opvallend is dat veel huwelijken werden gesloten tussen bewoners van de Laan.

Omdat vele Westerwolders hun wortels hebben in de Laan, ia wat uitvoerig ingegaan op de gezinssamenstelling. Compleet zijn deze echter niet, omdat deze gegevens bij mij (zeker voor wat betreft na 1811) niet voorhanden waren.

Uit de hierna volgende reconstructies blijkt dat het eigendom van alle percelen uitkomt op Albert Harms Hensums of zijn vader Harm Hensums. Zij woonden zelf op no. 78.

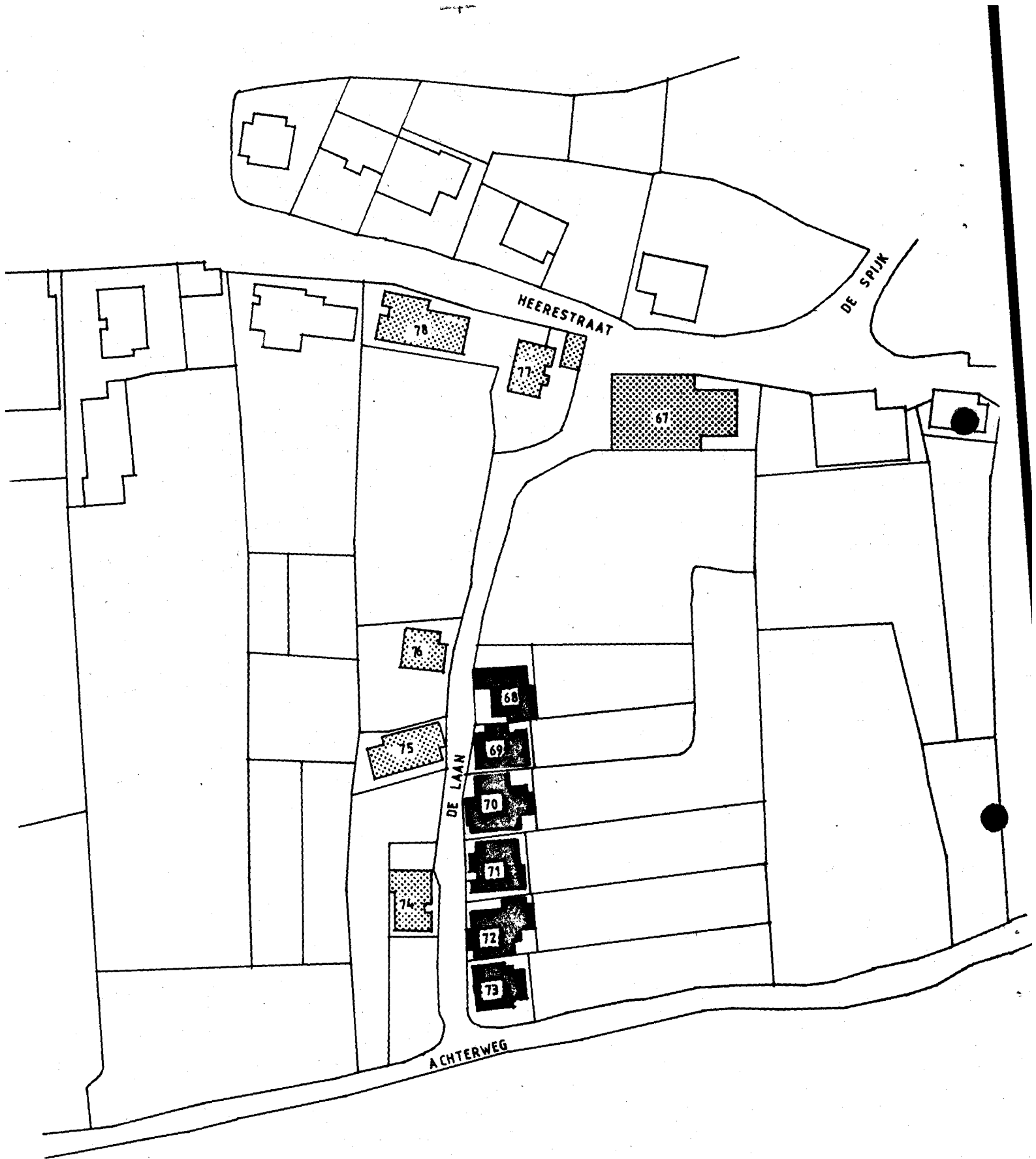
Samenvattend verkoopt Albert Harms Hensums :

3- 3-1731	aan Jan Roelfs	no. 68
25-11-1726	aan Trijntie Dercks	no. 69
1- 5-1722	aan Otte Berents	no. 70
24- 1-1722	aan Albert Jans Kuiper	no. 71
en Harm Hensums (die in 1721 overleden is) :		
18-10-1717	aan Wubbe Wilts	no. 72
18- 2-1717	aan Jan Joesten	no. 73

Tussen 1698 en 1705 moet Harm Hensums deze grond, Thees hoff genaamd, hebben gekocht van Jan Wubbes Bruiningh op 't Michels (later Jan Michels genoemd), die al vóór 1690 was gehuwd met Trijntje Michaels Fabricius. Deze acte is helaas niet gevonden doch wel is bekend dat Jan Michels vóór 1705 een perceel grond te N. van de Laan (no.s 74 en 75, die niet tot Thees hoff behoorden) heeft verkocht aan Berent Jans in den Tempel.

Uit een acte van 2-4-1698 blijkt dat het Thees-erve door Lucas Haselhoff als voogd over Else Everts Haselhoff is verkocht aan Anna Jans, de weduwe van Michael Fabricius. Tussen 1689 en 1698 pachtte de familie Fabricius dit erve van de burgemeester Verruis die het op zijn beurt weer voor 9 jaar had gepacht van de borggraaf Evert Haselhoff. Daarvoor werd het erve Thees ook aan Michael Fabricius verpacht, want op 8- 1-1689 wordt hem de huur door Evert Haselhoff opgezegd om het aan Verruis te verhuren.

Evert Haselhoff moet dit bezit hebben geerfd (mogelijk was zijn moeder een dochter van Evert Thees) of gekocht van Geert Thees. Vervolgens komen wij via Evert Thees en weer Geert Thees op Lambert Thees, die in 1568 hoenderbelasting betaalde voor het Thees-erve.

SITUATIE 1829

SITUATIE 1981

De Laan no. 68

1- 1-1829 kadastrale nummers : 842 huis en erf 3.70 are
843 tuin 9.00 are

eigenaar no. 79 : de weduwe van WUBBE BOELEMS FROUWS, arbeidster te Onstwedde.

WUBBE BOELEMS FROUWS huwt te Onstwedde met Zwaantje Alberts Hensums
ged. 27- 1-1779 Onstwedde op 5- 5-1813 ged. 25- 2-1787 Onstwedde
ovl. 11- 5-1827 Oostwedde (no.68) d.v. Albert Harms Hensums
en Fenne Jans Kleun

30- 5-1815 Scheiding van de nalatenschap van wijlen Jan Hanes Kamp en wijlen
Aike Boelems Frouws te Onstwedde tussen Wubbe Boelems Frouws en
Naanke Hanes Kamp x Roelf Sanders te Roswinkel als volgt:
o Wubbe (broer van Aike) erft de bezittingen;
o Naanke (stiefzuster van Aike) wordt uitgekocht.

AIKE BOELEMS FROUWS ongehuwd
ged. 16-12-1782 Onstwedde
ovl. 2- 4-1814 Onstwedde (no.68)
z.v. Boelem Wubbes Frouws
en Anna Everwijns Nannings (weduwe van Hans Jans Kamp)

23- 4-1811 Jan Roelfs Schoenmaker te Onstwedde verkoopt aan Aike Boelems te
Onstwedde:
o een huis en een tuin van 6 spind,
N. de Laan / O. Harm Abele / Z. Willem Heis Schoenmaker / W. Hin-
drik Hindriks van de Woesten. Koopsom 734 gulden.

JANROELFS SCHOENMAKER huwt te Onstwedde met Willemtien Jans Sterenberg
geb. ca.1771 Onstwedde op 17- 4-1801 ged. 18-,6-1769 Onstwedde
ovl. 22- 1-1808 Onstwedde(kraam)

kinderen:
28- 3-1802 Roelf
21- 5-1804 Jan
22-12-1805 Zwaantje
7- 1-1808 Wubbe

15-12-1802 Scheiding van de boedel van Roelf Jans Schoenmaker te Onstwedde
als volgt:
o de oudste zoon Jan en zijn vrouw erven de behuizing en landerijen
te Onstwedde;
o de zoon Geert moet worden uitgeboedeld met 150 gulden.

7- 3-1794 O. Roelf Jans Schoenmaker
1-11-1780 O. Roelf Jans'

ROELF JANS SCHOENMAKER huwt met (Swaantje Geerts ?)
ged. 11-11-1733 Onstwedde ca. 1770 geb. ca. 1745
ovl. 22-11-1814 Onstwedde(no. 64) begr.24-11-1802 Onstwedde

kinderen:
ca. 1771 JAN erfgenaam
in 1779 Geert ongehuwd overleden 26- 7-1809 Onstwedde (subiet op de akker).

7 - 2-1775 Scheiding van de boedel van Mr. Jan Roelfs Schoenmaker.
Jan Roelfs, Mr. Schoenmaker te Onstwedde, wegens ouderdom de kost niet
langer kunnende verdienen, draagt zijn gehele boedel over aan zijn oud-
ste zoon Roelf Jans n.l.

een huis en tuin te Onstwedde,
 N. de Laan / Z. Berent Alberts / O. Harm Abele Michels / W. Freerk
 Harms Sterenborgh.
 Afgekocht moeten worden zijn 4 jongere zusters Hebel, Fenne, Teubke
 en Talle alsmede zijn broeder Aicke.
 Genoemd wordt nog hun overleden moeder Swaantje Aijckes.

<u>JAN ROELFS SCHOENMAKER</u>	huwt te Onstwedde met Swaentje Aijckes
ged. 9-12-1703 Onstwedde	op 7- 4-1730 geb. ca. 1705 Onstwedde
begr. 27- 3-1783 Onstwedde	begr. 5- 1-1769 Onstwedde
z.v. Roelf Jans Scheper	d.v. Aijcke Jans Mulder
en Teube Dercks	en Hebel Roelfs

kinderen:

11-10-1733 <u>ROELF</u>	erfgenaam
idem Hebel	huwt
6- 5-1736 Fenne	huwt Onstwedde 8- 4-1757 met Claas Harms Meesters
9-11-1738 Talle	huwt Wedde 17- 4-1768 met Wubbe Wilts
31- 7-1740 Aijcke	ovl. vóór 1743
28- 4-1743 Aijcke	ovl. vóór 1749
25- 5-1749 Aijcke	
6- 8-1752 Teubke	huwt Onstwedde 24- 4-1774 met Jannes Andries-Rouw

3- 3-1731 Albert Harms Hensums te Onstwedde verkoopt aan Jan Roelfs te Onstwedde :
 o een stuk tuinland te Onstwedde,
 N. de Laane / O. Boele Migchels / Z. Jan Mans Dun / W. Roelf Jans.
 Koopsom 275 Car.gl.

25-11-1726 O. Albert Harms Hensums

<u>ALBERT HARMS HENSUMS</u>	huwt te Onstwedde met Barber Alberts Snijder
geb. ca. 1691 Onstwedde	ca. 1720 ged. 28- 3-1697 Onstwedde
begr. 15-11-1744 Onstwedde	begr. 7-12-1770 Onstwedde
	d.v. Albert Alberts Snijder
	en Naentie Roelfs

Dit echtpaar woonde op no. 78 huwt 2e Onstwedde 16-11-1749 met Jurrien Hiakes Weerdingh

26- 5-1721 Gecompareerd: Harmen Hensums x Elske Frouwes ter eene
 en hun zoon Albert Harms Hensums ter andere zijde.
 Scheiding van de boedel als volgt:
 o Albert Harms Hensums erft de behuizing (Onstwedde no. 78) en landerijen omdat zijn oudste broeder Hensum Harms zonder erfgenamen is overleden;
 o zijn broeder Jan Harms en zijn 2 zusters Wupke Harms en Harmke Harms moeten worden uitgeoedeld.

<u>HARM HENSUMS</u>	huwt te Onstwedde met Elske Jans Frouws
geb. ca. 1644 Veenhuizen	vóór 1688 geb. ca. 1663 Veenhuizen
betaald voor zijn graf op 16-10-1721	begr. 24- 2-1731 Onstwedde
z.v. Hensum Hensums	d.v. Jan (Nanes ?) op 't Frouws
en Harmcke	en Wupcke Harms Frouws

Ook dit echtpaar woonde op no. 78

De Laan no. 69

1- 1-1829 kadastrale nummers : 840 huis en erf 1.95 are
841 tuin 6.90 are

eigenaar no. 341 : HINDRIK ROELFS WIND, arbeider te Onstwedde

JANNA HINDRIKS LAAN huwt te Onstwedde met Hindrik Roerfa Wind
geb. 1- 4-1808 Onstwedde op 18- 5-1829 geb. 1- 6-1802 Oude Pekela
e.v. Roelf Hanna Wind
en Lodewijks Lodewijks

23- 4-1811 W. Hindrik Hindriks van de Woesten

HINDRIK HINDRIKS VAN DE WOESTEN huwt te Onstwedde met Hindertijn Willems
geb. in 1765 op 20- 4-1799 ged. 20-11-1775 Onatwedde
ovl. 8- 4-1817 Onstwedde (no. 69) d.v. Willem Hindriks
als Hendrik Hendriks Laan, 52 jaar. en Janna Derks Scheper

kinderen:

17- 7-1799 Hindrik
1- 4-1808 JANNA erfgename

7- 3-1794 De diakenen van Onstwedde verkopen aan Hindrik Hindriks, thans
wonende als dienstknecht bij Harm Geerts Sterenberg :

- o een huis en tuin op de Laan, meijerwijs bewoond door de weduwe van
Roelf Schutte, N. erven Derk Wessels / O. Roelf Jans
Schoenmaker / Z. Willem Heijes Schoenmaker / W. Berend Wubbes.
Koopsom 270 gulden.

DIACONIE VAN ONSTWEDDE (die het nog 6 jaar aan de vorige eigenaar verhuurde)

19- 1-1788 Roelf Schutte x Janna Alberts te Onstwedde verkopen aan de
Diaconie van Onstwedde:
o een huis en tuin te Onstwedde,
N. Derk Alberts / O. Roelf Jans / Z. Albert Berents / W. Berent
Wubbes. Koopsom 225 gulden.

ROELF HENDRIKS SCHUTTE huwt 2e Onatwedde met Janna Alberts
geb. ca. 1750 Dinklage (Dld.) op 2-10-1785 geb. in 1759
begr.12-11-1790 Onstwedde ovl. 4- 8-1824 Onstwedde (no.66)
huwt 1e Onstwedde met Trijntje Willems
op 16- 7-1780 ged. 23- 4-1752 Onstwedde
begr.18- 6-1785 Onstwedde
(d.v. Willem Cornelius
en Lijsabeth Hindriks ?)

kind 2e huwelijk:
4- 6-1786 Jantijn huwt Onstwedde 25- 4-1808 met Engel Engels Kruize

kind 1e huwelijk:
23- 5-1781 Henricus begr. 11-11-1782 Onstwedde

1-11-1780 Harm Freriks Sterenberg te Ter Borg verkoopt aan Roelf Schutte te
Onstwedde:
o een huis en tuin te Onstwedde,
N. Derk Alberts / O. Roelf Jans / Z. Albert Berents / W. Berent
Wubbes. Koopsom 278 Car.gl.

HARM FRERIKS STERENBORG huwt te Sellingen met Tiebe Jans Twiest
geb. 24- 4-1746 Onstwedde op 1- 4-1778 ged. 10- 3-1752 Sellingen

Dit echtpaar heeft niet in dit huis gewoond doch verhuurde het aan Seebe Harms
Hilling x Griete Berents.

25- 5-1779 Gecompareerd: Harm Freerks Sterenberg te Ter Borg ter eene
en zijn zuster Wupke Freerks Sterenberg x Elze Karskens te Onstwedde
Scheiding van de boedel als volgt: (ter andere zijde.
o Harm erft de gehele vaderlijke boedel, bestaande uit : een huis
en tuin te Onstwedde (thans bewoond door Seebe Harms en vrouw);
o Wupke wordt uitgeboedeld met 600 Car.gl.

7- 2-1775 W. Frerick Harms Sterenberg

FRERICK HARMS STERENBORG huwt 2e Onstwedde met Rixte Hindriks Hiddingh
ged. 30- 8-1711 Onstwedde op 20- 8-1752 ged. 20- 3-1722 Onstwedde
begr. 9- 2-1777 Onstwedde weduwe van Lammert Harms
z.v. Harm Geert Sterenborgh d.v. Hindrik Derks Hiddingh
en Wupke Freriks Ilardingh en Jantje Hannes Hubbelingh

huwt 1e Onstwedde met Albertje Jans
op 9- 5-1745 ged. 8- 9-1722 Onstwedde
begr.24-10-1749 Onstwedde
d.v. Jan Willems Hiddingh
en Geertrait Willems Heijes

kind uit 2e huwelijk:

2- 9-1753 Wupcke huwt Onstwedde 27- 5-1776 met Elze Karskens Huitsingh

kinderen uit 2e huwelijk:

24- 4-1746 HARM erfgenaam
23- 5-1748 Jan begr. 24-12-1749 Onstwedde

17-11-1772 Derk Roelfs tot Onstwedde verkoopt aan Frerick Harms Sterenberg :
o een huis en tuin op de Laan tot Onstwedde,
0. Jan Roelfs / Z. en W. Berent Wubbes / N. de Laane.
Koopsom 325 Car.gl.

DERK ROELFS SCHEPER huwt met Hindrikjen
ged. 17- 7-1707 Onstwedde ca. 1739 geb. ca. 1715
begr. 9-11-1776 Onstwedde

kind:

10- 7-1740 Janna huwt Onstwedde 17- 4-1768 met Willem Hindriks

3- 3-1731 W. Roelf Jans

TEUBE DERCKS huwt te Onstwedde met Roelf Jans Scheper
geb. ca. 1676 Onstwedde ca. 1701 geb. ca. 1671
begr.26- 2-1746 Onstwedde begr.15-11-1744 Onstwedde

kinderen:

25- 5-1702 Antie
9-12-1703 Jan huwt Onstwedde 7- 4-1730 met Swaentje Aijckes
17- 7-1707 DERCK erfgenaam

Teube erft dit bezit van haar zuster Trijntje Dercks.

TRIJNTJE DERCKS waarschijnlijk ongehuwd
geb. ca. 1670 Onstwedde
begr.14- 8-1727 Onstwedde
weefster

25-11-1726 Albert Harms Hensums tot Onstwedde verkoopt aan Trijntje Dercks :
o 6 mollen grondt tot Onstwedde,
W. Otte Berents / 0. verkoper. Koopsom 115 Car.gl.

1- 5-1722 0. Albert Harms Hensums

ALBERT HARMS HENSUMS zie De Laan no. 68
ged. ca. 1691 Onstwedde

De Laan no. 70

1- 1-1829 kadastrale nummers	839 huis en erf	3.80 are
	838 tuin	13.10 are

eigenaar no. 246 : de weduwe van WUBBE BERENTS OTS, landbouwesse te Onstwedde.

<u>WUBBE BERENTS OTS</u>	huwt te	met	Alke Alberts Hensums
ged. 28- 5-1775 Onstwedde	ca. 1811		ged. 23- 8-1782 Onstwedde
ovl. 7- 2-1827 Onstwedde (no.70)			d.v. Albert Harms Hensums en Fenne Jans Kleun

7- 3-1794 W. Berend Wubbes
1-11-1780 W. Berend Wubbes

<u>BERENT WUBBES OTS</u>	huwt te Onstwedde met	Janna Lammerts
ged. 11- 8-1749 Onstwedde	op 19- 3-1773	ged. 28- 3-1745 Onstwedde
ovl. 8- 6-1821 Onstwedde (79)		ovl. 24- 2-1817 Onstwedde (93)
		d.v. Lammert Harms Schoolmeester en Rixte Hindriks Hidding

Dit echtpaar woonde op 't Folckers (?9) en later op de molen (93) en verhuurde dit huis aan o.a. Jasnes Andries.

kinderen:

16- 1-1774 Wubbe	begr. 29- 3-1774 Onstwedde
28- 5-1775 WUBBE	erfgenaam
13- 7-1777 Lammert	ovl. 1817 te Onstwedde op no. 93, varensgezel.
4-11-1779 Roelf	huwt Onstwedde 9-11-1804 met Lukkien Jans
18- 7-1782 Reist	begr. 17- 2-1785 Onstwedde
8- 4-1785 Rixte	huwt Onstwedde 29- 5-1807 met Karsken Geerts Kornelius

13- 1-1772 Gecompareerd : Beerend Wubbes ter eene en zijn zusters Antje Wubbes x Jan Roelfs en Tijbe Wubbes x Hermannus Jans Dun ter andere zijde, allen kinderen van wijlen Wubbe Ottens x Roelfje Berends. Scheiding van de ouderlijke goederen als volgt:

- o Beerent Wubbes erft de vaderlijke goederen, bestaande uit : een behuizing (bewoond door Roelf je Berends), tuin en 1 mud bouwland te Onstwedde;
- o de beide zusters worden afgeboedeld met elk 160 Car.gl.

<u>WUBBE OTTES</u>	huwt te Onstwedde met	Roelfien Berents
geb. ca. 1715 Onstwedde	op 1- 5-1740	geb. ca. 1720
begr. 24- 1-1750 Onstwedde		begr. 10- 2-1772 Onstwedde (d.v. Berent Adams en Antie Roelfs ?)

kinderen:

19- 3-1741 Anke	huwt Vlagtwedde 10- 5-1767 met Jan Roelfs Veelema
3-11-1743 Tijbe	huwt Onstwedde ca. 1763 met Harmannus Jans Dun
25- 9-1746 Otto	begraven 24- 5-1750 Onstwedde
11- 8-1749 <u>BERENT</u>	erfgenaam

2-11-1739 N. mester Otte Snijder

15-10-1738 Gecompareerd : Otto Berents x Tijbe Meeuws ter eene en 'hun zoon Wubbe Ottens ter andere zijde. Scheiding van de boedel als volgt:

- o le comparanten dragen over 2e comparant haer behuizing en tuijne;
- o 2e comparant moet uitkeren aan zijn broeder Berent 20 Car.gl. en aan zijn 2 zusters elk 10 Car.gl.

<u>OTTO BERENTS SNIJDER</u>	huwt te Onstwedde met	Tijbe Meeuws
geb. ca. 1675	ca. 1705	geb. ca. 1680
begr. 20- 9-1759 Onstwedde		begr. 19- 1-1753 Onstwedde

kinderen:

25-12-1706 Berent huwt Onstwedde 10- 2-1737 met Swaentje Jarckes Teedingh
ca.1709 WUBBE erfgenaam
13- 3-1711 Griste huwt Onstwedde 19- 4-1744 met Jan Jarckes Teedingh
5- 2-1713 Lucke huwt Onstwedde 29- 4-1736 met Hans Geerts

1- 5-1722 Albert Harms Hensums tot Onstwedde verkoopt aan Mr. Otte Berents
tot Onstwedde :
o 7 mollen hofflandt,
0. verkoper / W. Albert Kuiper / Z. Mans Dunne.
Koopsom 124 Car.gl.

ALBERT HARMS HENSUMS
geb. ca. 1691 Onstwedde

zie De Laan no. 68.

Bijdragen ten behoeve van de in 1793 afgebrande boerderij van Abel Hindriks Hoela door bewoners van de Laan :

2e bijdrage op 28- 2-1810

2. Jan Roelfs Schoenmaker	2 gl. 18 st. 2 pl.	
3. Hindrik van den Woesten	2 gl. 7 st. 0 pl.	
4. Jans Andries	0 gl. 11 st. 6 pl.	huurder
5. Albert Harms Kuiper	8 gl. 16 st. 5 pl.	
7. Jan Roelfs Wakker	1 gl. 3 st. 4 pl.	huurder
12. Berent Wubbes	5 gl. 17 st. 6 pl.	pachtte elders
19. Wubbe Meinders	1 gl. 3 st. 0 pl.	

1e bijdrage op 3-12-1795

3. Roeit Jans	2 gl. 8 at. 0 pl.	
4. Hindrik Hardings knecht	1 gl. 19 st. 0 pl.	
5. Jan Andries	0 gl. 9 st. 6 pl.	
6. Albert Kuiper	7 gl. 6 st. 2 pl.	
7. Jan Wakker	7 gl. 6 st. 2 pl.	
13. Berend Wubbes	4 gl. 17 st. 4 pl.	

Bijdragen ten behoeve van de in 1750 nieuw gebouwde school door bewoners van de Laan:
(allen vrijwillig)

Harm Alberts Kuper	11 st.
Otte Berents	10 st.
Jan Roelfs	10 st.
Jan Joesten	10 st.
Meijnert Wubbes	15 st.

De Laan no. 71

1- 1-1829 kadastrale nummers : 836 huis en erf   3.10 are
837 tuin   12.60 are

eigenaar no. 220 : ALBERT HANSEN MOORLAG, kuiper te Onstwedde.

<u>ALBERT HANSEN MOORLAG</u> ged. 3- 5-1800 Onstwedde z.v. Hans Hendriks Moorlag en Jantien Harms Kuipers	huwt 2e Onstwedde met Harmanna Boelems Dun op 4- 5-1827	ged. 24- 1-1802 Onstwedde d.v. Boelem Steffens Dun en Hadewieg Harms Molanus
	huwt 1e Onstwedde met Geertien Michels op 3- 5-1824	ged. 31-12-1794 Onstwedde ovl. 4- 2-1826 Onstwedde(no.71) d.v. Michel Geerts en Geertien Harms Kuipers

30- 4-1828 Hiske Geerts Abrahams te Onstwedde namens zijn vrouw Naanke Alberts Kuipers verkoopt aan Albert Hanasens Moorlag kuiper te Onstwedde :

- o een behuizing no. 71 met tuin te Onstwedde op de Laan, N. de Laan 0. wed. Webbe Berents Ota / Z. wed. Harm Brouwer / W. Meindert Wubbes Meinders;
- o en een afzonderlijke tuin aan de N.zijde van de Laan, ca. 6 roe, Koopsom totaal 400 gulden

<u>NAANKE ALBERTS KUIPERS</u> ged. 26- 9-1789 Onstwedde	huwt te Onstwedde met Hiske Geerts Abrahams op 30-12-1810•	ged. 19- 2-1788 Onstwedde z.v. Hiske Geerts Hugens en Sibille Abrahams
--	---	--

Dit echtpaar woonde op no. 114.

<u>ALBERT HARMS KUIPER</u> ged. 5- 5-1754 Onstwedde ovl. 23- 7-1827 Onstwedde (no.114)	huwt te Onstwedde met Geeske Engels op 28-10-1787	ged. 14- 6-1761 Onstwedde begr. 7-1-1804 Onstwedde d.v. Engel Roelfs en Naantke Luikens
--	--	--

kinderen:

14- 7-1788 Harm	begr. .6- 9-1788 Oostwedde
26- 9-1789 <u>NAAMTIEN</u>	erfgename
18- 4-1793 Harm	begr. 16- 9-1797 Onstwedde
31- 7-1797 Grietijn	begr. 16-11-1798 Onstwedde
11- 9-1798 Engel	begr. 2- 8-1800 Onstwedde

22-10-1787 Gecompareerd: Grietje Hindriks, weduwe van Harm Alberts Kuiper te Onstwedde, mede voor haar minderjarige kinderen Geertje en Anna, haar schoonzoons Luppe Harms x Nantje Harms en Hans Hindriks x Jantje Harms, de reeds meerderjarige kinderen Hindrikje en Hindrik Harms benevens Hindrik Gelling als vader van zijn minderjarige zoon bij Wupke Harms ter eene en: Albert Harms als oudste zoon van de le comparante ter andere zijde. Scheiding van de boedel als volgt:

- o Albert Harms Kuiper erft de vaderlijke en moederlijke bezittingen;
- o de andere kinderen moeten worden uitgeoedeld.

29- 1-1757 N. Harm Alberts Kuiper (kad. no. 816)

<u>HARM ALBERTS KUIPER</u> geb. ca. 1722 Onstwedde begr.17- 6-1776 Onstwedde	huwt ca. 1746	met Griete Hindriks geb. ca. 1725 ovl. na 1793
--	------------------	--

kinderen: z.o.z.

9-10-1747 Naatje huwt Ter Apel 4- 4-1774 met Luppe Harms
10- 1-1751 Wupke huwt Onstwedde 7- 5-1775 met Hindrik Hindriks Gelling
5- 5-1754 ALBERT. erfgenaam
30- 1-1757 Hindrikje huwt Onstwedde 9- 5-1793 met Jan Klaassen Moorlag
9- 3-1760 Hindrik
16-12-1764 Jantjen huwt Onstwedde 13- 2-1785 met Hans Hindriks Moorlag
16-11-1767 Geertijn huwt Onstwedde 14- 4-1793 met Michel Geerts
3- 2-1771 Anna

12- 1-1752 Albert Jans Kuiper te Onstwedde verkoopt aan Harm Alberts Kuiper
te Onstwedde :
o een halve tuin naar de kant van Meindert Wubbes;
o en de schuur met de deel tot aan de middelwand,
alles gelegen te Onstwedde. Koopsom 200 Car.gl.

Het overige deel behield Albert kennelijk zelf en dit zal na zijn overlijden zijn
vererfd op zijn zoon Harm Alberts Kuiper.

2-11-1739 N. Albert Jans Kuiper

ALBERT JANS KUIPER huwt. 2e Onstwedde met Dietke Adams
geb. ca. 1680 op 25-10-1733 geb. ca. 1680 Onstwedde
begr. 12- 3-1762 Onstwedde begr. 9- 4-1756 Onstwedde
weduwe van Geert Thools
d.v. Adam Hindriks
en Geeacke Benes
huwt le Onstwedde met Wupcke Harms
ca. 1720 geb. ca. 1695
begr. 24- 5-1733 Onstwedde
d.v. Harm Hensuma ?

kinderen le huwelijk:
ca. 1722 HARM erfgenaam

24- 1-1722 Albert Harms Hensums te Onstwedde verkoopt aan Albert Jans Kuiper
te Onstwedde
o zijn mollen hofland tot Onstwedde,
0. verkoper / W. Wubbe Wilta / Z. Mans Dunne. Koopsom 140 Car.gl.

ALBERT HARMS HENSUMS
geb. ca. 1691 Onstwedde

zie De Laan no. 68

De Laan no. 72

1- 1-1829 kadastrale nummers : 835 huis en erf 3.40 are
834 tuin 10.90 are

eigenaar no. 201 : MEINDERT WUBBES MEENDERS, arbeider te Onstwedde.

MEINDERT WUBBES MEINDERS huwt te Onstwedde met Elsien Alberts Hulsker
ged. 7- 2-1783 Onstwedde op 17- 6-1809 ged. 25-12-1780 Onstwedde
d.v. Albert Berents Hulsker
en Willemtien Klaassens Folders

- 10- 5-1809 Scheiding van de boedel van Wubbe Meinders x Lammegien Jans a.v. :
o de ouste zoon Meindert Wubbess erft het huis no. 72, tuin en een
akker bouwland te Onstwedde;
o de andere 5 kinderen moeten worden uitgeoedeld.

WUBBE MEINDERTS huwt te Onstwedde met Lammegien Jans
ged. 11-10-1744 Onstwedde op 28- 4-1782 ged. 28-11-1756 Onstwedde
ovl. 7- 8-1809 Onstwedde (tering) ovl. 1- 3-1827 Onstwedde (71)
d.v. Jan Jans Harberts

kinderen:
7- 2-1783 MEINDERT erfgenaam
7- 9-1784 Jan
10- 7-1786 Albert huwt Onstwedde 10- 5-1816 met Janna Jans
3- 1-1789 Trijntje huwt met Klaas Albert8 Hulsker
25- 1-1791 Greetje
3- 3-1796 Janna

- 25- 2-1779 Scheiding van de boedel van Grietje Jans, weduwe van Meindert Wubbess :
o de oudste zoon Wubbe Meinders erft de bezittingen;
o de moeder moet in het huis blijven wonen;
o de andere 5 kinderen, Geertje, Grietje x Geert Aijckes, Wiltje
x Harm Geerts, Jan en Albert Meinders moeten worden uitgeoedeld.

12- 1-1752 W. Meindert Wubbess
2-11-1739 N. Meindert Wubbess

MEINDERT WURRF.S huwt te Onstwedde met Grietje Jans
ged. 18- 3-1707 Onstwedde op 19- 5-1737 geb. ca. 1712
begr.21- 6-1773 Onstwedde begr.12- 2-1780 Onstwedde

kinderen:
21-1738 Geertje huwt Vlagtwedde 26-12-1779 met Jan Edes Teijningh
21- 6-1739 Grietje huwt Onstwedde 9- 4-1769 met Geert Aijckes Maarsingh
15- 7-1742 Jantje
11-10-1744 WUBBE erfgenaam
5- 2-1747 Jan huwt Onstwedde met Lijsabeth Jans
1-11-1748 Wiltje huwt 1e Harm Garrelts / huwt 2e Kasper Jans
19- 9-1751 Albert

24- 1-1722 W. Wubbe Wilts

WUBBE WILTS huwt te Wedde ? met Grietje Meijnders
geb. ca. 1674 Onstwedde ca. 1704 geb. ca. 1679
begr.26- 5-1729 Onstwedde
z.v. Wilt Jans
en Trijntje (Geerts ?)

kinderen: z.o.z.

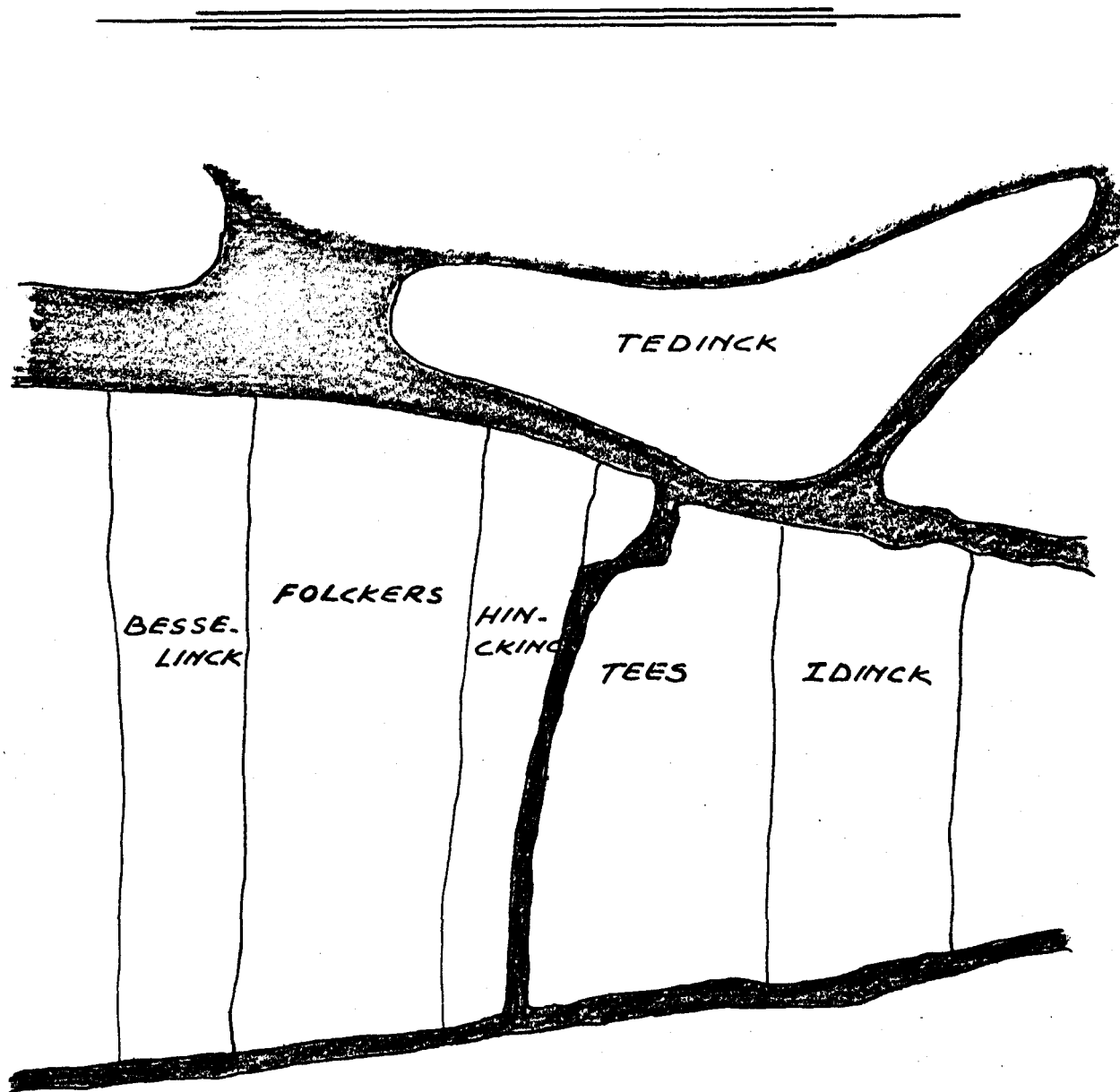
26- 4-1705 Wilt (ged. Wedde) huwt Blijham 16-12-1768 met Grietie Jans Luth
 18- 3-1707 MEIJNERT erfgenaam
 30- 8-1709 Trijntje ovl. vóór 1710
 21-12-1710 Trijntje huwt Onstwedde 24- 4-1735 met Berent Alberts Hulsker
 ca. 1713 Jan huwt Onstwedde 21- 4-1743 met Geertje Egberts

18-10-1717 Harm Hensums tot Onstwedde verkoopt aan Wubbe Wits tot Onstwedde :

o seeckere huisplaetse tot Onstwedde, breed 7 mollen en 2 voeten,
 O. verkoper / W. Jan Joesten / N. de Laane / Z. Mans Meeninge.
 Koopsom 80 Car.gl.

HARM HENSUMS
 geb. ca. 1644 Veenhuizen

zie De Laan no. 68

SITUATIE 1568

De Laan no. 73

1- 1-1829 kadastrale nummers : 832 huis en erf 3.40 are
833 tuin 12.60 are

eigenaar no. 321 : ROELF JANS WAKKER, kuiper te Onstwedde.

ROELF JANS WAKKER huwt te Onstwedde met Kristina Alberts Egberts
ged. 18- 7-1794 Onstwedde op 13-11-1827 geb. 29- 6-1807 Veele
d.v. Albert Jans Egberts
en Wupke Nannes Koets

14- 4-1828 Jan Jans Bots te Onstwedde verkoopt aan Roelf Jans Wakker te
Onstwedde :
o het huis no. 73 met tuin te Onstwedde. Koopsom 700 gulden.

JAN JANS BOTS huwt te Onstwedde met Grietje Adolfs Bruining
ged. 22- 5-1799 Onstwedde op 15- 4-1825 ged. 8-11-1793 Onstwedde
ovl. 5- 5-1825 Onstwedde (23)

Dit echtpaar woonde op no. 23.

JANTIJN JOESTEN huwt te Onstwedde met Jan Jans Bots
ged. 5- 3-1756 Onstwedde op 29- 4-1781 ged. 21- 3-1749 Onstwedde
ovl. 1-12-1828 Onstwedde (23) begr. 6- 1-1800 Onstwedde

Dit echtpaar woonde eveneens op no. 23 en verhuurde dit huis aan Jan Roelfs Wakker.

huurder: Jan Roelfs Wakker huwt te Onstwedde met Grietijn Jans Luth
ged. ca. 1765 Onstwedde /op 21- 4-1793 ged. 8- 4-1765 Onstwedde
ovl. 13-10-1835 Onstwedde ovl. 25-11-1836 Onstwedde
z.v. Roelf Jans Wakker d.v. Jan Everts Luth
en Swaantje Jans en Griete Jans

kinderen: 18- 7-1794 Roelf koopt dit bezit in 1828
27- 4-1797 Jan
24- 5-1801 Geert
30-11-1803 Zwaantje
14-12-1806 Evert

2-11-1739 N. Joost Jans

JOEST JANS huwt te Onatwedde met Trijntje Wijcherts 1
ged. 23- 5-1721 Onstwedde op 2- 5-1751 geb. in 1724 Onstwedde
begr.13- 5-1795 Onstwedde ovl.31-10-1806 Onstwedde
d.v. Wijchert Menses

kinderen:
ca. 1752 Albertje huwt Onstwedde 17- 4-1774 met Jarcke Jans
5- 3-1756 JANTJE erfgenaam
13- 1-1763 Jan begr. 26-10-1765 Onstwedde

18-10-1717 W. Jan Joesten

JAN JOESTEN huwt te Onstwedde met Trijntje
geb. ca. 1690 ca. 1720 geb. ca. 1695
begr.30- 8-1768 Onstwedde begr. 1- 4-1755 Onstwedde

kinderen:
23- 5-1721 JOEST erfgenaam

18- 2-1717 Harmen Henssums tot Onstwedde verkoopt aan Jan Joesten :
o een stuck hofflandt tot Onatwedde in Thees hoff genaemt, breed
7 mollen. Z. Mans Duns / W. boereweg / N. de Laane / O. verkoper.
Koopsom 115 Car.gl.

HARM HENSUMS zie De Laan no. 68
geb. ca. 1644 Veenhuizen

J. Drok

UIT OUDE DTB-BOEKEN

Voor veel van onze leden is het oude kost geworden in de oude kerkregisters woorden en uitdrukkingen te vinden, die al lang in onbruik geraakt zijn. Toch zal er ook een groep zijn, die daarmee nog niet op de hoogte is; vandaar hieronder een willekeurige greep uit een even willekeurig gekozen kerkregister.

Daar onze huidige burgerlijke stand, op last van Napoleon, pas omstreeks 1811 is gaan functioneren, zijn we voor nasporingen naar onze familie-afstamming vóór 1811 voornamelijk aangewezen op de oude DTB-registers (doop, trouw en begraafregisters) in de provinciale Rijksarchieven. We zien dan dat, evenals nu (zowel kerkelijk als burgerlijk) het voornemen tot het aangaan van een echtverbintenis vóóraf in de kerken (gemeenten) van de beide partners openbaar moet worden gemaakt, zodat eventueel hiertegen bezwaren ingebracht kunnen worden.

Een der voorbeelden omvat ook een geval, waarin van een huwelijksvoornemen werd afgezien, in dit geval zelfs "met wederzijds goedvinden". Het was vroeger gebruikelijk - reeds vóór het afkondigen van een huwelijksvoornemen - , dat men elkaar trouwbeloften deed. De man bekrachtigde dit symbolisch met het geven van een geschenk, dat bestaan kon uit een paar munten of een ander aandenken. Mocht het echter zoo ver komen, dat 64n van beide partners de trouwbelofte wilde verbreken zonder instemming van de andere partner, dan was de kans groot, dat het tot een gerechtelijke uitspraak kwam met eventuele boetebedingen. Dit laatste uiteraard vooral wanneer de aanstaande bruid in verwachting geraakt was. De huidige Spaanse en Zuid-Amerikaanse gebruiken zijn dus góén "ver van-ons-bed-shows"C

In juni 1809 schakelt de pastor van Vriescheloo plotseling over op -gebruik van Nederlandse benamingen voor de kalendermaanden. Wij, vóóroorlogse "jeugdigen" hebben deze naamsaanduidingen nog wel op school geleerd; de huidige jeugd niet meer. Daarom kom ik er aan het slot nader op terug. Eerst een paar voorbeelden.

Aantekening van de perzoonen, die ten huwelijk zijn afgekondigd, of in den echt vereenigd, door Jacobus Borgesius, Pred. te Vriescheloo.

Den 10 October 1790 zijn den huwelijks geboden aangeschreven van Geert Harms van Vriescheloo en Janna Derks van Winschoot en met attestatie vertrokken naar Wedda.

Den 20 Meert 1791 Berent Willems van Vriescheloo en Geertien Engels van Wedda, en op den 21 April daaraanvolgende in den huwelijken staat bevestigd.

Den 13 Meert 1796 is het huwelijk gekondigd van Harm Hinderka Tijks van Wedde en Gepke Roelfs van Vriescheloo. En gecopuleert (gekoppeld, verbonden, J.D.) Den 14 April.

Den 8 November 1801 Zijn op attestatie van uitkundiging te Bellingwolda alhier in den echt Vereenigd Barelt Feibes van Bellingwolda en Lammi Hanssens van Vriescheloo.

Den 18 April 1802 Van Fokke Berents van Winschooten en Gesjen Renkes Raath van Vriescheloo, Dogter van Renke Derks Raath, geboortig te Zeelen in Oldenburgerland en Geeske Tonkes van Vriescheloo. Dit huwelijk is wel uitgekundigd, maar niet voltrokken, als hebbende gemelde personen Zich weerkeurig van elkanders betrekking ontslagen.

Den 31 Maart 1805 van Pieter Harms van Holthuisen en Grietje Olts van Irhove, beide in Oostvriesland en op attestatie van uitkondiging in het huwelijk bevestigd den 28 April 1805.

Dan verandert de naamsaanduiding van de kalendermaanden:

Den 1 van Grasmaand 1810 zijn de huwelijks geboden aangegeven van Harm Kaspers, geboortig van Bellingwolda en Geertje Themmen van Wymeer. En naa 3 Kerkkondigingen met attestatie vertrokken naar Bellingwolda,

Den 15 van Grasmaand 1810 Zijn de huwelijks geboden aangegeven van Hero Engelkes, geboortig van Vriescheloo en Aaltje Okkes, geboortig van Vlagtwedde en naa 3 maal afkondiging gecopuleert op Den 7 van Zoomermaand 1810.

Den 9 van Wintermaand Zijn de huwelijksgeboden aangegeven van Leendert Tonnies en Geertje Jans van Vriescheloo, Gecopuleert den 24 van Sprokkelmaand 1811.

O adtijds deelde men het jaar uiteraard ook al in 12 maanden in, zij het dan met een maanjaar van 355 dagen en wel te beginnen met als eerste maand onde huidige maand maart. De namen van de maanden waren toen: Martius, Aprilus, Malus, Junius, Quintilis, Sextilis, Septembris, Octobris, Novembris en Decembris.

De ontwerper hiervan was Numa Pompilius. Later heeft men daaraan Januarius en Februarius toegevoegd, de naam: Quintilis werd echter vervangen door: Julius (naar Julius Cesar) en Sextilis moest plaatsmaken voor de benoeming van de verdienstelijke keizer Augustus.

Gerekend vanaf maart was Sextilus de zesde maand, want "sex" is in het latijns niet wat-u-misschien-denkt, maar simpel: Zes.

Met de volgende maanden gaat het net zo: September was de zevende maand, in het latijns is "septem" = zeven, October spreekt voor zichzelf, de Okto papierfabriek in Wanschoten was immers de achtste vestiging van die onderneming, in het latijns is "octo" = acht. We kunnen zo nog even doorgaan: "noviem" = negen en "decem" is tien. Onze decimeters, decameters enz. komen ook uit het latijns!

Gewapend met deze wetenschap zijn we meteen toegerust bij het bestuderen van sommige kerkregisters. wat is namelijk het geval? Sommige predikanten hebben zich een tijdlang bediend van een schrijfwijze voor de maanden, waarmee we op het eerste gezicht geen weg weten. Ze schrijven bijvoorbeeld: 7 8bris; of 12 10bris; soms zelfs in romein ,e cijfers: 7 VIIIBris of 12 Kloris. We weten nu, dat met 8 bris bedoeld wordt: oktober en met 10bris: december! Zo kunnen we ook 7 bris en 9 bris tegenkomen voor respectievelijk: september en november. 't Is maar een weet....

In het jaar 46 voor Chr. werd de Juliaanse tijdrekening ingevoerd met een zonnejaar van 365 dagen, door Julius Cesar, vandaar de naam.

Paus Gregorius XIII voerde in 1582 de naar hem genoemde Gregoriaanse kalender in, De tijdrekening z.g. Nieuwe Stijl veroorzaakte toen een verschil van 12 dagen, zoals de stamboom. puzzelaars wel weten, De Grieske christenen hielden het bij de Oude Stijl en het verschil is inmiddels opgelopen tot 13 dagen. De nederlandse benamingen voor de kalendermaanden, zoals we er al een paar tegenkwamen, luiden:

Januari = Louwmaand	Juli	Hooimaand
februari = Sprokkelmaand	augustus	= Oogstmaand
maart = Lentemaand	september	= Herfstmaand
april = Grasmaand	october	= Wijnmaand
mei = Bloeimaand	november	= Slachtmaand
juni = Zomermaand	december	= Wintermaand

Louwmaand heeft velen doen gissen naar de ware betekenis van t woord, Louwe zou wet betekenen (vergelijk het engelse "law"). Velen trouwden immers in deze maand. Anderen zoeken het in de liefdesgodin Lowe; de meer prozaïsch ingestelden denken aan lauwen= looien van de huiden van de in de Slachtmaand gedode dieren...Of was het van oorsprong Lo-maand, waarin men met have en goed de heuvels invluchtte voor de vele overstromingen? Een andere verklaring is, dat de naam verband zou houden met onze woorden: luwen en lauw; in januari wordt het alweer wat warmer! In het middelnederlands schreef men overigens: Leumaant. Sprokkelmaand doet ons denken aan het verzamelen van hout en takjes voor een vuurtje. Maar dat is een vergissing, deze naam is afgeleid van "Spurcalia", dat waren grote reinigingsfeesten bij de Romeinen, die in deze maand vielen, lentemaand vergt waarschijnlijk geen nadere verklaring, al zijn er ook, die willen vorsen naar de oorsprong van het woord en dan komt men terecht bij heel oude woorden voor het begrip "lang" of "lengte". De dagen beginnen immers te lengen! Grasmaand spreekt ook weer voor zichzelf het gras gaat nu welig groeien! Bloeimaand heet in het oud-Fries: Blommemoane en daar is geen woord frans (of latijns) bij, Zomermaand is voor ons ook zonder meer duidelijk en het kan best waar zijn, dat de oude Saksen het "Mede-monath" = Weidemaand noemden; de maand dus, waarin het vee in de weide kon, terwijl de Angelsaksen het "Summener Messa" (kerkelijk feest) er mee aanduiden. Hooimaand was een belangrijke maand voor de veehouder, want goed en veel hooi betekende immers: voldoende wintervoer! Wetenschappelijk mag men dan twijfelen tussen Karel de Grote's "Heuvementh" = Vennemaand en tussen enne= weide en (enne-bloem ons madeliefje. Oogstmaand; deze naam komt van het middelnederlands "ogest". Ogestmaent en ogesttijt omvatte het binnenhalen van de vruchten, kortweg: het oogsten dus. In onze streken vond dat hoofdzakelijk plaats in de maand augustus. Herfstmaand, zelfs deze vroegere nederlandse benaming heeft, evenals het latijnse September de R van levertraan in zich! Het woord schijnt te stammen van: harrast=vergaren. Wijnmaand is de maand van de feestelijke druivenoogst, een produktiemaand van al die vruchten waarvan men het geestrijk vocht: wijn kan maken. Slachtmaand was de maand, waarin de in de zomermaanden gemeste varkens geslacht werden, zodat men in de wintermaanden voldoende

in de "wieme" of "in 't vat" had om af en toe ook een "stukje in de linkerhand" te hebben!

Wintermaand. Deze naam is overduidelijk en het zal weinigen belang inboezemen of het eertijds "Windelmaand" was; de maand van de zonnwende. We kennen ook Midwintermaand- waarin de kortste dag valt, evenals Middeweke, de dag van middenin de week = woensdag.

Met onze huidige maandbenamingen kunnen we internationaal uiteraard beter uit de voeten, maar hobbyïstisch of nostalgisch gezien zal kennismaking van het vorenstaande hopelijk aantrekkelijk geweest zijn,

O-O-O-O-O-O-

SCHEPEL

De heer S.J.Schepel, Swarte Ruiters 29 te LEEK wil graag ingelicht worden als iemand bij zijn familie-naspeuringen stuit op de familienaam S c h e p e l. Het gaat in dit geval om een domineesgeslacht, dat vermoedelijk omstreeks 1600 stamt uit - of voorkwam in Westerwolde,

-O-O-O-O-O-O-

FOUT

Een klein "schoonheidsfoutje" in ons vorig (maart)nummer, dat velen wellicht al lezende al ontdekt zullen hebben. Er is even iets uit de hand gelopen bij het aanbrengen van de paginacijfers. Daardoor moet men nu, na de pagina's 2 en 3 te hebben gelezen, eerst pagina 5 nemen en vervolgens pagina 4. Het komt hierop neer, dat de paginacijfers 4 en 5 verwisseld zijn. 't Is makkelijk met de pen even te herstellen. Onze excuses, ook aan de heer Vrieze,

O-O-O-O-O-O-

EEMSING ?

Drs. H.M. Braaksma te Assen wees er op, dat in "Kunstgeschicht- liche Kostbarkeiten in Ostfriesland een fraai portret is afgebeeld van een jonge vrouw: Frerick Emsinge, wier geslacht stamde uit Westerwolde. Op het schilderij staat ook haar ruit- vormi familiewapen: twee naar elkaar toegewende "klimmende" leeuwen. Het portret moet omstreeks 1550 geschilderd zijn en hangt nu in het Landesmuseum te Oldenburg, (Een ruitvormig familiewapen werd doorgaans gevoerd door onge iuwd gebleven vrouwen, Red.). Is er iemand, die deze Frerick Emsinge kan thuisbrengen, kan ze uit de familie Eemsing stammen?

-O-O-O-O-O-O-

VONDSTEN

De heer K.Hensema Jzn. te Blijham verstrekke ons desgevraagd een drietal situatietekeningen betreffende door hem gedane archeologische vondsten, die blijkbaar "officiéel" niet bekendge worden, noch nader onderzocht zijn.

De eerste betreft de vondst van een blauw-achtige urn op een diepte van plm. 1,90 meter in de bedding van de Musael Aa, nabij de voormalige zuiveringsinstallatie. Men stiet op deze urn bij de aanleg van een riolering in 1954.

In datzelfde jaar werden ook rioleringswerken verricht in de Dorpsstraat te Onstwedde. Daar stiet men op een diepte van plm. 1,80 meter in het zand eveneens op een urn, iets voorbij het café Heikens in de richting van de Brink.

De derde vondst betreft een "veenbrug", een uit boomstammetjes gevormde weg door het veen, zoals de bekende "Romeinse brug". In dit geval bleek de veenbrug de Hassebergerweg bij Sellingen te kruisen onder een vrij scherpe hoek. Ze bestond uit tegen elkaar gelegde boomstammetjes en lag op een diepte van ongeveer 2 meter. Juiste locatie: 100 a 150 meter van de inmiddels gesloopte boerderij van Gozen, aan de Sellinger kant.

Ons inziens kan het niet missen, of ter plaatse ligt - aan weerskanten van de Hassebergerweg - deze veenbrug nog.

Er moeten in Westerwolde aanzienlijk méér bodemvondsten gedaan zijn, die nooit openbaar gemaakt zijn. et leek ons belangrijk, ze in ieder geval even vast te leggen. Daaro zijn er meer leden, die kennis dragen van soortgelijke vondsten, wil ze dan even melden aan de redactie. Graag met zo nauwkeurig mogelijke gegevens o.a. betr. de juiste plaats, de diepte, waarop een en ander gevonden werd en zo mogelijk ook de samenstelling van de bodemgrond boven en/of onder de vondst.

-o-o-o-o-o-o-

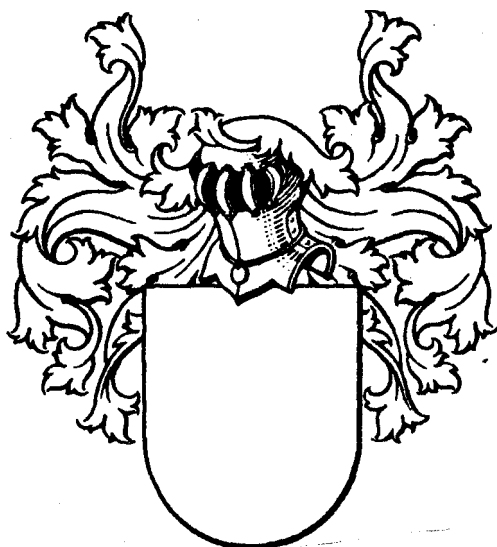
BOEK

In 1966 verscheen op initiatief van de Historische Vereniging Stad en Lande bij de fa. Wolters te Groningen een interessant boekje over het klooster te Ter Apel, van de hand van de Groninger gemeente-archivaris dr. A.T.Schuitema Meijer. Belangstellenden visten al enige jaren achter het net, dit boekje bleek uitverkocht en alleen antiquarisch af en toe verkrijgbaar.

Het bleek ons echter, dat exemplaren van dit boekje nog verkrijgbaar zijn aan het klooster in Ter Apel. Men houdt hier een bescheiden voorraad, serieuze belangstellenden zullen wellicht bij de heer A.Eenjes nog wel een exemplaar van dit boekje kunnen kopen voor de ("civiele") prijs van tien gulden.

-o-o-o-o-o-o-

FAMILIE WAPENS

Dit onderwerp is o.a. ter sprake gekomen op de vorige bijeenkomst, vandaar een nadere uiteenzetting van dit onderwerp, waarover blijkbaar nog veel misverstanden bestaan.

Twee punten willen we vooropstellen om alvast wat duidelijkheid te scheppen, en wel: 1e. Het voeren van een familiewapen behoeft NIETS uit te staan te hebben met "adel" of met een eventuele "adellijke" afkomst, en 2de: In ons land is een ieder volkomen desgewenst een eigen familiewapen te ontwerpen (o

ontwerpen) en dit familiewapen voortaan te "voeren".

Om met het eerste te beginnen, de oorzaak van dit misverstand is duidelijk. Lang geleden bestreden vechtlustige lieden elkaar, gehuld in harnassen en helmen. Dat bewerkstelligde, dat zij voor niemand te herkennen waren en dat probleem werd opgelost, door het grote schild te versieren met de een of andere voorstelling, terwijl vaak ook de helm een "helmtéken" kreeg.

De wetenschap, die zich bezig houdt met deze wapens, noemt men: "heraldiek". Het woord is weer afgeleid van "herold", dat eigenlijk "bode" betekende, maar later ook: "heraut". Bij een tournooi hadden de "herauten" tot taak, voor het begin ervan de wapens en wapenschilden, de harnassen en helmen van de deelnemende ridders te keuren, hun namen af te roepen, enz.

Maar wat gebeurde er: gaandeweg begonnen ook niet-ridders en niet-adellijke families zich van wapens te bedienen, zo ontstonden de "burgerlijke wapens", min of meer als familie-symbolen. Zo'n niet-adellijk familiewapen is al bekend uit het jaar 1221!

Het voeren van familiewapens heeft zich snel uitgebreid, in de voormalige Nederlandse Republiek moeten plm, 45 000 familiewapens bestaan hebben! Toen het Koninkrijk der Nederlanden werd ingesteld kregen de adellijke wapens officiële bescherming; de burgerlijke wapens werden echter volkomen vrijgelaten.

Vandaag de dag worden er nog steeds nieuwe familiewapens ontworpen en gevoerd; we zeiden het al: in Nederland wordt een ieder daarin vrijgelaten. Dat is trouwens beter dan klakkeloos een ouder familiewapen over te nemen, omdat men de familienaam gemeen heeft, zonder ook maar enig familieverband te kunnen aantonen! Mits een ontworpen familiewapen aan een aantal eisen voldoet - er zijn bepaalde regels, die men moet navolgen bij het ontwerpen van zo'n familiewapen - kan men het laten registreren. De kosten daarvan bedragen momenteel f.500.-. en registratie betekent géén wettelijke bescherming, behalve dan, dat men zou kunnen vallen op de bescherming, die de Auteurswet voor een aantal jaren kan bieden.

Registratie van een familiewapen geeft wel de zekerheid, dat niet iemand anders hetzelfde of nagenoeg hetzelfde familiewapen laat registreren,

Onderdelen

Vaak lezen we een "beschrijving" van een wapen. We moeten er daarbij aan denken, dat de beschrijver het wapen omschrijft, gezien vanuit het standpunt van de man achter dat wapenschild. at bewerkstelligt, dat "links" en "rechts" precies andersom

als wanneer we van voren tegen het wapenschild aankijken!
Een compleet familiewapen bestaat uit: een schild, een helm met helmkleed of dekkleed; soms wapendragers en soms een devies. Het schild draagt doorgaans een aantal motieven, die altijd een zekere betekenis hebben, Het schild kan op verschillende manieren in vakken verdeeld zijn, "gedeeld" zegt de heraldicus. Elk vakje van die verdeling heet een "kwartier", (ook als er geen vier vakken zijn!)

Boven dit artikel ziet men het schild (hier blanco gelaten.) waarboven de helm en het helmkleed. Bovenop de helm komt vaak nog een helmteken voor. Het helmkleed zou gediend hebben om de drager van de metalen helm wat te beschermen tegen de felle zonnestralen, Mocht een ridder in de strijd zijn schild verspelen, dan was hij altijd nog herkenbaar aan zijn helmkleed en/of aan het helmteken. En omdat deze herkenningstekenen ook vanuit grotere afstand duidelijk moesten zijn, koos men felle kleuren, In de heraldiek hebben die kleuren hun eigen namen: rood = keel; groen = sinopel; blauw = lazuur; zwart = sabel. Daar kwamen dan nog de kleuren goud en zilver bij, die in de tijden, waarin men nog geen metaalverven kende, met geel en wit werden uitgebeeld.

Wie zelf een familiewapen gaat ontwerpen, moet terdege rekening houden met een aantal tegels. Zo mag men zich rustig bedienen van de kleuren goud en zilver, maar men mag nooit "metaal op metaal" gebruiken, dus geen goud op een zilveren ondergrond, of omgekeerd. Ook mogen we geen "kleur op kleur" gebruiken, dus niet b.v0 een rood kruis op een blauwe achtergrond; in :de heraldiek spreekt men dan van "een blauw veld". Dat rode kruis mag echter best in een gouden of een zilveren "veld" (achtergrond) staan!

Voor de symbolen, die het wapenschild gaan tooien, heeft men een grote verscheidenheid. Vaak werden huismerken later verwerkt in familiewapens, Doorgaans werden ook afbeeldingen verwerkt, die b.v. betrekking hadden op een beroep: molens, molenijzers, molenstenen, ploegijzers, karntonnen, dorsvlegels en dat zijn er dan nog maar een paar. We geven hieronder een paar voorbeelden van familiewapens die duidelijk verband houden met de familie-naam: De familie Abbekerk voert een kerk in haar wapen; de familie Van Akeren een eikel; de familie De Bie een bij; de familie Eversdijk een everzwijn; de families Van der Hoop en De Hoop een ankerde familie Schaepman een schaap en zo kunnen we nog lang doorgaan. Dit is slechts een greep uit, let wel: werkelijk bestaande familiewapens!

Het Centraal Bureau voor Genealogie, (Prins Willem Alexanderhof 22, 2595 BE 's Gravenhage) geeft enige nuttige hulpmiddelen uit voor hen die belangstelling hebben voor dit onderwerp. O.a. een boek "Familiewapens, oud en nieuw", blanco wapenmodeelen zoals het voorbeeld in de kop van dit artikel; ook kan men hier een familiewapen laten registreren, deze mogelijkheid bestaat sinds 1971.

Wie daarin liefhebberij heeft, staat niets in de weg om een -liefst heraldisch verantwoord! - familiewapen te ontwerpen,

J.W.H.

Naar aanleiding van...

Een briefje van de heer K.T.Vrieze te Meppel is aanleiding om nog even terug te komen op een enkele aantekening, die wij maakten bij zijn artikel: "De Semslinie" in ons vorig nummer, Hij vraagt ons o.a., of van het enig overgebleven boek uit de eens kennelijk omvangrijke boekerij van het klooster te Ter Apel ooit een her-uitgave verschenen is?

Neen, dat is niet het geval. In feite was bekend, dat twee boeken waren overgebleven van deze bibliotheek, die blijkbaar in 1623 al goeddeels verdwenen was. Sommige gegevens zouden er op kunnen wijzen, dat de toenmalige drost te Wedde een aantal kloostergoederen, waaronder boeken en geschriften zou hebben meegenomen naar Wedden Al die stukken waren "rooms" en in die tijd dus "taboe"! En er is in die dagen blijkbaar nogal wat op een zinloze manier aan de vernietiging prijsgegeven. We hebben daarvoor in dit geval geen bewijzen, maar 't is wel een feit, dat er van heel die boekerij slechts twee boeken waren overgebleven, Het ene bevond zich in het begin van deze eeuw nog in het klooster Frenswegen bij Nordhorn, maar is intussen helaas ook spoorloos verdwenen!

Het andere berust, zoals we al schreven, in de Friese bibliotheek in Leeuwarden, Het heet "Legenda Aurea" en aan een her-uitgave zullen weinigen iets hebben, omdat het in het latijns geschreven is en uitgegeven werd (in 1490) in Keulen; voor ons zal het weinig interessants bevatten, Interessant is alleen, dat uit een inscriptie blijkt, dat het eens in Ter Apel thuishoorde,

De heer Vrieze maakt verder nog gewag van de "Romeinse brug" tussen Valthe en Ter Haar. Dergelijke veenbruggen waren niet zeldzaam; in dit nummer vertelt de heer Hensema van een soortgelijke veenbrug, die de Hassebergerweg moet kruisen, Ook over de grens in het Emsland komen ze voor, De Valther brug moet aangelegd zijn omstreeks 350 jaar vóór Christus. Juist in die tijd heeft op grote schaal ontbossing plaatsgevonden,

Tenslotte iets over "De waarde van kwartierstaten". De heer Vrieze merkt op, dat kwartierstaten vroeger ook praktisch nut hadden, omdat men voor het bekleden van bepaalde ambten moest kunnen aantonen, dat vroegere generaties van del of vrijgeboren, (niet als slaaf of lijfeigene geboren) waren of dat men niet van een bastaard afstamde, Deze "waarde" heeft de heer Hilvers echter niet bedoeld, toen hij deze "vraag" boven zijn bijdrage plaatste, et ging eigenlijk meer olm de vraag: Hoeveel waarde moeten we in zo'n geval toekennen aan kwartierstaten, die onderling duidelijke verschillen te zien geven betreffende één en dezelfde persoon?

De kans op fouten, die ons op een dwaalspoor brengen, ligt in de genealogie overal op de loer, Het komt bijvoorbeeld voor, dat men argeloos twee personen, die precies dezelfde naam dragen, met elkaar verwart, Zulke dingen gebeuren vooral, als men automatisch een bepaald gegeven voor waar aanneemt, zonder zich terdege te hebben overtuigd, of het klopt.